

ครั้ง เมื่อเกิดปัญหาแล้วส่วนใหญ่ก็ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยจากคณะกรรมการเท่าที่เรามีเท่าที่ทำได้ บางเรื่องก็ทำได้ บางเรื่องก็ทำไม่ได้ ถ้าไม่ได้จริงๆก็ต้องเข้าสู่กระบวนการ ใจจริงผมไม่อยากจะให้พี่น้องต้องไปเสียเงินเสียทอง ขอเรียนพี่น้องตรงนี้เลยว่ามีปัญหาอะไรให้มาที่ศูนย์ก่อน ลองปรึกษากันก่อน ถ้าไม่ได้จริงๆ แล้วค่อยไป

อย่างเช่น คุณสุทินที่จะออกมานำเสนอในลำดับต่อไป ท่านเป็นคนหนึ่งที่เข้ามาปรึกษาที่ศูนย์ เรื่องราวจะเป็นพันป้อนั้นผมขอเชิญเจ้าตัวออกมาเล่าเองดีกว่าครับ

➤ นายสุทิน (เจ้าของเรื่อง) เล่าถึงการเข้ามาใช้บริการของศูนย์กรณีไกล่เกลี่ยเรื่องกู้ยืมเงิน

ส่วนตัวเจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกท่าน แล้วก็พี่น้องประชาชนของตำบลคลองชีล้อม ผมเป็นชาวบ้าน หมู่ที่ 4 ตำบลคลองชีล้อม ผมเป็นคนหนึ่งที่ได้ประโยชน์จากการทำงานของศูนย์ยุติธรรม ก่อนอื่นผมจะเล่าให้ฟังคร่าวๆ พอที่ผมต้องการซื้อรถมือสองสักคันหนึ่ง ก็เลยได้ไปให้เพื่อนบ้าน ในที่นี้ก็ขอสงวนชื่อของเขาก็แล้วกัน สมมติว่าชื่อนาย ก. ผมได้ให้เงินแกไป 15,000 บาท ว่าให้ช่วยไปหาซื้อรถเครื่องให้สักคัน เพราะผมจะเอาเข้าสวน หายไปวันหนึ่งปรากฏว่าแกก็ไม่เอารถมาให้ ผมก็เชื่อใจ วันที่สองผมก็ตามไปที่บ้าน ปรากฏว่าแกเอาเงินไปซื้อรถและนำไปขายต่อเสียแล้วได้กำไร 2,000 บาท ผมบอกกับนาย ก. ว่าผมไม่ได้ให้ไปค้ารถ แต่ผมต้องการเอารถไปใช้ แกเลยให้กำไรกับผม 1,000 บาท หลังจากนั้นแล้วผมก็บอกว่าไม่ได้ ผมขอทำสัญญาเป็นสัญญาเงินกู้แล้วกัน แกก็ยอมทำสัญญาให้ผม ในสัญญาระบุว่าแกต้องจ่ายเงิน 15,000 ให้ผมภายใน 3 เดือน

ผ่านไป 3 เดือน นายก. ไม่ยอมจ่ายเงินให้ตามสัญญา ผมคิดว่าน่าจะเสียหายแน่แล้ว เพราะนายก. ไม่ยอมจ่ายเงินให้ แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ผมก็ไปแจ้งความที่โรงพัก เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ผมขึ้นโรงพัก ผมเองไม่ค่อยรู้จักใคร ไปถึงพนักงานสอบสวนก็บอกว่าคดีนี้เป็นคดีแพ่งช่วยอะไรไม่ได้ นอกจากลงบันทึกประจำวันไว้ พนักงานสอบสวนได้แนะนำให้ผมไปฟ้อง ซึ่งการฟ้องก็ต้องใช้สำเนาทะเบียนบ้าน วันนั้นผมก็เลยไปที่อำเภอกันตัง เจอนายอำเภอ นายอำเภอบอกว่าก่อนที่จะฟ้อง น่าจะไกล่เกลี่ยกันก่อน นายอำเภอก็บอกว่าทางอำเภอก็มีศูนย์ไกล่เกลี่ยอยู่ นี่เป็นความรู้ใหม่สำหรับผมว่าทุกอำเภอมีศูนย์ไกล่เกลี่ย หลังจากนั้นทางอำเภอก็ได้ทำหนังสือส่งถึงนาย ก. ให้ไปไกล่เกลี่ยที่อำเภอ เชิญ

ไป 3 ครั้งปรากฏว่านาย ก.ไม่ไปทั้ง 3 ครั้ง ถามว่าเงิน 15,000 บาทมันเยอะไหม ผมว่ามันไม่เยอะเลย เพราะศักดิ์ศรีมันมากกว่าเงิน 15,000 มา

เมื่อแกไม่ไปตามนัด หลังจากนั้นผมก็คิดว่าจะฟ้องแก ก่อนจะทำเรื่องฟ้องได้ขึ้นไปที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อไปหาความรู้ ปรากฏว่าไปพบกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด รู้สึกว่าจะเป็นทนายความแกก็บอกว่าสัญญาไม่สมบูรณ์ คือว่าอายุไม่รู้จะถูกต้องหรือไม่ เราเป็นชาวบ้านถ้าเขาว่าไม่สมบูรณ์ก็ไม่ต้องทำอะไรแล้ว ก็เดินทางกลับ จริงๆแล้วไม่สมบูรณ์ผมก็ได้ความรู้มาแล้วจากการไปถามทนายส่วนตัว ทนายบอกว่าอายุไม่ใช่เป็นประเด็น ให้มีลายเซ็นผู้ถูกร้อง แค่นั้นก็จะพอฟ้องแล้ว ผมรู้สึกผิดหวังเล็กน้อยในส่วนตรงนั้น

พอดีว่าในตอนนั้นทางตำบลได้เปิดศูนย์ยุติธรรมชุมชนขึ้นมา ผมก็ได้มาเล่าปัญหาให้กับทางคณะกรรมการศูนย์ฟังเพื่อให้ไปไกล่เกลี่ยให้ ทางศูนย์ได้มอบหมายให้นายผ้วน ช่วยสุวรรณไปเจรจากับนาย ก. ในที่สุดนาย ก.ตกลงจ่ายให้เป็นเงินผ่อนเดือนละ 500 ผมก็ตกลงเพราะไม่อยากขัดแย้งกับคนในหมู่บ้านเดียวกัน หลังจากนั้นพี่น้องของนาย ก.ดูแล้วก็ไม่มีใครโกรธเกลียดผมสักคนเดียว ผมคิดว่าเป็นข้อดีของการไกล่เกลี่ยในหมู่บ้าน ก่อนจบผมขออย่าอีกที่ว่าศูนย์ไกล่เกลี่ยนี้มีประโยชน์จริงๆ ถ้าเราเข้าหาและนำเรื่องมาปรึกษา

➤ พิธีกร

สรุปแล้วทางศูนย์ของเราทำงานได้ผล จริงๆแล้ววันนั้นเรานั่งประชุมกันอยู่ คุณสุทินได้เข้ามาคุยด้วย ผมก็เสนอกับท่านประธานว่าให้บันทึกไว้ ต่อจากนี้เรื่องทุกอย่างให้บันทึกไว้เป็นหลักฐานที่ศูนย์ แล้วก็ให้ผู้ช่วยผ้วนไปพูดคุยกับคู่กรณี ผมเองอยากบอกกับพ่อแม่พี่น้องว่าถ้ามีปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องแดน เรื่องทะเลาะวิวาทหรือเรื่องอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเรื่องไปถึงโรงพักมันก็ยากอีกแบบ แต่ถ้าไปถึงศาลมันก็จะเสียค่าใช้จ่ายมากกว่านี้

ตอนแรกที่บอกว่าคนไม่ค่อยยอมรับศูนย์ ผมก็ยอมรับในตรงนั้นว่าเป็นเรื่องจริง เพราะว่าเราไม่มีประสิทธิภาพ แต่เมื่อเราได้ทำงานจริง ผมคิดว่าเรื่องของคุณสุทินน่าจะเป็นการพิสูจน์ได้ว่าชาวบ้านยอมรับการทำงานของศูนย์

มีอีกเรื่องที่จะเล่าต่อไปนี่ถือเป็นเรื่องที่ร้ายแรงไม่น้อย ผมไม่อยากพูดอะไรมากกว่านี้ เดี่ยวให้เจ้าของเรื่องมาพูดกับพ่อแม่พี่น้องเอง

- **นายนิพนธ์ สมประสงค์** เล่ากรณีศึกษาเพื่อ
สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน
นายศรี แก้วลาย ขวนคุย

นายศรี

ขอสวัสดิ์ทุกท่าน ผมเป็นคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม เป็นผู้ประสานระหว่างจังหวัดกับตำบล ตอนที่นายนิพนธ์เกิดเรื่องผมคิดว่าความยุติธรรมอยู่ที่ไหน ระหว่างนั้นนายนิพนธ์ไปหาทนายแล้ว แต่ทนายเรียก 40,000 บาท สำหรับคนจนที่ไม่มีเงิน ก็ไม่รู้จะเอาอะไรไปสู้ในชั้นศาล ก็ปรึกษากันว่าไปที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดดีกว่า วันนั้นคุณสายรุ้งไปราชการที่กรุงเทพฯ ได้พบกับคุณภักดิ์แล้วก็ทนายนิวัฒน์ หลังจากที่ได้คุยกับทนายไม่นานก็ศาลนัด แต่ยังไม่ได้อัดสินเป็นการนัดสอบพยาน ผม ผู้ใหญ่ย้วน แล้วก็ผู้ช่วยฟ้วน ได้ขึ้นไปเป็นพยานให้กับนายนิพนธ์ในชั้นศาล ในที่สุดศาลก็ตัดสินให้นายนิพนธ์ทำกินอยู่ในที่ดินนั้นต่อได้ แต่เรื่องยังไม่จบลงแค่นั้นเมื่อมีเรื่องของยาบ้าเข้ามาเกี่ยวข้อง

นายนิพนธ์

ผมขอขอบคุณทุกคนที่ไปศาลในวันนั้น แต่เรื่องมันยังไม่จบ มีเรื่องที่ดิน แล้วมาเรื่องยาบ้าอีก มันหลายเรื่องผมบอกให้ไม่ถูกแล้ว วันก่อนไปที่ทศพล (ปลัดอำเภอกันตัง) ไปใกล้เกลี้ยเรื่องดิน จู่มาแก (นางพลอย มารดา) ก็ขายบ้านขายอะไรหมด แล้วแกก็มาบอกว่าผมบุกรุกอีก พอมาที่หลังเรื่องยาบ้า 18 เม็ดเข้าบ้าน หลายสิ่งก็เกี่ยวพุด เจ็บหัว ผมพูดกับน้ำเถียร (ผู้ช่วยฟ้วน) กับน้ำย้อย (นายศรี) ว่าเวลาทำอะไร ผมทำงานแล้ว ผมไม่คิดอะไรแล้ว ผมขอทำงานอย่างเดียว เพราะไม่รู้จะทำปรี้อ โน่นก็แม่นั่นก็หลาน นี่ก็น้อง ผมไม่รู้จะทำปรี้อ ถ้าเป็นคนนอกผมคงไม่เก็บไว้แล้ว แต่นี่คิดดู แล้วจะให้ผมทำปรี้อ แกก็ให้ผมติดตาราง ผมก็ติด ผมติดตารางอยู่ 8 วัน ผมไม่ได้กินอะไรเลย กินแต่น้ำ 32 ขวด 5 วัน นั้นที่โรงพักกันตัง แล้วก็ไปอยู่ที่เรือนจำ 3 วัน เพื่อนที่เรือนจำเข้าใจผมทั้งนั้น เพราะเรื่องยาบ้าผมไม่ยุ่ง ไม่เกี่ยวข้องอะไรเลย แล้วทำไมยาบ้า 18 เม็ดจึงไปอยู่ที่ซื้อประตูบ้านผม คิดดูจะไม่ให้ผมน้อยใจได้ปรี้อ ผมมีลูกตัวเท่านี้ ลูกผมยังเล็ก ผมยังรัก ผมมีลูก 5 คน แล้วจะให้ผมทำปรี้อ

เรื่องที่ดิน 7 ไร่ที่ไปเคลียร์กับทศพล ตอนแรกแกบอกยกให้ 12 ไร่ แต่ตอนหลังแกบอกว่ามากแรงเอาลดลงเหลือ 7 ไร่ ผมก็ยอม พอเหลือ 7 ไร่แกก็ขายหมดสามล้านแปด คิดแล้วให้ผมทำปรี้อ ผมต้องสู้ต่อ ผมขอขอบคุณทุกคนที่ไปศาลวันนั้น

นายนิพนธ์เล่ารายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด

สำหรับเรื่องยาบ้า วันนั้นผมพูดกับน้องสาวผม ชื่อ น้องเพ็ญว่าเคลียร์ให้ด้วยนะเรื่องยาบ้า เพ็ญบอกว่าได้ๆ หลังจากนั้นแม่ได้ขายดินอีกแปลงหนึ่งในราคาล้านห้า ปรากฏว่ามีปัญหากัน คือ คนที่ขาย (สามีที่เป็นทอมชื่อสาคร) ไม่ยอมเอาเบี้ยให้แม่ ไอ้เพ็ญโทรให้แม่กลับมาจากหาดใหญ่เพื่อมาพูดคุยกัน จากนั้นก็ให้แม่โทรไปหาสาคร สามีที่เป็นทอมสอบถามถึงเรื่องเงินว่า

จะเอาอย่างไร ตอนที่คุยโทรศัพท์กันนั้นนางสาวผมได้อัดเสียงไว้แล้ว สาครบอกว่าเอาพันปรีอแม่สาว (สาครเรียกนางพลอยว่าแม่สาว) เอาอย่างนี้เรื่องยาบ้าแถมมาให้หมด ตอนนั้นน้องสาวผมจับคิดแล้วว่าเรื่องยาบ้า 18 เม็ดนี้มีที่มาที่ไปอย่างไร เพื่ถามแม่ว่าเรื่องยาบ้าเป็นพันปรีอ แก่ก็รับในตอนนั้น บอกว่าตอนแรกสาครจะฆ่าผม แม่บอกว่าแกร็บไม่ได้ถ้าจะให้คนมายิงผมเพราะยังงี้เสียผมก็ถูกแกสาครว่าแบบนี้ดีกว่า เอายาบ้ามาขี้ดให้ดีกว่าให้มันติดทรง สี่ห้าปีเราก็สบายแล้ว เรื่องมันเป็นอย่างนั้น

วันที่นาย(ตำรวจ) มาจับผม ผมบอกได้เลยว่าผมน้ำตาพลัด มากัน 6-7 คน ตอนนั้นผมไปทำงานที่ไร่ใหญ่ (ม.5 ต.บางหมาก) ผมไม่ใช่รู้เรื่องอะไร คิดดูวันที่ไปจับผมนายไปกับเมีย เมียก็นำทาง เพราะว่าเมียก็ไม่ใช่รู้เรื่องอะไร ตอนที่ไปถึงผมแบกไม้ไว้ครึ่งสาม คู้ละ 4 เมตร 3 คู้อยู่บนบ่า ผมบอกนายว่าให้ผมทุ้มไม้ก่อน นายบอกว่าไม่ต้อง กลัวผมวิ่งหนี ผมบอกว่าผมไม่วิ่งเพราะผมไม่ได้ทำผิดอะไร คิดดูว่าผมต้องทนแบกไม้จนกว่าจะพูดกับนายเรียบร้อย พูดเสร็จแล้วนั้นละถึงยอมให้ผมทุ้มไม้ เพื่อนที่ทำงานแห่งเดียวกับผมร้องไห้เลย มันเอ็นดูผม นี่เป็นเรื่องที่ผมเสียใจมากที่สุดในชีวิตเลย แล้วตอนที่จับผมก็อาศัยมัดขางเอา ไม่ใช่ใส่กุญแจมืออะไร ผมบอกตลอดว่าผมไม่หนี เพราะผมไม่ผิด

ตอนนั้นผมไม่ได้นึกว่ายาบ้ามาปรีอ ผมถามเมียกับถามลูกว่าใครเข้ามาที่บ้านมั่ง เมียบอกว่าไอ้ยศ (หลานชาย) กับน้องสาว นางอารีย์ ถึงตอนนั้นผมอ่านออกเลยว่ายาค้ามาปรีอ เพราะวันที่ 1 ตุลาคม เขาจ่ายเงินกันสามล้านแปด วันที่ 2 ตุลาคม แม่เรียกผมมาคุยด้วย แกว่าเอาสามแสนนะแม่ให้ ผมบอกว่าไม่ครับแม่ ผมพูดคำไหนคำนั้นเพราะผมขอแม่ห้าแสน แล้วผมขอแลกกันตั้ง ผมจะกลับไปอยู่บ้านเมียที่เขาวิเศษ (ต.เขาวิเศษ อ.วังวิเศษ จ.ตรัง) แม่บอกว่าไม่ ภูไม้ให้พร้อมชี้หน้าผมบอกว่าถ้าอย่างนั้นเอามึงใส่ทรงดีกว่า คืนนั้นผมกลับไปนอนเอามือก่ายหน้าผากคิดว่าแม่จะเอาผมใส่ทรงเรื่องอะไร พอวันที่ 3 ตุลาคม ยาบ้าได้เข้าบ้าน 18 เม็ด ผมถูกจับ แล้วเรื่องนี้จะให้ผมคิดว่าปรีอ เอาเถอะผมไม่แคร์อะไร เพราะโน่นก็แม่ นี่ก็หลาน นั่นก็น้อง ผมไม่แคร์ ในเมื่อแกพอใจทำผม ผมรับได้ทั้งนั้น ผมอยู่มาหมดแล้วตั้งแต่โรงพัก คอกหมี เรือนจำ ผมอยู่มาหมดแล้ว เหลือแต่ตายแล้ว ที่ผมยังสู้อยู่

นายนิพนธ์ให้รายละเอียดเพิ่มเติมตอนที่นางพลอยไปปรับสภาพที่โรงพักกันตั้ง

วันนั้นแม่ อารีย์ ไอ้เพ็ญ ไอ้ยศ หลานตัวที่เอายาบ้าไปเหน็บนั้นแหละ ได้เข้าไปพบสารวัตรดิษฐ์ แม่ก็เล่าๆไป สารวัตรดิษฐ์บอกว่าถ้าบันทึกประจำวันเดี๋ยวแม่ต้องถูกจับ ผมให้โอกาสบอกว่าเอาอย่างนี้ให้เขาพร้อมก่อน เพราะถ้าจับแล้วต้องประกัน ผมว่าให้เขาพร้อมก่อนเรื่องหลักทรัพย์ประกันตัว สารวัตรดิษฐ์บอกว่าได้ และถ้าพร้อมวันไหนให้ขึ้นไป จนถึงวันนี้แล้วข้างมัน ผมไม่คิดอะไร ผมทำแต่งงาน ไม่ว่างานอะไร ผมทำหมด ผมไม่เลือกงานเลย เพื่อให้มีชีวิตรอด ขางสักคันก็ไม่มี ตอนแรกกะไว้ว่าจะเล่นแชร์ เพื่อเอาเงินนั้นมาสร้างสวนไว้บ้าง แต่ผมไม่นึกว่าเรื่องมันจะเป็นแบบนี้ คาดคิดทั้งนั้น กลายเป็นว่าต้องเอาเงินที่จะไปซื้อสวนไปประกันผม ตอนนี้หายใจคล่องหน้อยที่พ่อผมหมดแล้ว แต่ก่อนซื้อข้าวสารทีละ 20 โล ตั้งแต่ถูกเรื่องเป็นต้นมาทีละโล จู่ๆ หนึ่งมาถึงบ้าน ไปถามร้านค้าคู่ก็ได้ ผมสาบานได้ว่าไม่หกลักค้าเดียว ขนาดให้ลูกบ่าว (ลูกชาย) บวชให้แล้วก็ยังไม่พ้น

เคราะห์ ทัศนวิสัยที่ช่วยผมครุ่นกับเรื่องนี้ น้ำเถียร น้ำขุ่นที่มีอะไรผมมาปรึกษาตลอด ขอบคุณทุกคนที่ไปที่ศาล วันนั้นผมน้ำตาพลัด ไม่รู้น้ำตาหมดไปเท่าไรแล้วกับเรื่องนี้

นายศรี

สถานการณ์เรื่องยาบ้าตอนนี้ก็คือ แม่มาให้การรับสารภาพแล้วแต่ยังไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อยากู่ว่าจะมีวิธีการดำเนินการต่ออย่างไรบ้างสำหรับเรื่องนี้ อีกเรื่องหนึ่งก็คือตอนนี้แม่ได้ยื่นอุทธรณ์เรื่องที่คืนแล้ว ปัญหาที่ยังไม่จบ

➤ พริศกร

สำหรับเรื่องนี้จับความได้ว่าแม่ต้องการขายคืน ให้เงินลูก 3 แสนบาทแต่ลูกไม่เอา พอลูกไม่เอาก็มาคิดหาวิธีการที่จะให้ลูกออกจากบ้านให้จงได้ เพราะฉะนั้นยัดยาบ้าลูก ต่อมาได้ขายอีกแปลงแต่สามีทอมหักหลังเลยมาขอรับกับลูกว่าแกผิดไปแล้ว เพื่อให้ลูกอภัยแล้วก็ให้เรื่องได้จบ แต่เรื่องก็ยังไม่จบมาจนถึงทุกวันนี้ ถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ดีในเรื่องการเชื่อใจคน ที่แม่แต่พี่น้อง เพราะว่าเงินไม่เข้าใครออกใคร เงินสองสามล้านมาให้ลูกสามแสน ไม่คิดว่าที่คืนลูกทำกินมาก่อนเอาเงินสามแสนไปฟาดหัวให้ลูกออกจากบ้าน แต่เงินสามแสนทำอะไรได้ ก็เลยไม่ออก คนอื่นเลยคิดจะฆ่า แต่ด้วยความที่เป็นลูกแม่รับไม่ได้ที่ลูกต้องถูกฆ่า ก็หาเรื่องใส่หรง คือ ยัดยาบ้า

ลำดับต่อไปผมขอเชิญนายความมาพูดคุยทำความเข้าใจและให้ความรู้แก่พี่น้อง เพราะเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยตรง

➤ ทนายนิพนธ์ ชุ่นสั้น ทนายอาสาประจำสำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง

นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว แต่ถ้าถามว่ากรณีของนิพนธ์เรื่องยาบ้าที่ไปตั้งไว้ที่บ้าน อันนี้เรามองกันว่าถ้ามียาบ้าต้องโทษประหาร ผมเชื่อว่าคนที่ค้าไม่ถูกประหาร แต่คนที่ถูกแกเล้งอาจต้องตายแทน เพราะว่ามันแกเล้งกันง่าย ไปถึงแจ้งตำรวจถูกจับทันที ตำรวจถ้าไม่จับก็ถูกร้องเรียนว่าละเลยการปฏิบัติหน้าที่ แจ้งแล้วทำไมไม่จับ

กรณีของนายนิพนธ์กับแม่ คือ นางพลอย ถ้าเป็นอย่างที่นายนิพนธ์เล่ามานางพลอยจะถูกข้อหาแจ้งความเท็จกับเจ้าหน้าที่แล้วก็ไปเบิกความเท็จที่ศาล ไปที่ศาลเจอหลายกระทรวงเลย ศาลก็มองว่าละเมิดอำนาจศาลติดหรงไปก่อนโดยไม่ต้องสอบสวน ในส่วนของการเบิกความเท็จถ้าเอาเอกสารไปอ้างเป็นการใช้เอกสารเท็จ ไม่ต้องคิดว่าศาลจะตัดสินรอลงอาญา เพราะถ้าละเมิดอำนาจศาลแม่โทษ 6 เดือนศาลก็ไม่ตัดสินให้รอลงอาญา ก็ต้องติดทั้ง 6 เดือน

สำหรับกรณีของนายนิพนธ์เรื่องที่คืน ผมอยากขอฝากเป็นกรณีศึกษาสำหรับคนอื่นๆ เพราะว่าที่นี้เอกสารสิทธิยังไม่เรียบร้อย อยากจะฝากกับทั้งอบต.และกำนันผู้ใหญ่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าของพื้นที่ยอม

รู้ตัวที่ดินแถวนี้เป็นของใคร อบต.ในฐานะที่เก็บภาษีที่ดิน ผมอยากให้ทำเขตที่ดินมือเปล่าให้ชัดเจนว่าแต่ละทิศจัดกับของใคร ยาวเท่าใด ทำให้ชัดเจน อย่าวาดเอาไว้อย่างไรแล้วประมาณเอาว่า 10 ไร่ เพราะว่าที่ดินมือเปล่าถ้าอาณาเขตไม่ชัดเจน เวลาซื้อขายมีปัญหาแน่นอน

กรณีของนายนิพนธ์เป็นการขายแล้วขายอีก เวลาทำสัญญาขายต้องให้ข้างเคียงเซ็นรับทราบด้วย ผู้ใหญ่ก็ต้องเซ็นเป็นพยาน ถ้าให้ก็ต้องไปเปลี่ยนชื่อการเสียภาษีกันที่อบต. จะขายซ้ำขายซ้อนไม่ได้เลย

กรณีนี้ถ้าไม่อยากให้เกิดปัญหาผมขอให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนเสนอความคิดนี้ไปยังกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยากให้วัดให้ชัดเจนและทำแผนที่ก่อนแล้วค่อยเก็บภาษี แล้วถ้าขายให้ใครไปก็ให้เปลี่ยนชื่อผู้ถือครองเสียด้วย

➤ พ.ต.ต. เสถียร เผื่อน้อย มาชี้แจงเรื่องการเข้าจับกุม/การเข้าค้นบ้าน จากกรณีตัวอย่างของนายนิพนธ์

กราบเรียนท่านประธานศูนย์ ทนาย แล้วก็ผู้มีเกียรติทุกท่าน ในเรื่องของการจับกุม การเข้าตรวจค้น ปกติหน้าที่ของตำรวจจับได้ทั่วประเทศ การเข้าตรวจค้น หมายถึงออกต้องออกจากศาล ศาลจากที่ไหนครับ การจับของตำรวจมีสองแบบ คือการจับโดยซึ่งหน้า ค้นก็ต้องมีหมาย เพราะฉะนั้นหมายที่จะจับได้นั้น คือ หมายของจังหวัดตรัง และเป็นหมายที่ออกจากตำรวจกองปราบ การเข้าตรวจค้นทุกครั้งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะแสดงหมายทุกครั้ง เพื่อถามเจ้าบ้านว่าใช่ไหม ตรงไหม

ตรงนี้อาจจะฝากทุกท่านด้วยว่าการที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาค้นบ้านของเรา เป็นสิทธิ์ของเราที่จะขอดูหมายค้น การเข้าไปค้นแต่ละห้อง เราที่เป็นเจ้าบ้านจะต้องตามไปด้วย อย่าปล่อยให้เจ้าหน้าที่ไปคนเดียว เพื่อความบริสุทธิ์ของทั้งสองฝ่าย เพราะไม่เช่นนั้นแล้วหากเกิดมีทรัพย์สินสูญหายขึ้นมา ก็

จะเกิดปัญหาตามมาอีก ส่วนการเซ็นในหมายค้น ถ้าเรามีความผิดเจ้าหน้าที่ก็จะบังคับให้เราเซ็น แต่ถ้าไม่มีก็จะเป็นการเซ็นเพื่อรับทราบ การจับก็มีสองแบบคือจับแบบมีหมายจับ กับความผิดซึ่งหน้า เช่นการเล่นไฟ เป็นการทำความผิดให้เจ้าหน้าที่เห็นต่อหน้า กรณีอย่างนี้สามารถจับได้เลย

กรณีของนายนิพนธ์ คู่กรณีเป็นแม่กับลูก แล้วมีเรื่องยาบ้าเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะฉะนั้นทำให้การของเราที่จะให้การต่อสู้ศาลสำคัญมาก จะทำอย่างไรให้ศาลเชื่อ

พยานหลักฐานต่างๆที่เขาเสนอ ศาลจะเชื่อใครไม่เชื่อใครผมว่ามันอยู่ที่พยานหลักฐาน อาจจะเป็นการสืบเสาะจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้านใกล้เคียง เพราะฉะนั้นอย่างน้อยก็ให้รีบไปหาสารวัตรประคิษฐ์ไปปรึกษาว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อ

ถ้ามีการรับสารภาพต่อหน้าพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนคนนั้นได้สอบปากคำเราหรือยัง ต้องหลอกแม่ หลอกน้อง หลอกหลานไปเหมือนเดิมมันแหละ พนักงานสอบสวนอาจต้องทำ

เรื่องเพื่อไปขอหมายจับมาจับ เพราะว่าเรื่องนี้ไม่ได้เกิดซึ่งหน้า ไม่เคยรู้มาก่อน ถ้าพนักงานสอบสวนออกหมายจับจะมีการชี้ตัว ก็จะลงบันทึกประจำวันไว้ได้ แต่ถ้ามาจับตัว เจ้าพนักงานสอบสวนก็สามารถปล่อยตัวได้ ต้องรีบดำเนินการอย่างนี้เถยนะครับ

➤ ปลัดอำเภอกันตัง

ท่านประธานศูนย์ ท่านสารวัตร ท่านทนายความ และผู้มีเกียรติทุกท่าน ในส่วนของผมวันนี้ไปเจอคุณนิพนธ์ที่นี้ได้เลย เริ่มแรกเลย คือไปหาผม ซึ่งตอนนั้นปฏิบัติงานอยู่ที่ศูนย์ดำรงธรรมของอำเภอ การเอากรณีของนายนิพนธ์ยกเป็นกรณีศึกษาถือว่าเข้มข้นและซับซ้อน ก็น่าสนใจตั้งแต่ครั้งแรกที่ไป ตอนนั้นมีท่านประธานศูนย์แล้วก็ผู้ช่วยไป เป็นการไต่ถามเรื่องที่ดิน สุดท้ายถือว่าตกลงกันได้ ขอทำความเข้าใจอำนาจหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมก่อน ที่มีหน้าที่ในการไต่ถามเถียงถามว่ามีอำนาจขนาดไหน หลักๆก็คือเรียกคู่กรณีมาไต่ถามเถียงมาตกลงกัน มาพูดคุยกัน เป้าหมายก็คือ ความพอใจของทั้งสองฝ่าย บางทีออกหนังสือเชิญหลายครั้งแล้วไม่มา อำเภอก็ไม่มีอำนาจในการออกหมายเรียกให้มาได้ เพราะว่าไม่ใช่ศาล ถ้าเขาไม่มาก็ไม่รู้จะทำยังไง เพราะมันเป็นสิทธิของเขา เราก็แนะนำไปวิธีอื่น

สำหรับของนายนิพนธ์ตกลงกันได้แล้วก็บันทึกไว้ หลังจากนั้นปีเศษๆนายนิพนธ์ไปขอสำเนาผมถามว่าทำไมเห็นว่าตกลงกันได้แล้ว นายนิพนธ์บอกว่าไม่ ตอนนั้นแม่กำลังจะฟ้องผม หลังจากนั้นอาทิตย์กว่าๆ แม่ไปขอสำเนาอีก คาดว่าเรื่องขึ้นโรงขึ้นศาล ถามว่ากรณีเหมือนนายนิพนธ์มีไหม มีเยอะครับ ข้อสังเกตก็คือ ปัญหาของบ้านเราที่มีมากที่สุดก็คือเรื่องเขตแดน ทางสาธารณะ สาเหตุที่พบมากคือ ความอิจฉาริษยา ไม่รู้กลัวเพื่อนได้ดีกว่าหรือยัง

ของนายนิพนธ์ผมเกิดความรู้สึกแต่แรกเลยที่ว่าทำไมลูกกับแม่มาเกิดเรื่องอย่างนี้ รู้สึกว่าไม่สบายใจเหมือนกัน

ศูนย์ดำรงธรรมของอำเภอมามีมาประมาณ 5 ปีแล้ว ถามว่าผมอยากให้ทุกท่านไปใช้บริการไหม ก็ไม่อยาก อยากให้เป็นหน้าที่ของชุมชนที่จะจัดการ มีมานานแล้วทั้งคณะกรรมการหมู่บ้านที่ระบุว่า มีหน้าที่ไต่ถามเถียง แต่ต้องยอมรับว่าองค์กรตรงนี้อ่อนแอมาก น่ายินดีกับพี่น้องชาวตำบลคลองชีล้อมที่ได้จัดตั้งศูนย์นี้ขึ้นมา อยากให้พวกเราอยู่อย่างสันติสุข อยู่อย่างมีมิตรภาพ อาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ

ปัญหาที่เกี่ยวกับเขตแดน ที่เกิดจากความเล็งน้ำใจ เห็นแก่ตัวกันมากขึ้น อยากฝากให้คิดถึงลูกหลานของเรา อย่างที่ท่านนายบอกร ให้ทำเขตให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในรุ่นลูกหลานของเรา

➤ คุณโกเมน เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติฯ

งานคุมประพฤติของกระทรวงยุติธรรมเป็นงานที่รับหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการการลงโทษทางอาญา เป็นขั้นตอนที่ไม่ถึงขั้นติดคุก หรือถ้าติดคุกแล้วก็เป็น การปล่อยออกมา ก่อนกำหนด งานคุมประพฤติเรามีทั้งงานคุมประพฤติได้ รับคดีจากศาลจังหวัดตรัง แผนคดีเด็กและเยาวชนและครอบครัว คุม

ประพฤติผู้ใหญ่ คือ ผู้ที่มีอายุเต็ม 18 ปี ที่ไปขึ้นศาลผู้ใหญ่ แล้วถึงงานคุมประพฤตินักโทษที่ไปติดคุกอยู่ที่เรือนจำที่เขาจะปล่อยออกมา ก่อนกำหนด เขาก็จะส่งมาให้ทางคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีงานในด้านการบำบัดยาเสพติดในกรณีที่ต้องหาถูกจับกรณีเสพยาเสพติด ศาลจะส่งตัวกลับมาในกรณีที่ต้องการบำบัด งานคุมประพฤติก็จะไปดูว่าเขาติดยาเสพติดจริงหรือไม่ ถ้าพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้เสพติดจริงก็จะส่งตัวไปบำบัด งานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ งานดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อย ที่มีจุดเริ่มต้นของการรับโทษและปลายทางของการรับโทษ เช่น กรณีถูกคุมประพฤติในกรณีที่ศาลตัดสินรอการลงโทษ คุมประพฤติก็ไปพอบุคคลก็จะมี การดูแลหลังคุมประพฤติอีก 1 ปี การพ้นโทษจากเรือนจำก็เหมือนกันหลังจากที่ถูกปล่อยตัวออกมาแล้วคุมประพฤติก็จะรับผิดชอบดูแลอีก 1 ปี

นอกจากภาระงานที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายงานให้กระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบโครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชนด้วย เป็นบทบาทที่ต้องการให้ภาคประชาชนมีกระบวนการในชุมชนที่เข้ามาจัดการงานยุติธรรม ในส่วนของงานชุมชนที่ผ่านมาผมอยากเรียนว่าเราขาดกลไกหลายเรื่อง อย่างเช่น กลไกการจัดการความขัดแย้ง ตอนนี้ทางกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ร่วมกับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง หรือ สกว.ตรัง ลงนามโครงการเก็บข้อมูลการจัดการความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งถ้าท่านทั้งหลายได้เกิดแนวคิดเอากลับมาใช้ในชุมชนอีกในวันข้างหน้ามันก็จะเป็นอย่างอะไรที่กลับมาสู่ยุคอดีต เพราะเท่าที่ผ่านมางานการจัดการความขัดแย้งเป็นงานของชุมชนมาก่อน พอเรามีระบบศาลเข้ามา พอศาลตั้งขึ้นมาเรื่องไหนที่เป็นคดีความขึ้นมาก็จะส่งไปที่ศาล พอส่งไปศาลมากขึ้นๆ บทบาทในการไกล่เกลี่ยภายในชุมชนก็เลยลดลงไป กลายเป็นว่าคดีขึ้นศาล ศาลเองก็มีการกำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยที่ศาลเหมือนกันเป็นกระบวนการก่อนฟ้อง ฟ้องแล้วไกล่เกลี่ยก่อนพิจารณาคดีก็มี ตอนนี้ก็จะเห็นได้ว่างานไกล่เกลี่ยความขัดแย้งจะพยายามลงมาที่ชุมชนให้ได้มากที่สุด

สักครูที่ผ่านมาก็ได้ฟังเรื่องราวของคุณนิพนธ์ ไม่รู้ว่าเป็นแม่ลูกกันจริงหรือเปล่าครับ หลายครอบครัวนะครับที่มีปัญหาอย่างนี้ ที่เป็นข่าวดังก็มีตระกูลธรรมวัฒนะเรื่องของนายห้างทอง เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับครอบครัวไทยในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามทำให้ได้แนวคิดไว้ในชุมชนเองก็สามารถมาช่วยบรรเทาความขัดแย้งตรงนี้ได้

➤ นายแพทย์วิชาญ นักวิชาการสาธารณสุข สรปเวที

- การทำงานของศูนย์ฯนำหลักยุทธศาสตร์มาใช้
- ผู้ใหญ่จิตนำเสนอข้อมูลการจัดการข้อพิพาทในชุมชน ที่ปัญหามีมากเพราะสังคมบ้านเราเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้สื่อสารกันยาก คนเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น เมื่อมีปัญหาเลยตกลงกันไม่ได้
- ใช้วิธีการทำงานแบบเชิงรุกทั้งในเรื่องการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนและเรื่องการบริหารจัดการ
- ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น อบต. สถานีอนามัย ในด้านต่างๆ
- บริการให้คำปรึกษาในรูปแบบของพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ประสานงาน
- ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะถ้าไม่มีกิจกรรมงานก็ไม่เดิน ศูนย์ก็จะสูญไปเหมือนชื่อ
- กรรมการต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม
- เข้าใจสภาพปัญหาของคนที่มาปรึกษา และหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมได้
- รูปแบบการไกล่เกลี่ย คือ ไกล่เกลี่ยกันเองในระดับหมู่บ้านก่อน ถ้าไม่ได้ผลก็จะนำเรื่องเข้าสู่ศูนย์เพื่อปรึกษารื้อหาทางออกกันต่อไป

➤ พิธีกร

สำหรับวันนี้เวลาก็ล่วงเลยมามากแล้ว ผมขอขอบคุณแขกผู้มีเกียรติทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ขอขอบคุณอีกครั้ง สวัสดีครับ

สรุป

- ชาวบ้านและหน่วยงานให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมเวที
- เกิดการซักถามแลกเปลี่ยนในหลายประเด็น โดยเฉพาะกรณีของนายนิพนธ์ที่ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน
- ทีมวิจัยที่เป็นคนนำเสนอมีความมั่นใจและพูดกระชับ

- พิธีกรสามารถสรุปสิ่งที่คนนำเสนอพูดและส่งต่อได้ดี
- ช่องว่างแจกจ่ายระหว่างการนำเสนอแต่ไม่มีปัญหาวุ่นวาย เนื่องจากมีพีธีและพีดีเป็นคนรับผิดชอบหลัก

ปัญหาอุปสรรค

- ผู้ใหญ่ย่นไม่ได้มาเตรียมสถานที่ไว้ก่อน โกยืมมาจัดการให้คนไปขนเก้าอี้แล้วจัดในตอสนั้นเลย
- สถานที่คับแคบเกินไปทำให้แออัดเพราะมีฝนตกลงมาด้วย
- เครื่องเสียงมีปัญหา ทำให้ต้องไปหาไมโครโฟนอันใหม่และที่ได้มาก็ได้ยินไม่ค่อยชัด

ข้อสังเกต

ชาวบ้านให้ความสนใจมากกว่าเวทีอื่นๆ ที่จัดมา

กิจกรรมที่ 46 สรุปเวทีตำบลคลองชีล้อม

วันที่ 1 ตุลาคม 2552 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	9	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อสรุปผล ปัญหาอุปสรรคในการจัดเวทีระดับตำบลที่ผ่านมา และหลังจากจัดเวทีเกิดอะไรขึ้นบ้าง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทีมวิจัยได้ทราบถึงผลการจัดเวทีตำบลที่ผ่านมา

บันทึกกิจกรรมที่ 46

ทีมวิจัยบอกว่าผลการจัดเวทีที่ผ่านมาเป็นที่น่าพอใจ โดยแต่ละคนให้ความเห็นดังนี้

- พี่เลี้ยงบอกว่ามีคนนำเรื่องที่น่าสนใจไปพูดต่อ คือ เรื่องของนายนิพนธ์เพราะเป็นเรื่องที่กระทบจิตใจของคนฟัง และกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน เช่น การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีการค้นบ้าน การจับกุมตัว
- พี่สมบอกว่าคิดว่าเวทีระดับตำบลเป็นเวทีใหญ่เพราะเป็นการรวมตัวของทุกภาคส่วนทั้งชาวบ้าน กรรมการศูนย์ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการซักถามแลกเปลี่ยนระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงาน และแสดงให้เห็นถึงการทำงานของกรรมการศูนย์ฯ ในด้านการประสานงานกับหน่วยงาน ทำให้ชาวบ้านรู้จักศูนย์ฯ และเข้าใจการทำงานของศูนย์ฯ มากขึ้น จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานที่มาร่วมเกือบทุกภาคส่วน
- ผู้ใหญ่จิตคิดว่าตัวกรรมการไม่ค่อยมีความพร้อม เนื่องจากไม่ได้เตรียมตัว นึกอะไร
- โกย้อยบอกว่าความไม่พร้อมในการเตรียมสถานที่ แก้วอี้ เครื่องเสียง ทางแก้ คือ ถ้าผู้ใหญ่ยังไม่พร้อมควรมอบหมายให้คนอื่นจัดการแทน โดยได้เสนอแนวทางการปรับปรุงว่าครั้งต่อไปควรรวบรวมบทบาหน้าที่ในทีมให้ชัดเจน กรณีเล่าเรื่องต้องมีการซักซ้อมและวางลำดับการเล่าให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

ปัญหาอุปสรรคในการจัดเวที

- ฝนตกทำให้เดินทางลำบาก
- ม.1 และม.5 ไปประชุมสาธารณะสุข ทำให้คนมาน้อยกว่าหมู่บ้านอื่น
- เป็นช่วงเวลาเหมาะสม เพราะว่าเป็นวันศุกร์
- การเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ เก้าอี้ไม่พร้อม

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจัดเวที

☺ กรรมการ

- การเก็บข้อมูลทำให้เห็นความสำคัญของการจดบันทึก ใช้เป็นหลักฐาน เห็นความต่อเนื่องของเรื่องราว
- คิดงานต่อจะจัดเวทีแบบบูรณาการ อบต.ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการศูนย์ฯ หน่วยงานในพื้นที่
- รู้บทบาทของตัวเองในฐานะกรรมการศูนย์ฯ บทบาทในการประสานงาน
- มีการนำปัญหามาปรึกษาร่วมกันภายในทีม
- มีความรู้เรื่องกฎหมายมากขึ้น เช่น สิทธิของเจ้าของบ้านในกรณีที่ถูกค้ำบ้าน การเข้าจับกุมตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น
- กล้าแนะนำตัวว่าเป็นกรรมการศูนย์ฯ

☺ ชาวบ้าน

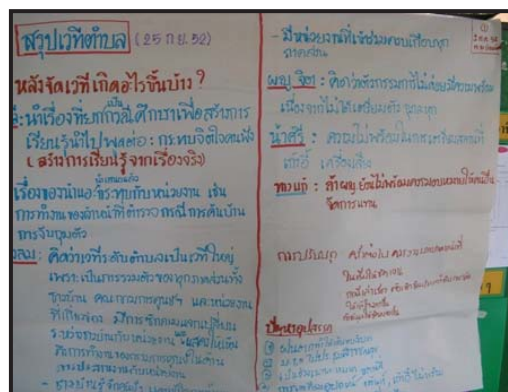
- ให้ความสนใจและตื่นตัวที่จะเรียนรู้ข้อมูลมากขึ้น
- นำเรื่องมาปรึกษากรรมการศูนย์ฯ ก่อนไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- รู้จักกรรมการมากขึ้นจากการเข้าร่วมเวทีหมู่บ้าน/ตำบล

☺ หน่วยงาน

- บทบาทในการหนุนเสริม
- เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือ

☺ การขยับงานต่อ

- ผ่านเวทีการประชุมสัญจรของอบต. การประชุมกับหน่วยงานต่างๆ (เพราะชาวบ้านยังคงยึดติดกับหน่วยงาน)
- โกยู่ยเสนอให้มีเพลงมาร์ชของศูนย์ฯ เพื่อประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย

กิจกรรมที่ 47 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายครั้งที่ 3

วันที่ 11-12 ตุลาคม 2552 ณ ปากเมรุรีสอร์ท ต.ไม้ฝาด อ.เสนา จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. อาจารย์ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ จาก CIVICNET
 2. นางสาวเพลินใจ เจริญนาถ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมการระบับข้อพิพาท จากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
 3. อาจารย์ไพสิฐ พาณิชย์กุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 4. นายสุรพล แก้วภราดัย ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดตรัง
 5. นายสมหมาย จรัสแสงวรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง
 6. นายโกเมน รอดโกมล พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง
 7. นายภควัด พุ่มไพบูลย์ จากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง
 8. นายมานพ ช่วยอินทร์ ผู้ประสานงาน สกว.ตรัง และที่ปรึกษางานโครงการยุติธรรม จ.ตรัง
 9. เจ้าหน้าที่จาก สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นจำนวน 7 คน
 10. พี่เลี้ยงงานยุติธรรมจาก สกว.ตรัง 1 คน
 11. พี่เลี้ยงงานยุติธรรมจากกรมคุ้มครองสิทธิ 2 คน
 12. เจ้าหน้าที่ของกรมคุ้มครองสิทธิฯ 1 คน
 13. เจ้าหน้าที่ สกว.ตรัง 1 คน
 14. เครือข่ายยุติธรรมชุมชนจังหวัดตรังจาก 9 พื้นที่ตำบลจำนวน 32 คน
- รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 52 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมข้อมูลการจัดการปัญหาความขัดแย้งกรณีที่เกิดใกล้เกลี่ยบอบในชุมชน กรณีที่จบในชั้นโรงพัก และกรณีที่จบที่ศาล นำเสนอในเวทีระดับจังหวัด
2. เพื่อเติมเต็มข้อมูลในการเขียนเชิงวิชาการของอาจารย์ไพสิฐ พาณิชย์กุล และผู้เชี่ยวชาญเพลินใจ เจริญนาถ
3. เพื่อสรุปประมวลภาพรวมการดำเนินงานยุติธรรมชุมชนจังหวัดตรัง
4. เพื่อวางแผนการทำงานต่อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เครือข่ายแต่ละพื้นที่ได้แลกเปลี่ยนการทำงานซึ่งกันและกัน
2. ได้ข้อมูลที่จะนำเสนอในเวทีระดับจังหวัด
3. ได้แนวทางการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรมที่ 47

เริ่มด้วยการแนะนำตัวผู้เข้าร่วม ดำเนินการประชุมโดยคุณนุ้ยและคุณต๋องจากสกว.ภาค เมื่อแนะนำตัวจนครบทุกคน

จากนั้นพี่เลี้ยงมาเล่าเรื่องที่แต่ละศูนย์ฯทำกันว่ามีอะไรบ้าง สรุปภาพรวมการดำเนินงานวิจัย โครงการยุทธธรรมชุมชนจังหวัดตรัง ปีกว่าๆที่ทำมาคืออะไร ทินออกมาเล่าการทำงานของศูนย์ฯทั้ง 10 ศูนย์ฯ ว่าการทำงานเป็นอย่างไร ปัญหาวิธีการทำงานเป็นอย่างไร เรื่องข้อมูล การตรวจสอบ เรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล วางแผน ทำงาน สรุปเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมาตลอด มีการประชุมประจำเดือนของแต่ละศูนย์ฯ แต่ไม่ค่อยแน่นอน จัดเวทีระดับหมู่บ้าน 2 ครั้ง เวทีตำบล 1 ครั้ง ต่อด้วยการเล่าผลการทำงานของศูนย์ฯ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีการนำปัญหามาปรึกษากัน จัดสรรเวลาทำงานให้ลงตัว การเขียนพัฒนาขึ้นแต่ไม่ต่อเนื่อง จากข้อมูลเริ่มเห็นวิธีการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เกิดความสัมพันธ์อันดีกับคนในชุมชน มีการหาคนใหม่ๆ เข้ามาร่วมทีมเพิ่ม

หลังจากจัดเวทีตำบล ผลคือ กรรมการมีความมั่นใจมากขึ้น ชาวบ้านเริ่มรู้จัก หน่วยงานให้การยอมรับ ข้อมูลที่เก็บมาได้ทั้งหมดจาก 10 พื้นที่ คือ 757 เรื่อง ปัญหาที่ดินมีมากที่สุดถึง 224 เรื่อง รองลงมา คือ ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย 105 เรื่อง อ.มานพออกมาเพิ่มเติมว่าทำไมต้องมาเก็บข้อมูล คำถามคือ ศูนย์ฯเปิดแล้วทำอะไรถึงไม่ให้อายุ วิธีคิดคือทำอะไรที่จะทำให้ศูนย์ฯเป็นของชุมชน ให้ชาวบ้านเข้ามาหาศูนย์ฯก่อนที่จะไปหาตำรวจให้ได้ ทำให้ศูนย์ฯมีความมั่นใจบนการทำงานระหว่างทางเริ่มมีผลกับการทำงานของกรรมการ การไต่ถามกรรมการเริ่มหาข้อมูลก่อนที่จะเข้าไปไต่ถามเลย มีการจดบันทึกอย่างชัดเจนแต่ละขั้นแต่ละตอน นี่คือสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

ช่วงบ่ายผู้ใหญ่วิโรจน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลสุโสะพูดถึงเรื่องที่คนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งกันให้ใช้ขบวนการของชาวบ้านในการแก้ปัญหา โดยใช้หลักหมุดของชาวบ้านเอง แต่ให้ยึดหลักที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นหัวใจหลัก บังคนจากตำบลบางหมากเพิ่มเติมเรื่องเครือข่าย ยุติธรรมชุมชนจังหวัดพังงามาดูงานที่ตำบลบางหมาก เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างและเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของคนและกัน เพราะที่ตั่งมีศูนย์ยุติธรรมชุมชนมากที่สุดในภาคใต้

จากนั้นเป็นการจัดประเด็นปัญหาที่ทนได้นำเสนอไปแล้วว่ามีทั้งหมด 757 เรื่อง มาจัดว่ามีปัญหาอะไรมากที่สุด และจะตั้งชื่อประเด็นปัญหาว่าปรีดี หลังจากตกลงกันได้แล้วก็ได้ให้แต่ละพื้นที่เลือกเรื่องที่เกิดขึ้นในตำบลของตัวเองมา 3 เรื่อง แบ่งเป็นเรื่องที่จบในชุมชน จบที่โรงพัก แล้วก็ไปจบที่ศาล เพื่อมานำเสนอว่าเรื่องของตำบลไหนจะได้รับคัดเลือกไปนำเสนอในเวทีระดับจังหวัด สำหรับตำบลคลองชีล้อมเลือก

- เรื่องเงินกู้ จบในชุมชน
- เรื่องชู้สาว จบที่โรงพัก
- เรื่องชู้สาว จบที่ศาล

เมื่อทุกศูนย์ฯ ได้เลือกเรื่องเสร็จแล้วก็ได้ให้ตัวแทนออกมาแนะนำเสนอ ตำบลคลองชีล้อมส่งตัวแทน คือ พี่หลีและผู้ใหญ่จิต หลังจากทุกศูนย์ฯ นำเสนอเสร็จจ.ไพสิฐนำเสนอกระบวนการงานวิจัยที่กำลังทำอยู่จากเรื่องที่ได้นำเสนอไปทั้งหมด ทำให้เห็นคุณค่าของการบันทึกว่ามีประโยชน์อย่างไร

วันที่ 12 ตุลาคม 2552

หลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้วเวลาประมาณ 8.30 น. ก็ได้เข้าห้องประชุม อ.มานพ นำเสนอเรื่องในแต่ละศูนย์ฯความคิดเห็นต่อเรื่องที่แต่ละพื้นที่ออกมานำเสนอ เช่น เรื่องทำเรือของตำบลเกาะลิบงที่ให้หน่วยงานมาร่วมแก้ปัญหา และเรื่องผู้สาวของตำบลโคกสะบ้าที่มีการไถ่เลี้ยงที่โรงพัก โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความร่วมมือ ซึ่งเรื่องที่จะเลือกไปนำเสนอในเวทีระดับจังหวัดได้แก่

- เรื่องทำเรือของตำบลเกาะลิบง จบในชุมชน
- เรื่องผู้สาวของตำบลโคกสะบ้า จบที่โรงพัก
- เรื่องทำร้ายร่างกายของเกาะสุกร จบที่ศาล

จากนั้นอ.ชัยวัฒน์ เสนอความคิดเห็นหลังจากฟังเรื่องที่นำเสนอมาทั้งหมดว่าการยุติที่ศาลดี น้อยที่สุด การยุติที่โรงพัก ปานกลางเสียเงินเสียทองบ้าง ที่ยุติในชุมชนดีที่สุด น่าสนใจเรื่องพวกนี้จะนำเป็นหลักสูตรได้ ต่อด้วยการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นจากโจทย์ที่ให้

โจทย์

- 1) เงื่อนไข/องค์ประกอบที่ทำให้ท่านไถ่เลี้ยงได้สำเร็จ
- 2) ทำอย่างไรให้ศูนย์เข้มแข็ง
 - ราชการจะสนับสนุนหนุนเสริมอย่างไร
 - ศูนย์ควรมีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติอย่างไร

หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอผลการระดมกลุ่มย่อยจากโจทย์ทั้งสองข้อ และอ.ไพสิฐสรุปเวทีว่า สิ่งที่เราทำคือ ความรู้จะนำเข้าสู่หลักสูตรมหาวิทยาลัยและนำไปสู่นโยบายระดับประเทศ ต่อด้วยหาโชติเป็นคนกล่าวปิดเวที บอกว่าให้พวกเราเชื่อมั่น ตั้งมั่นที่จะทำงานต่อไปเพื่อชุมชนของเราเอง

สรุป

- ได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมา
- ได้แลกเปลี่ยนการทำงานกับเพื่อนต่างเครือข่าย
- ได้ความรู้จากวิทยากร อ.ชัยวัฒน์
- ได้รู้ว่าการงานของเรามีคุณค่า

กิจกรรมที่ 48 เตรียมข้อมูลนำเสนอเวทีจังหวัด

วันที่ 1 ธันวาคม 2552 เวลา 14.30 น. ณ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	8	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อวางแผนการนำเสนอผลงานระดับจังหวัด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รู้ว่าจะนำเสนออะไรบ้าง และเตรียมข้อมูลอะไรบ้าง

บันทึกกิจกรรมที่ 48

ประเด็นการพูดคุยในวันนี้เริ่มด้วยเรื่องที่คนตำบลคลองชีล้อมถูกตำรวจยิงขอหาค้ายาเสพติด และขัดขวางการจับกุมโดยได้ยิงตอบโต้ตำรวจ เป็นเหตุให้ถูกตำรวจยิงเสียชีวิต เหตุเกิดเมื่อวันที่ วันที่ 5 พฤศจิกายน 52 ที่ถนนคลองชีล้อม-ทุ่งนา หลังจากเกิดเหตุเรื่องของเด็กหนุ่มคนนี้ก็กลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในวงกว้าง โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ชาวบ้านตำบลคลองชีล้อมและตำบลใกล้เคียงต่างตั้งข้อสงสัยว่าสมควรแก่เหตุและผลที่จะกระทำอย่างนั้นหรือไม่ สำหรับชาวบ้านตำบลคลองชีล้อมรวมทั้งกรรมการศูนย์ฯ มีความเห็นตรงกันว่าตำรวจไม่น่าจะทำการรุนแรงถึงเพียงนี้ และแม้ความจริงแล้วหากเด็กหนุ่มคนนี้ทำผิดจริงก็ไม่น่าจะฆ่าแค้นกันจนถึงชีวิต

ณ วินาทีนี้ดิฉันเสียใจที่เขาเสียชีวิต ดิฉันคิดว่าถึงแม้เขาจะมีความผิดแต่ทำไมตำรวจไม่จับเขา ผิดก็จับเอามาลงโทษ เพราะดิฉันคิดว่าเขาไม่สมควรตาย ดิฉันไม่ได้ปกป้องคนผิด แต่ดิฉันมาวิเคราะห์ดูแล้วยาเสพติดในชุมชน ไม่มีแหล่งที่ผลิตและจำหน่าย แต่เขาเอายาเหล่านี้มาจากไหน แล้วทำไมเขาจึงเป็นผู้ค้ารายใหญ่ แต่ไม่มีเงินมาช่วยอำนวยความสะดวกให้กับเขาตั้งแต่เรื่องอาหารการกิน ความเป็นอยู่ และรถที่ใช้ เขาใช้รถจักรยานยนต์เก่าๆ ไฟก็ไม่มี ที่บ้านพ่อแม่ของเขาทำงานหน้าดำหน้าแดงเพื่อการอยู่รอดในชีวิตประจำวัน อยู่กันเรียบร้อยทั้งตระกูลที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ฉะนั้นดิฉันคิดว่าคนอื่นที่เคยรู้ว่าเขาค้ามาจนร่ำรวย ถูกจับไปไม่กี่วันก็หลุดออกมาค้าขายอีกส่งกันอีกเป็นกระบวน แต่เขาเหล่านั้นยังลอยนวลอยู่สบาย โทษตายมาตกอยู่กับผู้เสพจี๊ประติ๋ว จับรถร้าย นอนตายนุ่งกางเกงขาสั้นตัวเดียว ไม่มีความเป็นธรรมกับครอบครัวของเขาเลย

Hand-drawn mind map titled "การนิเทศ" (Supervision) in the center. The main branches are:

- การนิเทศ** (Supervision)
 - นโยบายและทิศทาง (Policy and Direction)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)
 - การนิเทศ (Supervision)

หลังจากนั้นพี่เลี้ยงแจ้งเรื่องการจัดบอร์ดนิทรรศการเวทีจังหวัดที่จะจัดขึ้นในวันที่ 23 ธันวาคม นี้ว่าจะจัดเรื่องอะไรแล้วจะนำเสนอรูปแบบไหน โดยเครือข่ายต้องไปจัดบอร์ดเองในวันที่ 22 ธันวาคม ส่วนการเชิญคนเข้าร่วมจะทำหนังสือเชิญเฉพาะประธานศูนย์ฯ แล้วให้ประธานศูนย์ฯเชิญเครือข่ายคนอื่นๆ เพิ่มอีกรวมแล้วพื้นที่ละ 20 คน โดยจะมีใบตอบรับสำหรับผู้ที่เข้าร่วม มอบหมายให้พี่หลิเป็นคนรวบรวมและจะส่งไปให้ภายหลัง สำหรับเนื้อหาการจัดบอร์ดนั้นทางทีมขอไปคิดกันดูก่อน และจะนัดแนะพี่เลี้ยงในการเตรียมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง

สรุป

วันนี้ไม่ได้วางแผนเนื้อหาที่จะนำเสนอเนื่องจากต้องไปพูดคุยกันอีกที และวันนี้ดูเหมือนว่าทีมวิจัยยังไม่มีความพร้อมพอในการคิดเรื่องนี้ เพราะกำลังสะเทือนใจกับเหตุการณ์ที่เล่ากันในวงอยู่ แต่จะนัดแนะกับทีมพี่เลี้ยงลงมาเตรียมอีกครั้งหนึ่ง

กิจกรรมที่ 49 เตรียมข้อมูลนำเสนอเวทีจังหวัด (ครั้งที่ 2)

วันที่ 7 ธันวาคม 2552 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	5	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	7	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมเนื้อหาจัดบอร์ดนำเสนอเวทีระดับจังหวัด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้เนื้อหาที่เหมาะสมในการนำไปจัดบอร์ดเวทีนำเสนอระดับจังหวัด

บันทึกกิจกรรมที่ 49

วันนี้ได้นัดทีมพี่เลี้ยงลงมาเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดเวทีระดับจังหวัดที่จะถึงนี้ แต่ก่อนจะวางแผนการจัดนิทรรศการได้พูดคุยกันเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติดในตำบล พี่เลี้ยงบอกว่าทางกรขอรายชื่อว่าใครเป็นผู้เสพยาเข้ามาแต่ไม่สามารถให้ได้ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างไร และเขาเป็นอย่างไรหรือไม่ เพราะยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนมากพอ เป็นเพียงการสังเกตจากพฤติกรรม แต่คิดว่าในเวทีวันที่ 23 ธันวาคมนี้จะเชิญเครือข่ายยาเสพติดภาคประชาชนเข้าร่วมด้วย

ต่อด้วยการวางแผนจัดนิทรรศการของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม จากการพูดคุยตกลงกันในทีมได้ข้อสรุปว่าจะนำเสนอวิธีการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนกับการจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเปรียบเทียบกัน เพราะตอนนี้ที่คลองชีล้อมมีเรื่องยาเสพติดมาก ส่วนบอร์ดอีกด้านเป็นการนำเสนอผลหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากทำโครงการฯ โดยวางแผนกันว่าจะให้ทีมวิจัยทุกคนเป็นคนเขียนผลหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งหมด ส่วนเรื่องยาเสพติดนั้นผู้ใหญ่จิตรับผิดชอบในการหาข้อมูลวิธีการจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผู้ใหญ่จิตจะไปขอข้อมูลจากอ.โกเมน เจ้าหน้าที่

สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง สำหรับการจัดการในชุมชนเอาข้อมูลเรื่องราวของพี่หลี่ที่ได้จดบันทึกไว้แล้ว เกี่ยวกับการแก้ปัญหาหาเสพคดีในชุมชนโดยอาศัยความเป็นญาติที่ห่วงใยและหวังดีทำให้เยาวชนกลับตัวเป็นคนดี

ผู้ใหญ่สวาสดี หาบละ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลคลองชีล้อม ถามว่าแกต้องเขียนผลที่เกิดขึ้นด้วยหรือไม่ เพราะเป็นคนใหม่ที่เพิ่งเข้ามา พี่เลี้ยงบอกว่าให้ผู้ใหญ่เขียนด้วยแต่ให้เขียนว่าเห็นว่าศูนย์นี้เป็นอย่างไรมาก่อน และทำไมจึงเข้าร่วมเป็นทีมวิจัย หลังจากนั้นเป็นการวางแผนการซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดบอร์ดว่ามีอะไรบ้าง ต้องซื้ออะไรบ้าง และอะไรที่มีอยู่แล้วหรือสามารถหยิบยืมได้ไม่ต้องซื้ออีก เพื่อประหยัดงบประมาณที่สามารถใช้ได้ไม่เกิน 5,000 บาท สำหรับเวทีจังหวัด ผู้ใหญ่จิตกับโกยู่เป็นผู้รับผิดชอบซื้ออุปกรณ์เองทั้งหมดและจะนัดวันไปซื้ออีกที ส่วนใบตอบรับผู้เข้าร่วมให้พี่หลี่เป็นคนรวบรวมและส่งคืนให้พี่เลี้ยงวันที่ 16 ธันวาคมนี้ที่จะมีการประชุมที่หอจดหมายเหตุฯ เรื่องการเตรียมการเวทีจังหวัด เนื้อหาที่นำเสนอในบอร์ดที่ทีมวิจัยแต่ละคนเขียนมาให้รวบรวมที่โกยู่วันที่ 13 ธันวาคม และส่งให้พี่เลี้ยงเพื่อจัดพิมพ์ในวันที่ 16 เช่นกัน

สรุป

- ใบตอบรับรวบรวมที่พี่หลี่และส่งให้พี่เลี้ยงวันที่ 16
- ผล/การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากทำโครงการที่ทีมวิจัยเขียนให้โกยู่เป็นคนรวบรวมและส่งให้พี่เลี้ยงจัดพิมพ์วันที่ 16
- ผู้ใหญ่จิตและโกยู่เป็นคนรับผิดชอบในการซื้ออุปกรณ์จัดบอร์ด

กิจกรรมที่ 50 ประชุมเตรียมข้อมูลที่หอจดหมายเหตุฯ

วันที่ 16 ธันวาคม 2552 เวลา 13.00 น. ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัยจากตำบลคลองชีล้อม	3	คน
เครือข่ายจากตำบลอื่นๆ	27	คน
ผู้ประสานงานสกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	34	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการงานนำเสนอเวทีระดับจังหวัดที่จะจัดขึ้นในวันที่ 23 ธันวาคม 2552

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบการนำเสนอที่ชัดเจนมากขึ้น รวมถึงได้ตัวอย่างของพื้นที่อื่น

บันทึกกิจกรรมที่ 50

เวทีวันนี้ทางอ.มานพได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีระดับจังหวัดว่าจัดขึ้นเพื่อ

1. นำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เป็นต้นแบบของการทำงานยุทธธรรมชุมชน
2. เพื่อขยายผลกับส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อหาแนวทางการหนุนเสริมการทำงานต่อไปในอนาคต

ลักษณะงานเป็นเวทีนำเสนอผลการทำโครงการ มีการเสวนากลุ่มย่อย การฉายวิดีโอ มีการสรุปงานของ อ.ไพสิฐ ในส่วนของนิทรรศการนอกจากมีบอร์ด นำเสนอผลงานของ 10 พื้นที่แล้ว ยังมีนิทรรศการของหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นศาล ยุติธรรมจังหวัด กลุ่ม ประเพณี เป็นต้น เวทีนี้มีความสำคัญตรงที่เป็นเวที ประกาศตัวตนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้รับทราบการ

ทำงานของเรา เพื่อการขยายผลต่อ หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดบอร์ดของตำบลเกาะสุกร เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่ตำบลอื่นๆ เกาะสุกรจะนำเสนอรูปภาพการทำกิจกรรม คดีเด็ดที่ยกมาเป็นกรณีศึกษา รายงานการทำโครงการและเรื่องราวที่เขียนบันทึกได้ทั้งหมด และสุดท้ายเป็นส่วนของการบริหารพื้นที่ของตำบลเกาะสุกร นอกจากนี้ตำบลสุโสะยังได้นำเสนอรูปแบบเพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้ การ

ก่อเกิดของศูนย์ยุติธรรมชุมชน เรื่องที่ใกล้เคียงได้ และบริบทของชุมชนตำบลสุโสะ สำหรับรูปแบบการนำเสนอของตำบลคลองชีล้อม ได้แก่

- ❁ การก่อเกิดศูนย์ยุติธรรมชุมชนในตำบล
- ❁ เปรียบเทียบวิธีการจัดการปัญหาเสพติดโดยภาครัฐกับภาคประชาชน
- ❁ ความเปลี่ยนแปลงของตัวคณะกรรมการหลังได้ทำโครงการนี้
- ❁ ภาพถ่ายการทำกิจกรรม
- ❁ สมุดบันทึกเรื่องราว
- ❁ รายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1
- ❁ กลอนที่แต่งขึ้น โดยพี่หลี่
- ❁ ผลกระทบในชุมชน

หลังจากนั้นอ.มานพได้หารือเครือข่ายในการเลือกเรื่องที่จะยกมานำเสนอเป็นกรณีศึกษาในเวทีจังหวัดจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ใกล้เคียงกับภายในชุมชน เรื่องที่จบที่โรงพัก และเรื่องที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไปจบที่ศาล ได้ข้อสรุปว่า เรื่องที่จบในชุมชนเลือกเรื่องการจัดการปัญหากองทุนหมู่บ้านของตำบลวังศิรี เรื่องที่จบในชั้นตำรวจเลือกเรื่องของตำบลคลองชีล้อมกรณีที่ได้คดีกันตามกันไป ส่วนเรื่องที่จบที่ศาลเลือกเรื่องของตำบลเกาะสุกรที่ต่อสู้กันยาวนานถึง 8 ปี

สำหรับการดำเนินงานต่อหลังจากเวทีจังหวัดคงเป็นเรื่องการอบรมเพิ่มทักษะแก่เครือข่าย และมีทีมปรึกษาในคดีความต่างๆ การทำงานจะต้องเชื่อมต่อกับหน่วยงานข้างบนมากขึ้น โดยใช้ขบวนการเครือข่ายในการแก้ปัญหาให้กับทุกพื้นที่ แต่ทำงานโดยที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ

สรุป

- เวทีจังหวัดเชิญคนเข้าร่วมตำบลละ 20 คน เครือข่าย+คนที่สนใจ
- จัดบอร์ดนำเสนอผลงาน 1 บอร์ด โดยจะจัดวันที่ 22 ธันวาคม 2552
- แต่ละพื้นที่ใช้จ่ายงบประมาณได้ไม่เกิน 5,000 บาท ใช้เป็นค่าอุปกรณ์ ค่าเดินทาง และค่าอาหาร
- สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เครือข่ายทุกคนต้องร่วมเป็นเจ้าภาพในวันงาน

- กลองชีล่อมนัดแนะที่เสียงวันที่ 17 ธันวาคมนี้

๑. ไทกละฆ่า	18	ฆ่า 3 (15.00)
* ฆ่ากละฆ่า	18	ฆ่า 2 (14.00)
๓. สีสี่	20	ฆ่า
๔. อีต้อ/สอฆ	19	ฆ่า 10.00 อีต้อ/สอฆ ฆ่า 16.00
๖. ฆา-สอฆ	17	ฆ่า
๗. ฆา-สอฆ	18	ฆ่า
๘. ฆา-สอฆ	20	ฆ่า
๙. กลองชีล่อม	17	ฆ่า (17.00)

กิจกรรมที่ 51 เตรียมจัดนิทรรศการเวทีนำเสนอระดับจังหวัด

วันที่ 17 ธันวาคม 2552 เวลา 16.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	3	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	5	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมรายละเอียดของเนื้อหาที่จะนำมาจัดบอร์ดนิทรรศการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รายละเอียดเนื้อหาที่จะนำมาจัดบอร์ดที่ชัดเจน

บันทึกกิจกรรมที่ 51

วันนี้ทีมพี่เลี้ยงได้นัดแนะกับพี่หลิ โกยู่และผู้ใหญ่จิตว่าจะลงมาคุยรายละเอียดที่จะนำมาบอร์ด เพราะได้หัวข้อการนำเสนอแล้วแต่ยังขาดรายละเอียด เมื่อวานพี่หลิได้รวบรวมรายชื่อผู้เข้าร่วมของตำบลคลองชีล้อมส่งให้พี่เลี้ยงแล้ว โกยู่ก็ได้รวบรวมความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากที่ทำโครงการนี้ที่ทีมวิจัยเขียนมาให้พี่เลี้ยงนำไปจัดพิมพ์แล้วเช่นกัน สำหรับวันนี้เป็นการมาวางรูปแบบว่าจะนำเสนอเนื้อหาในอย่างไรให้จัดออกมาแล้วน่าดู บอร์ดมีความสวยงามน่าสนใจ

ผู้ใหญ่จิตเสนอให้วาดรูปประกอบตอนที่มีการเปรียบเทียบการจัดการปัญหาเสพติดโดยภาครัฐกับภาคประชาชน โดยจะให้เด็กในหมู่บ้านที่วาดรูปเป็นช่วยวาดให้ แต่ไม่แน่ใจว่าจะได้หรือไม่ เนื่องจากต้องติดต่อล่วงหน้า เพราะไม่ค่อยมีเวลาว่างแต่ละลงไปตามดู

ส่วนรูปภาพการทำกิจกรรมในโครงการที่จะนำเสนอให้พี่เลี้ยงไปล้างให้ เนื่องจากรูปอยู่ที่พี่เลี้ยงอยู่แล้ว

สรุป

- เนื้อหาที่จะนำเสนอที่เลี้ยงนำไปจัดพิมพ์แล้ว
- ผู้ใหญ่จิตรับผิดชอบประสานงานกับเด็กในหมู่บ้านให้ช่วยวาดรูปให้ เพื่อนำมาประกอบในบอร์ดเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด

กิจกรรมที่ 52 จัดบอร์ดนิทรรศการนำเสนอเวทีจังหวัด

วันที่ 22 ธันวาคม 2552 เวลา 9.00 น. ณ โรงแรมธรรมรินทร์ ธนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย 4 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อมาจัดบอร์ดนิทรรศการให้เรียบร้อยพร้อมนำเสนอในงานเวทีจังหวัดวันที่ 23 นี้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถจัดบอร์ดนิทรรศการได้เสร็จทันในเวลา

บันทึกกิจกรรมที่ 52

วันนี้ผู้ใหญ่จิต โกย้อยและผู้ช่วยเกาะห้เป็นตัวแทนมาจัดบอร์ดที่โรงแรมธรรมรินทร์ ธนา นัดกันตอนเก้าโมง หลังจากได้เห็นขนาดของบอร์ด ก็ได้ลงไปซื้ออุปกรณ์ที่จะนำมาจัด ส่วนเนื้อหานั้นอยู่ที่พี่เลี้ยงแล้ว จัดไปได้สักพักผู้ใหญ่จิตและโกย้อยต้องไปประชุมต่อที่โรงแรมเรือ เหลือผู้ช่วยเกาะห้อยู่คนเดียว ส่วนพี่หลิจะมาสมทบในช่วงเที่ยง

บอร์ดของตำบลคลองชีล้อมด้านหนึ่งจัดเป็นการเปรียบเทียบการจัดการปัญหาเสพติดโดยกระบวนการของรัฐ กับการจัดการภายในชุมชน โดยเอาเรื่องที่พี่หลิเขียนมาเป็นตัวอย่างในการเปรียบเทียบ ส่วนอีกด้านเป็นกลอนที่พี่หลิแต่งขึ้นเพื่อนำมาเสนอในเวทีจังหวัดและเป็นความรู้สึกลงของทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อมที่มีต่อโครงการนี้ หรือหลังจากที่ได้ทำโครงการนี้แล้วรู้สึกอย่างไร เมื่อกลับมาจากประชุมปรากฏว่าบอร์ดของตำบลคลองชีล้อมจัดเสร็จแล้วก่อนเพื่อน

สรุป

การจัดบอร์ดในวันนี้ผ่านไปได้อย่างดี แม้ว่าทีมวิจัยจะไม่เคยจัดมาก่อน แต่ก็พยายามจัดออกมาให้สวยงามได้ เพราะความร่วมมือกัน

กิจกรรมที่ 53 เวทีนำเสนอระดับจังหวัด

วันที่ 23 ธันวาคม 2552 เวลา 10.00 น. ณ โรงแรมธรรมรินทร์ ธนา

ผู้เข้าร่วมประชุม

เครือข่ายจากตำบลคลองชีล้อมและชาวบ้าน	20	คน
เครือข่ายอื่นๆ ผู้สนใจ และแขกผู้มีเกียรติรวม	340	คน
รวมทั้งหมด	360	คน

วัตถุประสงค์

1. นำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เป็นต้นแบบของการทำงานยุติธรรมชุมชน
2. เพื่อขยายผลกับส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อหาแนวทางการหนุนเสริมการทำงานต่อไปในอนาคต

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินงานของโครงการ
2. ชาวบ้านในชุมชนรู้จักศูนย์ฯ และกรรมการศูนย์ฯ มากขึ้น
3. ได้แนวทางการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรมที่ 53

ประธานในพิธีเปิดคุณสุวณา สุวรรณจูฑะ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้พูดเรื่องที่กรมฯ ต้องปรับวิธีการทำงานจากที่ทำงานแบบระบบราชการมาใช้เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม โดยมีกลไกการหนุนเสริมการทำงานในพื้นที่รวมถึงมีการบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่เพื่อทำงานร่วมกันในการที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าถึงความยุติธรรม

จากนั้นนายไมตรี อินทุสุต ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ได้พูดเรื่องการเติมเต็มให้ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยศูนย์ยุติธรรมชุมชน มีการบูรณาการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือการเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นที่ตั้ง ที่จะทำให้ชาวบ้านรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วม

ต่อด้วยชช.เพลินใจ เจริญนาค ได้นำเสนอพาเวอร์พอยท์การทำงานยุทธธรรมทั้งหมดที่ผ่านมา จากเริ่มแรกที่คัดค้านศาล คนลั่นคูก ก็มาคิดว่าจะแก้ไขปัญหาดังนี้อย่างไรดี ในที่สุดก็ใช้แนวทางการขับเคลื่อนงานยุทธธรรมชุมชน จากการที่มีโอกาสลงพื้นที่มาทำงานร่วมกับชุมชน ทำให้รู้ว่าการทำงานต้องทำหลายๆครั้งมันถึงจะได้ผลและเข้มแข็งยั่งยืน

หลังจากนั้นเป็นการนำเสนอกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงจากสามตำบล ได้แก่ เกาะสุกร คลองชีล้อม และวังคีรี โดยตำบลเกาะสุกรนำเสนอเรื่องที่ได้ไปจบในชั้นศาล คลองชีล้อมนำเสนอเรื่องที่ได้ไปจบที่โรงพัก และวังคีรีนำเสนอเรื่องที่ได้จัดการได้ภายในชุมชน อ.มานพเป็นคนชวนคุย โดยให้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้น เมื่อนำเสนอทั้งสามเรื่องเสร็จ อ.ไพสิฐได้นำเสนอพาเวอร์พอยท์โครงการที่ทำเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฯ การมีพี่เลี้ยงร่วมกันทำงานกับทีมวิจัย และพูดถึงกระบวนการจัดการยุทธธรรมชุมชนแบบใหม่ การสร้างและจัดการความเป็นธรรมในสังคม

ช่วงบ่ายหลังจากที่รับประทานอาหารแล้วเริ่มด้วยการแบ่งกลุ่มย่อย โดยอ.ชัยวัฒน์ให้คำถามดังนี้

1. เราได้ทำงานยุทธธรรมสำเร็จมาแล้วในเบื้องต้น ทำอย่างไรให้ศูนย์ฯเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน
2. การจะทำให้ศูนย์ฯเข้มแข็งและยั่งยืนต้องการความช่วยเหลือจากคนภายนอกอย่างไรบ้าง
3. ถ้านำเรื่องนี้ไปขยายในตำบลข้างเคียงจะทำอย่างไรให้เกิดความสำเร็จ

หลังจากที่ได้ระดมกลุ่มย่อยเสร็จแล้วได้จับฉลากเลือก 3 กลุ่มเป็นตัวแทนในการนำเสนอ คุณสมบูรณ์สรุปและปิดเวที

ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ

- คนให้ความสนใจบอร์ดที่นำเสนอหน่อย เนื่องจากไปวางอยู่ด้านหลัง จึงไม่มีเวลาเดินไปดู

สรุป

- รู้สึกว่าเป็นเจ้าภาพของงาน
- หน่วยงานให้ความร่วมมือดี
- การนำเสนอชัดเจน

กิจกรรมที่ 54 สรุปเวทีจังหวัด/สรุปการทำงานที่ผ่านมา

วันที่ 11 มกราคม 2553 เวลา 15.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	4	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	7	คน

วัตถุประสงค์

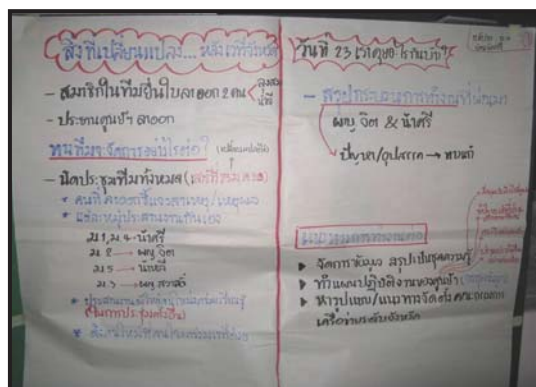
1. สรุปผลการการจัดเวทีจังหวัดที่ผ่านมา
2. สรุปการทำงานที่ผ่านมา
3. วางแผนการทำงานต่อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รับทราบแผนการทำงานต่อคร่าวๆ

บันทึกกิจกรรมที่ 54

เปิดเวทีวันนี้เริ่มด้วยการพูดเรื่องโครงการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของพมจ. ที่ยังไม่ได้เริ่มโครงการ แต่ดูแล้วโครงการในหมู่ที่ 4 ไม่ค่อยตรงกับความต้องการของชาวบ้านมากนัก หลังจากนั้นเข้าประเด็นศูนย์ยุติธรรมชุมชนเรื่องที่พี่ดีกับพี่สมทีมวิจัยหมู่ที่ 1 จะขอลาออกเนื่องจากภารกิจส่วนตัวมากไม่มีเวลามาเข้าร่วมได้ ส่วนอีกคน คือ ผู้ใหญ่ยวนประธานศูนย์ฯก็ขอลาออกเช่นกัน แต่ยังไม่ทราบเหตุผลที่แน่ชัด ทางทีมได้ปรึกษากันว่าจะเชิญทีมทั้งหมดประชุมใหญ่กันสักครั้งหนึ่งเพื่อให้ทั้งประธานศูนย์ฯและสมาชิกที่ขอลาออกได้ชี้แจงถึงเหตุผล โดยกำหนดไว้วันที่ 23 มกราคม ให้แต่ละหมู่ประสานงานกันเอง หมู่ 1 กับหมู่ 4 โกยัยรับผิดชอบ หมู่ 2 ผู้ใหญ่จิต หมู่ 3 ผู้ใหญ่สาวสดี และหมู่ 5 พี่หลี่ ส่วนเรื่องที่คุยกันนอกจากให้คนที่ลาออกชี้แจงเหตุผลแล้ว ทางทีมได้มอบหมายให้ผู้ใหญ่จิตและโกยัยสรุปการทำงานที่ผ่านมา รวมถึงอุปสรรคที่พบและทางแก้เพราะเวทีนี้จะเชิญคนใหม่ๆที่สนใจเข้ามาประชุมด้วย

หลังจากนั้นเป็นการคุยกับพี่เลี้ยงเรื่องการดำเนินงานต่อในงวดที่ 2 ได้แก่

- จัดการข้อมูล สรุปเป็นชุดความรู้
- ทำแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ
- หารูปแบบ/แนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด

สิ่งที่สามารถทำได้เลยในตอนนี้ คือ การประชุมประจำเดือนอย่างต่อเนื่อง นำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านมาปรึกษาหารือกัน มีการจดบันทึกอย่างต่อเนื่องและมีสมุดบันทึกไว้ประจำที่ศูนย์ฯสำหรับบันทึกเรื่องราวหนึ่งเล่ม

สรุป

ทีมวิจัยจะนัดประชุมทีมครั้งใหญ่ในวันที่ 23 มกราคม 2553 เวลา 14.00 น. ที่บ้านของโกชัย เพื่อทบทวนการทำงานที่ผ่านมาว่ามีเกิดอะไรขึ้นบ้าง ปัญหาอุปสรรคมีอะไรบ้าง และให้คนที่ลาออกได้ชี้แจงเหตุผลกับสมาชิกในทีม รวมถึงในเวทีนี้จะมีการดึงคนใหม่ๆที่สนใจเข้ามารับฟังด้วย

กิจกรรมที่ 55 สรุปการทำงาน/ปรับทีม (ประชุมประจำเดือนมกราคม 2553)

วันที่ 23 มกราคม 2553 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	8	คน
ผู้สนใจ	4	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	14	คน

วัตถุประสงค์

1. ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างทีมวิจัยเก่าและคนที่เข้ามาใหม่
2. วางแผนการทำงานต่อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทีมวิจัยที่เข้ามาใหม่เกิดความเข้าใจและเห็นภาพงานที่ทำผ่านๆมา
2. ได้แผนการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรมที่ 55

เริ่มแรกเป็นการแนะนำทีมวิจัยคนใหม่ที่เข้ามาประชุมในวันนี้ด้วย ได้แก่ นายสหรี ยังชุมจาก หมู่ที่ 2 นายยูโส๊ะ คงเพชร และนายอคูล สีอ่อน จากหมู่ที่ 3 นายบุญฤทธิ์ เมืองทวี จากหมู่ที่ 4 และนางเครือวัลย์ สะตะ จากหมู่ที่ 5 ต่อจากนั้นผู้ใหญ่จิตได้เล่าถึงภาพรวมของการทำโครงการที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่การแนะนำชื่อของโครงการ บอกเล่าที่มาของการทำโครงการ กิจกรรมที่ทำในโครงการ ปัญหาอุปสรรคว่ามีอะไรบ้าง เพื่อให้ทีมวิจัยที่เข้ามาใหม่ฟังรวมถึงคนเก่าๆที่ยังไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

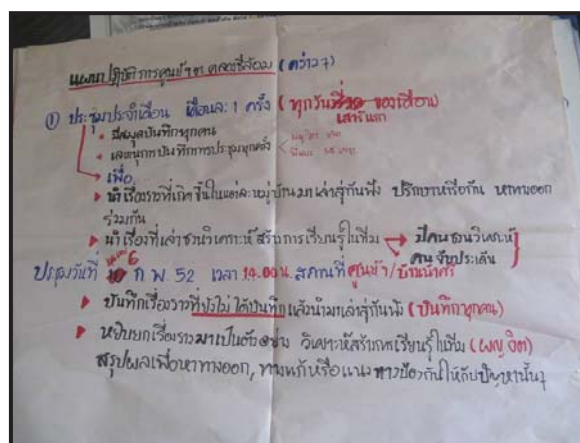

หลังจากนั้นได้พูดเรื่องที่ทีมวิจัยสองคน คือ พี่สมและพี่ดี และประธานศูนย์ฯ คือ ผู้ใหญ่ ย่วนขอลาออก แต่วันนี้พี่ดีกับพี่สมไม่มา มาแต่ผู้ใหญ่ย่วนซึ่งชี้แจงเหตุผลว่าขอพักผ่อน เนื่องจากทำงานหนักมาหลายปีแล้ว แล้วก็ขอตัวกลับ ทางทีมที่มาประชุมในวันนั้นจึงได้ปรึกษากันว่าควรจะเลือกประธานศูนย์ฯคนใหม่ เพราะว่าตำแหน่งไม่ควรจะว่างนาน งานต้องขับเคลื่อนต่อไป จึงได้ตกลงกันว่า ตำแหน่งประธานศูนย์ฯควรจะเป็นโกยู่ยเพราะทำงานนี้มาตลอดและเป็นคนแรกๆที่เริ่มทำงานนี้ก่อน เพื่อนจึงน่าจะจะเป็นคนที่เหมาะสมที่สุด สมาชิกในทีมได้ยกมือเป็นเอกฉันท์ ประธานศูนย์ฯคนใหม่จึงเป็นโกยู่ย

หลังจากได้รับการคัดเลือกโกยู่ยบอกว่าในความเป็นจริงแล้วแต่งตั้งใจว่าคนที่เป็ประธานศูนย์ฯ จะต้องเป็นคนที่มีความรู้ แต่เขาไม่มีตำแหน่งไหนเลยสักสิ่ง ตอนนั้นก็ถือว่าเป็นตำแหน่งรักษาการไปก่อน เมื่อได้คนที่เหมาะสมแล้วค่อยว่ากันอีกที

เมื่อได้ปรับทีมกันเรียบร้อยแล้วพี่เลี้ยงได้ขึ้นชาร์ทแผนการปฏิบัติงานของศูนย์ฯว่ามีอะไรบ้าง สรุปว่าต้องมีการประชุมประจำเดือนทุกๆเดือนๆละหนึ่งครั้ง โดยตำบลคลองชีล้อมกำหนดประชุมประจำเดือนวันเสาร์แรกของทุกเดือน เพื่อนำเรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชนมาเล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกัน โดยในทีมช่วยกันวิเคราะห์เพื่อนำเรื่องนั้นมาสร้างการเรียนรู้และเป็นบทเรียนให้กับคนอื่นฯ

จากนั้นก็ได้ขึ้นชาร์ตเพื่อทบทวนการทำงานที่ผ่านมา ดังนี้

- คัดสรร/พัฒนา/สร้างคน
- ทำความเข้าใจงานยุติธรรมชุมชน
- เก็บข้อมูล/วิเคราะห์/เรียนรู้
- ปฏิบัติการทำงานจัดการปัญหาในชุมชน
- สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน
- ประชุมประจำเดือน
- ประชุมเครือข่ายระดับจังหวัด
- เข้าร่วมกิจกรรมหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม

ผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ กรรมการมีความมั่นใจมากขึ้น สามารถจดบันทึกได้ ได้ฝึกทักษะการพูด สามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานได้ เมื่อมีปัญหาก็นำมาปรึกษาหารือกันทำให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ชาวบ้านก็รู้จักศูนย์มากขึ้น สำหรับงานที่จะขยับต่อในช่วงที่สอง คือ การนำกระบวนการทำงานที่ผ่านมาและกระบวนการจัดการปัญหาในชุมชนมาสรุปเป็นชุดความรู้ และศูนย์ต้องมีแผนการดำเนินงานว่าถ้าไม่ได้รับงบประมาณจากโครงการแล้ว สามารถของบประมาณในการดำเนินงานได้จากที่ไหน และเชื่อมต่อกับใคร

สรุป

- ได้เลือกประธานศูนย์คนใหม่ คือ โกยู่หรือนายศรี แก้วลาย
- รู้ว่างานในงวดที่สองที่ต้องทำต่อนั้นมีอะไรบ้างแบบคร่าวๆ
- ประชุมประจำเดือนครั้งแรกวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2553 ศูนย์ฯ 14.00 น.

ปัญหา/อุปสรรค

- คนที่เข้ามาใหม่รวมถึงคนที่ไม่ค่อยได้มาประชุม ไม่ค่อยเข้าใจการทำงานนัก วิธีการแก้ไข คิดว่าต้องเชิญมาร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและเรียนรู้การทำงานอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 56 ประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2553

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 14.00 น. ณ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองจี้อย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	5	คน
พี่เลี้ยง	1	คน
รวมทั้งหมด	6	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านมาเล่าสู่กันฟัง ปรัชญาหารือและหาทางออกร่วมกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

บันทึกกิจกรรมที่ 56

วันนี้เป็นการประชุมประจำเดือนครั้งแรกแต่ทีมวิจัยมาประชุมแค่ 5 คน โกยู่ประธานศูนย์ฯ คนใหม่ บอกกับสมาชิกที่มาประชุมในวันนี้ว่าจะต้องนัดประชุมใหม่อีกครั้งหนึ่ง ให้กรรมการมาให้พร้อมมากกว่านี้ สำหรับคนใหม่ที่มาในวันนี้ คือ นางกิมล้วน แดหว่า หรือผู้ใหญ่ส้มแป้น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ที่เพิ่งได้รับตำแหน่งมาหมาดๆ ผู้ใหญ่จิตจึงถือโอกาสนี้เล่าการทำงานที่ผ่านมาให้ผู้ใหญ่ฟัง เล่าเสร็จผู้ใหญ่บอกว่ายังไม่ค่อยเข้าใจมากนัก แต่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่ตัวเองยังทำอะไรไม่ค่อยถูกเพราะว่าเป็นผู้ใหญ่ใหม่ คงต้องเข้ามาเรียนรู้งานอีกมาก และคงต้องขอคำแนะนำจากคนที่ทำมาก่อนแล้ว

สรุป

ประชุมครั้งต่อไปในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 15.00 น. บ้านโกยู่/ศูนย์ฯ ประธานศูนย์ฯ จะเชิญคนที่เข้ามาเป็นกรรมการทั้งหมดว่ามีหมู่บ้านกี่คนที่แน่นอน รวมถึงการวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์

กิจกรรมที่ 57 ประชุมประจำเดือนเครือข่ายระดับจังหวัด

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 13.00 น. ณ หอจดหมายเหตุฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัยจากตำบลคลองชีล้อม	4	คน
ทีมวิจัยจากเครือข่ายอื่น	26	คน
ผู้ประสานงานสกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	34	คน

วัตถุประสงค์

1. สรุปผลการนำเสนอเวทีระดับจังหวัด
2. เครือข่ายแลกเปลี่ยนการทำงานซึ่งกันและกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แลกเปลี่ยนการทำงานซึ่งกันและกัน
2. ได้แนวทางการทำงานต่อ

บันทึกกิจกรรมที่ 57

อ.มานพชวนคุยเรื่องการจัดเวทีจังหวัดที่ผ่านมาว่าทุกคนมีความรู้สึกละอย่างไรบ้าง

- ผู้ช่วยสมเจตน์จากตำบลนาหมื่นศรีให้ความเห็นว่าบอร์ดนิตรรศการของศูนย์ไม่ค่อยมีผู้หลักผู้ใหญ่มาดูแล เนื่องจากบอร์ดยังจัดไว้ข้างหลัง
- บังยาว (บังคน) ตำบลบางหมากให้ความคิดเห็นว่าเวทีครั้งนี้ออกมาดี แม้ว่าเราจะทำเป็นครั้งแรก
- ผู้ใหญ่สนองจากตำบลนาหมื่นศรีให้ความเห็นว่าหน่วยงานในพื้นที่ เช่น นายอำเภอ นายก อบต.ไม่ค่อยรับรู้

- นายศรี แก้วลายจากตำบลคลองชีล้อมให้ความเห็นว่าท้องถิ่นไม่ค่อยเห็นความสำคัญเท่าใดนัก
- หนูเพียรจากตำบลโคกสะอาดให้ความเห็นว่าไม่ค่อยมีผู้หลักผู้ใหญ่ไปดูบอร์ดิทรรศการที่เครือข่ายจัดมากนัก ทำให้รู้สึกน้อยใจ
- ผู้ใหญ่ขวัญจากตำบลเกาะสุกรแสดงความคิดเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ค่อยให้ความสำคัญเพราะไปให้ความสำคัญกับกรรมการหมู่บ้านมากกว่า
- อาจารย์ราตรีจากตำบลเกาะสุกรให้ความเห็นว่าภาพรวมของตำบลเกาะสุกรถือว่าออกมาดีมาก เพราะเห็นความร่วมมือของหลายฝ่าย

จากนั้น อ.มานพเป็นคนชวนคุย เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความคาดหวังหรือเป้าหมาย แบ่งเป็น

- ท้ายที่สุดแล้วเป้าหมายหรือความคาดหวังของเราคืออะไร
- ตอนนี้เราเดินมาเทียบไหนแล้ว
- เราเดินถึงตรงนั้นปรี้อ

ส่วนที่ 2 เรื่องการบริหารจัดการโครงการและส่วนที่ 3 คุณลักษณะของพื้นที่ที่เดินต่อหลังจากนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนกันในประเด็นส่วนที่ 1

- บังคนบอกว่าต้องของงบประมาณจากอบต.
- ผู้ช่วยสมเจตน์คาดหวังว่างานนี้ต้องทำเรื่อยๆ หน่วยงานต้องเข้ามาหนุนอย่างต่อเนื่อง
- ผู้ใหญ่โจจน์จากตำบลสุโสะคาดหวังว่าอยากให้ความสามัคคีในหมู่กรรมการ
- ผู้ใหญ่สนองจากตำบลนาหมื่นศรีมีความคาดหวังอยากให้ทีมได้ประชุมกันทุกเดือน
- ผู้ใหญ่กรอดจากตำบลวังคีรีคาดหวังว่าคนในชุมชนมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ คนที่เป็นผู้นำเองทำอะไรก็ทำด้วยใจ ด้วยความเสียสละ
- นายศรีจากตำบลคลองชีล้อมความคาดหวัง คือ ทีมงานต้องเข้มแข็ง ภาครัฐหนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง และอยากให้ชาวบ้านให้ความสำคัญมากกว่านี้
- ผู้ใหญ่ขวัญจากตำบลเกาะสุกรคาดหวังว่าศูนย์นี้จะเป็นที่พึ่งแก่ชาวบ้านได้
- ผู้ใหญ่ทวีจากตำบลโคกสะอาดคาดหวังว่าจะเห็นความร่วมมือของทุกฝ่าย กรรมการมีความพร้อม ผู้นำให้ความสำคัญ

โดยมากล้วนมีความคาดหวังที่เหมือนกัน ส่วนวิธีการนั้นแต่ละพื้นที่เริ่มที่จะรู้ปัญหาของตัวเอง แล้วก็หาวิธีการจัดการกับปัญหานั้น ปัญหาหลักที่ทุกพื้นที่ประสบเหมือนกัน คือ ปัญหาเรื่องทีม คนทำงานที่ไม่มีความพร้อม ไม่สามัคคี บางคนถึงกับลาออก จึงต้องหาวิธีการในการปรับทีมใหม่ เพื่อให้ทีมเดินต่อไปได้อย่างไม่ติดขัด

อ.โกเมนให้ความเห็นว่าทำอย่างไรให้กรรมการมาจากกลุ่มที่หลากหลาย เรื่องงบประมาณ ก่อนว่ากันทีหลัง ประชาชนมีส่วนร่วม มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ มองปัญหาให้ออก แก้ปัญหาโดยสันติวิธี มีการสนับสนุนโดยหน่วยงานภาครัฐเรื่องงบประมาณ เรื่องกิจกรรมต้องตั้งให้ชัด ต้องทำกิจกรรมอย่างอย่างเนื่อง

สรุป

- ความพร้อมของกรรมการ กรรมการต้องเข้มแข็งก่อน ปรับเปลี่ยนกรรมการได้ตลอดเวลา (ไม่ตายตัว)
- เอาคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางในการทำงาน
- เรื่องการบันทึกข้อมูลต้องเป็นจริง
- โจทย์สำคัญ คือ ทำอย่างไรให้กรรมการมีความพร้อม มีความเข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 58 วางแผนการทำงานต่อ

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	10	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

ทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อเดินงานต่อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รู้ว่าต้องทำอะไรบ้างในเวลาที่เหลือ

บันทึกกิจกรรมที่ 58

เวทีในวันนี้เริ่มด้วยประธานศูนย์ฯนายศรี แก้วลาย พูดเรื่องความพร้อมของคณะกรรมการในการประชุมแต่ละครั้ง วันนี้รู้สึกว่าทีมกรรมการมีความพร้อมเพราะมากันหลายคน ไม่เหมือนครั้งที่แล้วตอนที่นัดประชุมประจำเดือนครั้งแรกที่มาคนน้อยคน

จากนั้นผู้ใหญ่จิตได้นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน คือ เรื่องรถชน ตอนนี้ผู้เสียหายเรียกค่าชดใช้ 10,000 บาท แต่ได้ต่อรองเหลือ 8,000 บาท ต่อมาคนที่ชนกลับเปลี่ยนใจไม่ยอมจ่ายให้ผู้เสียหายคาที่ตกลงกันได้ ผู้ใหญ่จิตจึงนำเรื่องเข้าที่ประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่าจะนัดทั้งสองฝ่ายมาเจรจากันในวันที่ 27 กุมภาพันธ์นี้ เวลา 15.00 น. ที่ศูนย์ฯ โดยให้โก้ยไปเจรจากับฝ่ายผู้เสียหายและให้พี่สมไปเจรจากับคนที่ชน และนัดทั้งสองฝ่ายมาเจอกันในวันดังกล่าว

ต่อด้วยประเด็นการทำงานของศูนย์ฯ เรื่องการบันทึกทางทีมพี่เลี้ยงแนะนำว่าให้บันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชุมชนที่กรรมการได้เข้าไปจัดการให้เป็นปัจจุบัน เพราะมันจะเป็นผลงานของศูนย์ฯและเป็นฐานข้อมูลในอนาคต แยกชนบททบทวนวัตถุประสงค์ของการทำโครงการว่ามีอะไรบ้าง ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบกลไกการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน
2. เปรียบเทียบผลดีผลเสียระหว่างคดีที่ขึ้นสู่ศาลและที่ไกล่เกลี่ยจบในชุมชน
3. ศึกษารูปแบบ/กลไกการบริหารจัดการศูนย์ที่ยั่งยืน

จากที่ทำมาทั้งหมดสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้เกือบทุกข้อแล้ว แต่ถอดแล้วเขียนออกมา อาจจะใช้เวลาสักหนึ่งวันในการถอดบทเรียนการทำงานทั้งหมดที่ผ่านมาเพื่อมาตอบวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อของโครงการที่ตั้งไว้ ตอนนี้จะเริ่มเห็นแล้วว่ารูปแบบของศูนย์ที่ยั่งยืนเป็นอย่างไร เราได้ประชุมประจำเดือนทุกเดือน ได้นำเรื่องราวมาปรึกษาหารือกัน ได้จัดบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อีกเรื่องเป็นเรื่องที่มีตำรวจสภ.กันดังได้นำไปพูดถึงการทำงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมไปพูดให้พื้นที่อื่นฟังเลือกเป็นตัวอย่างในการมาดูงาน เพื่อนำไปจัดตั้งศูนย์ในพื้นที่ต่อไป

สรุป

- ประชุมครั้งต่อไปวันที่ 6 มีนาคม 2553
- ทีมวิจัยทุกคนต้องบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตัวเองและที่เข้าไปจัดการให้เป็นปัจจุบันเพื่อจัดเก็บเป็นผลการทำงานของศูนย์ฯ

ข้อเสนอแนะ

ที่สมเสนอให้ประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการศูนย์ฯ มีการพูดคุยเป็นวาระ เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการพูดคุย วกไปวนมาในประเด็นที่พูดไปแล้ว

กิจกรรมที่ 59 ประชุมประจำเดือนมีนาคม 2553

วันที่ 9 มีนาคม 2553 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	10	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้หน่วยงานมาพบปะกับชาวบ้านและเครือข่าย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของตำบล

บันทึกกิจกรรมที่ 59

ทีมพี่เลี้ยงเดินทางมาถึงก่อน ทีมวิจัยเดินทางมาทีละคนสองคน สักพักอ.โกเมนก็เดินทางมาถึง แต่ก็ต้องรอพี่หลี่ที่ออกไปตลาดไปซื้อขนม

โก้ยพูคุยเรื่องพี่หลี่กับพี่สมที่ไม่เข้าใจกันเรื่องบทบาทหน้าที่กรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่ไปทำงานสอดส่องดูแลในบทบาทของอสค.ตำบล ประธานศูนย์ฯ โก้ยพูคุ้นำเรื่องที่จำมาพูดคุยในวันนี้

เรื่องที่หลี่กับพี่สมที่ไม่เข้าใจกันในเรื่องบทบาทของคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยให้อ.โกเมนเป็นคนชี้แจงเรื่องงานเครือข่ายยุติธรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. เรื่องดูแลก่อนเกิดความขัดแย้ง เป็นการสกัดกั้นในชุมชนไม่ให้เกิดหรือว่าเกิดแล้วต้องจบในชุมชน เป็นบทบาทของเครือข่ายที่ต้องทำ คคืออาญาบางเรื่องที่เป็นเรื่องใหญ่ไม่สามารถทำได้ แต่เรื่องคดีแพ่งสามารถจัดการได้ สังคมป่วยทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาโดยเฉพาะเครือข่ายจะต้องทำหน้าที่

2. การดูแลผู้ที่กระทำผิดหลังจากที่ถูกปล่อยตัวจากเรือนจำเป็นเวลา 1 ปี สอดส่องดูแลเป็นภารกิจของอสค. เท่าที่ผ่านมามีคนที่ทำผิดแล้วจะต้องถูกจำคุกอย่างเดียว โดยเมื่อถูกปล่อยตัวมาแล้วไม่มีคนดูแล

นอกจากนี้, โกเมนได้พูดถึงการทำให้เครือข่ายมีการพัฒนาซึ่งมี 7 ข้อดังนี้

1. มีกรรมการอย่างน้อย 7 คน
2. มีใจ
3. มีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
4. มีการบันทึกการทำงานทุกครั้ง
5. มีที่ทำการชัดเจน
6. มีการบริหารจัดการแผนงานบูรณาการกับแผนอบต. มีการรายงานผล
7. มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

พี่หลิกับพี่สมเริ่มจะเข้าใจกันแล้ว คงเดินทางทำงานต่อไปร่วมกันได้ จากนั้นคุณสุทินชาวบ้านจากหมู่ที่ 4 บ้านปากอ อ.โกเมนเรื่องคนที่เสียชีวิตทำร้ายคนตายตอนนี้กำลังถูกจำคุกอยู่โดยที่ไม่มีญาติไปดูแล สรุปได้ว่าจะต้องให้แพทย์ทำการพิสูจน์ว่าเป็นคนเสียชีวิตจริงหรือไม่

จากนั้นมีการไต่ถามเรื่องรถจักรยานยนต์ชนกันระหว่างนายสมศรี บุญยงค์ กับนายปรีชา กาละมน ผลการไต่ถามก็จบลงด้วยดี นายปรีชาชดเชยค่าเสียหายให้ 3,000 บาท นายสมศรีตกลง จึงทำบันทึกไว้และให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

กิจกรรมที่ 60 วางแผนเวทีสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานและชาวบ้าน

วันที่ 23 มีนาคม 2553 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	10	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อวางแผนการจัดเวทีนำเสนอครั้งใหญ่อีกครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานและชาวบ้าน
เกี่ยวกับการทำงานของศูนย์ฯ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบการนำเสนอคร่าวๆ

บันทึกกิจกรรมที่ 60

ทีมนัดกันเวลา 9 โมง ทีมวิจัยมากันทีละคนสองคน ผู้ใหญ่รออยู่สักพัก ทินก็เดินทางมาถึง
ทินมาคนเดียว นั่งคุยกันจู่ๆก็มีเสียงดัง ลูกสาวของโกชัยขับรถจักรยานยนต์ทุกลูกสาวจะจอดรถ ลูกสาว
ไปปิดคันเร่งชนเสาบ้าน เด็กได้รับบาดเจ็บ ทินได้พาไปส่งที่โรงพยาบาล กลับมาก็เกือบเที่ยง จึงได้
คุยกันต่อ

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

- เพื่อให้กลุ่มแกนนำที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยน
- เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

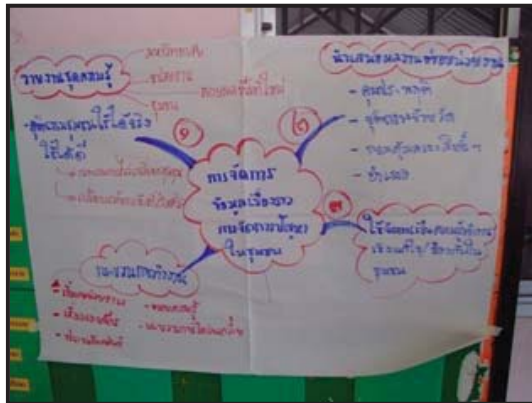
รูปแบบเวที

- ทีมกรรมการนำเสนอผลงาน/ความรู้
- วงเสวนา

- เวทีระดมความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมาย

- นายอำเภอ
- นายกอบต.
- กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ส.อบต. ผู้นำ
- หน่วยงาน
- ตำรวจ

สรุป

- ได้รูปแบบการนำเสนอรู้ว่าเวทีนี้จะนำเสนออะไรเนื้อหาอะไรบ้าง และจะเชิญผู้เข้าร่วมเป็นใครกันบ้าง
- จะนัดเตรียมความพร้อมกันอีกที

กิจกรรมที่ 61 วางแผนเวทีสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐ (ประชุมประจำเดือน
เมษายน 2553)

วันที่ 6 เมษายน 2553 เวลา 14.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	7	คน
ชาวบ้าน	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	10	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนกัน
2. เพื่อเตรียมความพร้อมเวทีสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานและชาวบ้าน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แลกเปลี่ยนและปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และได้ทราบความคืบหน้าของการเตรียม
ความพร้อมเวทีสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานและชาวบ้าน

บันทึกกิจกรรมที่ 61

ทีมวิจัยเดินทางมากันทีละคนสองคน เมื่อ
เดินทางมาครบทั้ง 7 คน ก็ได้เริ่มลงมือพูดคุยกัน ผู้ช่วย
ชัยพรอ่านสำเนาการตัดสินใจของนายแอ๊ด หรือนิพนธ์
สมประสงค์ เรื่องคดียาบ้าโดยศาลตัดสินจำคุก 6 ปี 6
เดือน ระหว่างอ่านมีการวิเคราะห์เนื้อหาสำนวนต่างๆตาม
ขั้นตอน จากนั้นได้คุยเรื่องคดีทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นที่หมู่
ที่ 3 ที่ยังไม่จบและตกลงกันยังไม่ได้ เรื่องอยู่ที่โรงพัก

จากนั้นต่อเรื่องการจัดเวทีตำบล โดยจะจัดในวันที่ 6 พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. ที่ศูนย์
ยุติธรรมชุมชน วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจงานศูนย์ยุติธรรมชุมชนของทุกภาคส่วน และเพื่อ
นำเสนอผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ หน่วยงานที่เข้าร่วม ได้แก่ นายอำเภอ อัยการ ผกก.สภ.กัณฑ์
สำนักงานยุติธรรมจังหวัด กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมประมง บึงคัคคี สถานพินิจฯ
รวมทั้งชาวบ้านและกรรมการศูนย์ฯร่วม 50 คน

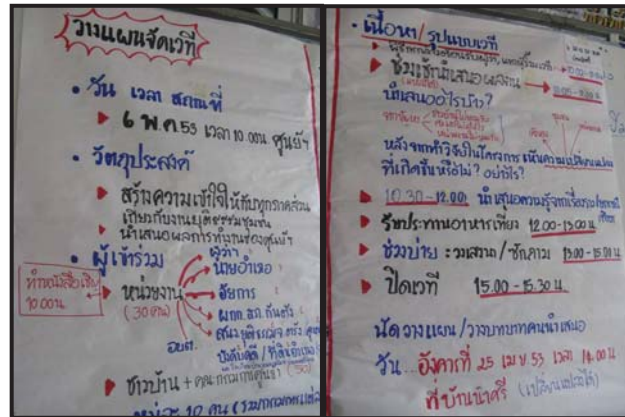
เนื้อหา/รูปแบบเวที

- พิธีกรกล่าวต้อนรับผู้ว่าฯ
- ช่วงเช้า นำเสนอผลงาน/ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากที่ทำโครงการ

- ช่วงบ่าย วงเสวนา

ឥរូប

นัดวางแผนอีกครั้งวันที่ 25 เมษายน 2553 เวลา 14.00 น. ที่บ้านของโกยู่

กิจกรรมที่ 62 หาทางช่วยเหลือนายนิพนธ์ สมประสงค์ (อ่านเรื่องราวฉบับเต็มได้ที่ภาคผนวก)

วันที่ 8 เมษายน 2553 เวลา 10.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	4	คน
ชาวบ้าน	1	คน
เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง	2	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	10	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อปรึกษาหารือหาทางช่วยเหลือนายนิพนธ์สมประสงค์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

พบเจอหนทางที่พอจะช่วยเหลือนายนิพนธ์ได้บ้าง

บันทึกกิจกรรมที่ 62

วันที่ 8 เมษายน 2553 นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมคนปัจจุบัน ได้นัดประชุมกรรมการเพื่อปรึกษาหารือหาช่องทางช่วยเหลือนายนิพนธ์ โดยมีพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรังเข้าร่วมด้วย

โดยเริ่มจากการอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ตัดสินให้นายนิพนธ์จำคุก 6 ปี 6 เดือน และปรับ 300,000 บาท ปัญหาในตอนนี้ คือ นางวรรณ ภรรยาของนายนิพนธ์ไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาประกันตัวนายนิพนธ์ได้ นางวรรณบอกว่าตนไม่มีปัญหาที่จะหาเงินหรือหลักทรัพย์มาประกันตัวสามีได้ สิ่งเดียวที่ทำได้ในตอนนี้ คือ ให้กำลังใจนายนิพนธ์ซึ่งตอนนี้เป็นผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดตรังให้สู้ต่อไป อย่าได้หมดกำลังใจไปเสียก่อนเพราะว่าทุกคนข้างนอกที่เห็นความดีของนายนิพนธ์พยายามหาทางช่วยเหลืออยู่

คุณวสันต์ เกรวิค เจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติให้คำแนะนำว่าสิ่งที่ทำได้ในตอนนี้ คือ การขยายเวลาขึ้นอุทธรณ์ออกไป และให้ทำเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรมของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและเป็นค่าประกันตัวนายนิพนธ์ออกมาชั่วคราวระหว่างที่ดำเนินคดี ทางพี่เลี้ยงประเด็นยุติธรรมแจ้งว่าได้ทางกรรมการศูนย์ฯและนางวรรณณาได้เข้าไปปรึกษาที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดแล้ว แต่เจ้าหน้าที่แจ้งว่าคดียาเสพติดไม่สามารถยื่นเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรมได้ เนื่องจากเป็นคดีที่ร้ายแรง

หลังจากพูดคุยกันในที่ประชุมได้ข้อสรุปว่าให้นางวรรณณา ภรรยาของนิพนธ์ยื่นเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรมเพื่อเป็นเงินจ้างทนายว่าความศาลชั้นอุทธรณ์ เป็นเงินชำระค่าธรรมเนียมศาล และเป็นเงินที่ใช้ในการประกันตัวซึ่งต้องจ่ายเงิน 300,000 บาท แม้จะยื่นเรื่องผ่านสำนักงานยุติธรรมจังหวัดไม่ได้ แต่จะส่งตรงถึงกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเลย

นอกจากแนวทางดังกล่าวแล้วจะต้องทำเรื่องขยายเวลาการยื่นอุทธรณ์ออกไป อย่างน้อยๆ ก็ น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการหาแนวทางในการช่วยเหลือ และสุดท้าย คือ จะหาใครมาเป็นพยาน ยืนยันความบริสุทธิ์ของนายนิพนธ์ในศาลอุทธรณ์ได้บ้าง และเขาที่เวลานั้นจะยินยอมหรือไม่ และ ด้วยวิธีการใด

สรุป

- ยื่นเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรม
- ขยายเวลาขึ้นอุทธรณ์ออกไป

กิจกรรมที่ 63 เตรียมความพร้อมเวทีนำเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านและหน่วยงาน

วันที่ 6 พฤษภาคม 2553 เวลา 15.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	7	คน
ชาวบ้าน	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	2	คน
รวมทั้งหมด	10	คน

วัตถุประสงค์

1. เตรียมเนื้อหา
2. วางบทบาทคนนำเสนอ
3. วางบทบาทคนจัดการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบและเนื้อหาที่น่าสนใจที่ชัดเจน
2. แบ่งบทบาทภายในทีมชัดเจน

บันทึกกิจกรรมที่ 63

ในตอนแรกได้กำหนดวาระการประชุมใหม่ เพราะปัญหาที่ประสบ คือ คนที่มาประชุมไม่รู้ว่าวันนี้มาประชุมเรื่องอะไร คนที่โทรประสานไม่ได้บอก มีการกำหนดว่าในการประชุมควรจะเป็นวาระเพื่อเป็นไกด์ให้กับคนที่ชวนคุย หลังจากที่ถูกเถียงกันก็ได้ข้อสรุปว่า อันดับแรกของการประชุมก็ต้องมีการชี้แจงว่าวันนี้ประชุมเรื่องอะไรโดยประธานศูนย์ จากนั้นเป็นเลขานุการการประชุมครั้งที่แล้ว และเข้าเรื่องเลย โดยที่ประธานเป็นคนชวนคุย

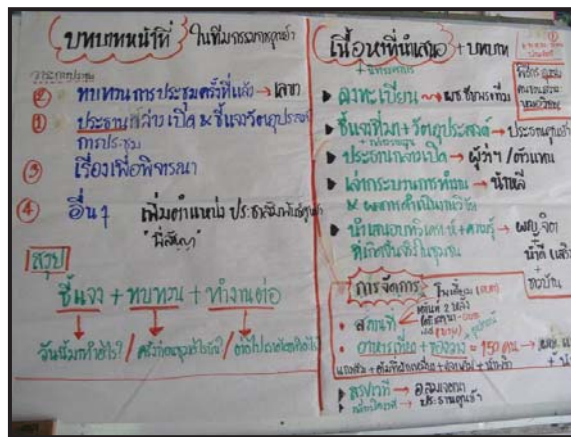

จากนั้นเป็นการคุยเรื่องเวทีนำเสนอครั้งใหญ่ที่จะเชิญผู้ว่าฯมาเป็นประธานเปิดและร่วมเสวนาในเวที หลายคนสะท้อนมาว่าไม่มั่นใจเลยที่ผู้ว่าฯมา น้าหลิบอกว่าการที่ผู้ว่าฯถามถึงกำนัน เพราะกำนันไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม ทางพี่เลี้ยงบอกว่าไม่ต้องกังวล

หลังจากที่ได้ดูเนื้อหาและแบ่งบทบาทหน้าที่กันเรียบร้อยแล้วนั้น ก็พูดถึงเรื่องของการจัดการอาหารและสถานที่ ผู้ใหญ่สัมพันธ์กับพี่หลิรับไป

หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วทิตได้คุยว่า ตั้งแต่การทำกิจกรรมมาทีมวิจัยมักสงสัยว่าทำอะไรไปแล้วบ้าง รวมถึงไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเองและทีม น่าจะมีกิจกรรมถอดบทเรียนการทำงานที่ผ่านมาเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและทำให้ทีมวิจัยเข้าใจการทำงานนี้ในภาพใหญ่มากขึ้น

สรุป

ข้อสังเกต

- ทำงานไปแต่ไม่รู้ว่าจะทำมาถึงไหนแล้ว
- มีความไม่มั่นใจ
- การเขียนไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้ติดอยู่ในตัวคน
- มีการกำหนดรูปแบบการคุย
- ทุกคนพูดจนไม่ฟังคนอื่น

กิจกรรมที่ 64 ถอดบทเรียนเครือข่ายระดับตำบล

วันที่ 11 พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. ณ บ่อน้ำร้อนควนแกง อ.กันตัง จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	7	คน
ชาวบ้าน	1	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนการทำงานที่ผ่านมา
2. เพื่อนำเนื้อหาที่ได้มาประกอบในการนำเสนอเวทีสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานและชาวบ้านที่จะจัดขึ้นในวันที่ 14 พฤษภาคม 2553 ที่จะถึงนี้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทีมวิจัยเข้าใจการทำงานที่ผ่านมามากขึ้น
2. ทีมวิจัยคนใหม่เข้าใจการทำงานมากขึ้นผ่านการบอกเล่าของคนที่ทำอยู่ก่อน
3. สร้างความมั่นใจให้กับทีมวิจัยในการที่จะจัดเวทีในวันที่ 14 พฤษภาคม 2553 ที่จะถึงนี้

บันทึกกิจกรรมที่ 64

ทีมวิจัยนัดพบกันเวลา 10.00 น. ที่บ่อน้ำร้อน ผู้ใหญ่จิตเป็นคนประสานกับเจ้าหน้าที่ที่นี่เพื่อขอใช้ห้องประชุม ระหว่างรอให้ทีมมาครบทางพี่เลี้ยงและทีมวิจัยที่เดินทางมาถึงแล้วได้เดินชมสถานที่ไปพลางๆก่อน ที่แรกตกลงกันว่าจะเริ่มกิจกรรมเวลา 11.00 น. แต่ทีมยังเดินทางกันไม่ครบจึงรับประทานอาหารเที่ยงกันก่อน กิจกรรมจึงได้เริ่มในช่วงบ่าย

ช่วงที่ 1 เรียกสมาธิ+เขียนความคาดหวัง

พี่เลี้ยงบอกให้ทีมวิจัยนั่งเป็นวงกลมจากนั้นให้นับเลข โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าเลขตัวนั้นลงท้ายด้วย 5 เช่น 5,15,25 ฯลฯ ให้ออกเสียง “อิ” แทนการนับเลขตัวนั้น ส่วนตัวเลขอื่นๆให้นับได้ตามปกติ

ความรู้สึกหลังเล่นเกมส์

- ♥ ได้สมาธิ ตาสว่าง คลายเครียด ได้หัวเราะ
- ♥ ลับสมอง
- ♥ ตกใจ สับสน ผ่อนคลาย
- ♥ ฝึกการฟัง การสังเกต

- ♥ เกร็ง กลัวผิด
- ♥ มีกฎกติกาในการเล่น
- ♥ สร้างความเชื่อมั่น ต้องฟังเพื่อน นับในใจก่อน
- ♥ ต้องฟังเพื่อน

จากนั้นเป็นการเขียนความคาดหวังสำหรับเวทีในวันนี้ โดยเมื่อเขียนเสร็จแล้วให้ส่งไปให้เพื่อนที่อยู่ทางขวามือของเราอ่าน

ความคาดหวัง

- ✦ ผู้ใหญ่จิต มีความรู้สึกตื่นตัวมากขึ้นในการทำงานในชุมชน มีการพัฒนาอีกระดับหนึ่งในการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม มีบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง
- ✦ ฝ่าย อยากรู้จักทีมวิจัยมากขึ้น
- ✦ แก้ว อยากทบทวนสิ่งที่เราได้ร่วมทำกันมา
- ✦ พี่สม มาเพื่อเตรียมพร้อม สร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง นำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม
- ✦ แยก ได้ทบทวนตัวเอง ได้วางแผนงาน ได้พักผ่อน ได้อาบน้ำแร่ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม
- ✦ โกย้อย อยากให้งานเวทีศูนย์ยุติธรรมชุมชน วันที่ 14 ประสบผลสำเร็จ
- ✦ พี่หลี่ ประชุมนอกพื้นที่เพื่อหาที่ผ่อนคลาย
- ✦ ทิน อยากเห็นผลของการทำโครงการของทุกคน
- ✦ ผู้ช่วยละห์ อยากได้นอน อยากได้นวด อยากกิน อยากอบรม ห้างที่มีแอร์
- ✦ หมอวิชาญ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทีมงาน ได้ความรู้ที่จะนำไปใช้ในการจัดเวทีระดับตำบล
- ✦ พี่ดี อยากประชุม
- ✦ ผู้ใหญ่ส้มแป้น ได้นวดฝ่าเท้า ได้รับบรรยากาศดี บริสุทธ์

ช่วงที่ 2 แฉ่งวัตถุประสงค์+ทบทวนการทำงานที่ผ่านมา

หลังจากรู้ความคาดหวังของทีมที่มาทั้งหมดแล้วทินได้แจ้งวัตถุประสงค์และกำหนดการแบบคร่าวๆ ต่อด้วยการทบทวนสิ่งที่ทำมาทั้งหมดในแต่ละช่วง ตั้งแต่การก่อเกิดเครือข่าย การเปิดศูนย์ฯ การทำโครงการฯ ฯลฯ และได้ให้โจทย์คำถามเพื่อทบทวนในแต่ละช่วง

- ทำอะไร
- ทำอย่างไร
- เกิดผลอย่างไร
- มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง
- จัดการแก้ปัญหาเหล่านั้นปรี้อ

ผลการระดมความคิด

☺ โกล์ยู

เริ่มคิดเริ่มชวน

- การเป็นคณะกรรมการศูนย์ฯเริ่มมาจากอบรมกับคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเมื่อปี 2547 เรื่อยมา
- ปี 2550 ได้ประชุมร่วมกับสกว. จากนั้นในปี 2551 ได้ชักชวนสมาชิก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่จิต เข้าร่วมประชุมด้วย จนกระทั่งเปิดศูนย์ยุติธรรมชุมชน
- เปิดศูนย์คณะกรรมการรับทำวิจัยกับเจ้าหน้าที่สกว.
- จัดเวทีหมู่บ้าน จัดเวทีจังหวัด

สรุปงาน 2-3 ปีที่ผ่านมา

- ทำอะไร นำความรู้ที่ได้มาขยายความรู้ให้คนในชุมชนรู้จักกฎหมายพื้นฐานที่ชาวบ้านควรรู้
- ทำอะไร ทำเพื่อให้เห็นว่าศูนย์ยุติธรรมชุมชนและความถูกต้องอยู่ที่ไหน
- เกิดผลอย่างไร ศูนย์ยุติธรรมชุมชนช่วยคนได้อย่างน้อยๆ ช่วยประสานงานบอกทิศทางให้กับชาวบ้านได้
- มีปัญหาอุปสรรคใด เริ่มแรกมีอุปสรรคมากพอสมควรโดยเฉพาะตัวคณะกรรมการและชาวบ้านยังไม่เข้าใจ
- จัดการแก้ไขปัญหายังไง โดยการระดมความคิดเรื่องของคณะกรรมการเรื่องของปัญหาของคนในชุมชน

☺ พิธี

เริ่มเข้าอบรมเป็นอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิ เมื่อปี 2547 จากนั้นมาก็เริ่มมีความคิดว่าสิทธิของชุมชนมีความสำคัญกับชุมชนมาก แต่จะอย่างไรให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นเมื่อมีสกว.เข้ามาชวนคุยและพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการ พิธีจึงตอบรับและเริ่มค้นหาตัวคณะกรรมการเข้ามาอบรมเตรียมความพร้อมที่จะทำการเปิดศูนย์ฯเมื่อปี 2551 หลังจากเปิดศูนย์ฯแล้วก็มีการประชุมคณะกรรมการทุกเดือน พร้อมกับการเริ่มเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาจัดความขัดแย้งในชุมชน จนคนในชุมชนเริ่มมองเห็นความสำคัญ จึงได้เดินเดินเข้ามาหาศูนย์ฯให้ช่วยไกล่เกลี่ยคดีต่างๆได้ระดับหนึ่ง จากการเป็นคณะทำงานประสานงานที่ต่อเนื่องจึงเกิดการจัด เวทีหมู่บ้าน เวทีตำบล เวทีจังหวัด

☺ ผู้ใหญ่จิต

เริ่มต้นด้วยการได้เข้าอบรมเป็นอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเมื่อปี พ.ศ.2547 ได้รับทราบบทบาทหน้าที่อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิ ได้รับรู้กฎหมายและสิทธิต่างๆ ที่จะได้นำมาช่วยผู้อื่นเมื่อมีปัญหา ทำให้อยากที่จะทำงานด้านนี้ให้กับสังคม

จากนั้นได้พูดคุยและรวมตัวกันในระดับตำบลจึงเกิดการประสานกับยุติธรรมจังหวัด- กลุ่มครองสิทธิ์ จึงได้เปิดศูนย์ยุติธรรมตำบลคลองชีล้อมขึ้นเมื่อปี 2551 เมื่อเปิดศูนย์ขึ้นมาแล้วเริ่มมีความคิดว่าทำอย่างไรจะไม่ให้สูญหายไป เพราะมีปัญหาอยู่ที่ว่าชาวบ้านยังไม่รู้จักศูนย์อย่างทั่วถึง หรือยังไม่มีความศรัทธาต่อตัวกรรมการว่าจะมีความสามารถแก้ปัญหา จัดความขัดแย้งในชุมชนได้จริงหรือไม่ทำให้เกิดโครงการวิจัยขึ้นมาโดยการสนับสนุนจากสำนักงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตรัง และกรมคุ้มครองสิทธิฯ ยุติธรรมจังหวัดตรัง เริ่มงานวิจัยโดยการเก็บข้อมูลคดีที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีต 10 ปีย้อนหลังจนถึงปัจจุบัน กิจกรรมที่ได้แก่ การเก็บข้อมูล เวทีชุมชน เวทีจังหวัด การแก้ปัญหาในชุมชนของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

☺ พิธี

- เริ่มแรกประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน
- เป็นการหาสมาชิก
- จัดประชุมเพื่อหากรรมการศูนย์ฯ
- จัดการอบรม เพื่อทำความเข้าใจในการทำ
- เปิดศูนย์เมื่อปี 51
- หาข้อมูลในพื้นที่เพื่อทำวิจัยปี 51-53

☺ ผู้ช่วยชัยพร

เข้าใจว่าให้ชาวบ้านเอาไปศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาในชุมชน ต่อมาปี 2552 ชาวบ้านเริ่มเข้าใจและให้ความร่วมมือมากขึ้นผมก็เลยมีกำลังใจทำงานสู้ต่อ เริ่มแก้ปัญหามาในชุมชนได้มากขึ้น ชุมชนเห็นถึงความสำเร็จ มีปัญหาก็มาหาศูนย์มากขึ้นเปิดศูนย์ปี 51 นายศรีชวนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในวันเปิดศูนย์มีชาวบ้านเข้าร่วมประมาณ 150 คน

หลังจากนั้นมีโอกาสเข้าร่วมอบรมที่โรงเรียนธรรมวินทร์ ธนา ปากเมรุสอร์ท และจัดเก็บข้อมูลเรื่องที่เกิดในอดีตและปัจจุบัน ปัญหาในช่วงแรกชาวบ้านไม่ค่อยให้ข้อมูล เพราะไม่เชื่อมั่นว่าเอาไปทำไม แล้วก็พยายามทำความเข้าใจ

☺ ผู้ใหญ่ส้มแป้น

ตั้งแต่เข้ามาอบรมร่วมกับศูนย์ยุติธรรมชุมชนมาเป็นเวลา 3-4 ครั้งแล้ว เท่าที่ทำได้ ดิฉันมีความรู้สึกที่ดีมาก ซึ่งทางศูนย์ยุติธรรมชุมชนและกรรมการศูนย์ได้ดำเนินการมาดีมาก เช่น คดีในชุมชนในหมู่บ้านมีการขัดแย้งกัน ปัญหาชุมชนซึ่งกรรมการศูนย์ก็ได้ไกล่เกลี่ยจนสำเร็จ เกิดผลที่ดีสำหรับตำบลคลองชีล้อมวิธีการ ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้มาพูดคุยกับกรรมการศูนย์ทั้งหมดได้ตกลงว่าให้ฝ่ายที่รับผิดชอบจ่ายค่าเสียหายเป็นจำนวน ซึ่งกรรมการได้พูดคุยต่อรองตามที่จ่ายได้ อีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ตกลงตามที่เรียกร้อง แล้วทั้งสองฝ่ายก็ได้ตกลงกันดี

😊 พี่แมว

ได้เข้าร่วมเวทีจังหวัด โดยนางหลี่ ไชยฤทธิ์ เป็นผู้ชักชวน ได้ไปฟังการพูดคุยของศูนย์ ยุติธรรมแต่ละตำบล ได้รู้ ได้ฟัง ว่าปัญหาทุกปัญหา มีแนวทางแก้ไขที่ไม่เหมือนกันหลังจากเวที จังหวัด ได้มาเข้าร่วมเป็นกรรมการศูนย์ฯ มีความรู้สึกลึกซึ้งว่าดีใจเป็นอย่างยิ่งที่ตำบลของเรามีศูนย์ยุติธรรม เพราะว่ามีประโยชน์หลายอย่าง อาทิเช่น ชาวบ้านประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย รู้จักใช้คำพูดที่ สละสลวยถนอมน้ำใจกันทั้งสองฝ่ายมีความรู้สึกลึกซึ้งว่าดีใจที่ได้มาร่วมเป็นกรรมการศูนย์ฯ น้องๆทีมงาน จากจังหวัดได้ให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาที่ดีมาก จนค่อยๆซึมซาบความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจาก ศูนย์ไปช่วยเหลือชาวบ้านต่อไป

😊 พี่ดี (ชาวบ้าน)

เข้ามาประชุมกับศูนย์เพราะอยากช่วยน้ำแอดที่ถูกเรื่องยาเสพติด ทำให้เข้ามาประชุมเรื่อยๆ เชื่อ ว่าคณะกรรมการศูนย์ช่วยเราได้ ไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตาม อยากเข้ามาทำงานนี้ด้วย หากมีเวลา เพราะ อยากพัฒนาตัวเองเรื่องการเขียน

สรุป

- ทีมวิจัยมีทั้งคนเก่าและคนที่เข้ามาใหม่มีความเข้าใจในโครงการมากขึ้น หลังจากที่ได้ทบทวน การทำงานทั้งหมดที่ผ่านมา
- ทีมวิจัยแต่ละคนมีโอกาสดทบทวนตัวเอง

กิจกรรมที่ 65 เตรียมนำเสนอเวทีใหญ่

วันที่ 13 พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ทีมวิจัย	7	คน
ชาวบ้าน	1	คน
เจ้าหน้าที่สกว.ตรัง	1	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	12	คน

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมบอร์ดนำเสนอกิจกรรมของศูนย์ฯ และเตรียมสถานที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถเตรียมสถานที่และจัดบอร์ดได้ทันเสร็จเวลา

บันทึกกิจกรรมที่ 65

วันนี้เป็นการเตรียมจัดนิทรรศการนำเสนอกิจกรรมที่ทำมาของศูนย์ฯว่ามีอะไรบ้าง ผู้ใหญ่จิตได้ชวนกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักมวยมาช่วยจัดด้วย โดยเอาบอร์ดที่เคยจัดที่เวทีจังหวัดมาปิดฝุ่นใหม่ ทีมพี่เลี้ยงจะเอาไวณิลมาสมทบด้วยในวันพรุ่งนี้ ขณะที่กลุ่มเยาวชนกำลังจัดบอร์ดเพื่อนบ้านก็มาช่วยเตรียมสถานที่ ขึ้นเต็นท์ จัดเก้าอี้ โกยๆบอกกับเพื่อนบ้านว่าที่จริงงานนี้ผู้ว่าฯจะมาเปิด แต่ติดงานเสียก่อน นายอำเภอเลยมาแทน กว่าจะจัดบอร์ดเสร็จก็ค่ำพอดี ทินให้รายงานหอมเข้าไปอ่านเพื่อทำความเข้าใจ เพราะหอมจะเป็นพิธีกรในวันพรุ่งนี้

กว่าจะเตรียมสถานที่และจัดบอร์ดเสร็จเรียบร้อยก็มีค่าพอดี บอร์ดที่นำเสนอในเวทีนี้เนื้อหาเหมือนกันกับเวทีจังหวัด คือ ด้านหนึ่งจะเป็นความรู้สึกของกรรมการศูนย์ฯที่ได้ทำงานนี้ โดยปะ ความรู้สึกได้รูปถ่ายของทุกคน ส่วนอีกด้านเป็นการเปรียบเทียบการจัดการปัญหาเสพติระหว่าง การจัดการในชุมชน กับการจัดการโดยภาครัฐ โดยเอาเรื่องที่พี่หลิเขียนมาเป็นตัวเดินเรื่อง

สรุป

- จัดบอร์ดและสถานที่เรียบร้อยแล้ว
- พรุ่งนี้นัดกันตอน 8.00 น.

กิจกรรมที่ 66 เวทีสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านและหน่วยงาน

วันที่ 14 พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. ณ บ้านนายศรี แก้วลาย

ผู้เข้าร่วมประชุม

นายอำเภอกันตัง	1	คน
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกันตังและผู้ติดตาม	2	คน
เจ้าหน้าที่จากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง	1	คน
เจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง	2	คน
เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสถานพินิจฯ	1	คน
ทีมวิจัย	11	คน
ชาวบ้าน	65	คน
เครือข่ายจากตำบลบางหมาก	4	คน
เครือข่ายจากตำบลนาหมื่นศรี	2	คน
ทีมพี่เลี้ยง	3	คน
รวมทั้งหมด	92	คน

วัตถุประสงค์

1. สร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านและหน่วยงานเกี่ยวกับงานยุติธรรมชุมชน
2. นำเสนอผลการทำงานของศูนย์ฯ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทุกภาคส่วนเข้าใจการทำงานของศูนย์ฯ
2. สร้างการเรียนรู้ให้กับชาวบ้านจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

บันทึกกิจกรรมที่ 66

ช่วงแรกนายสมนึก รุ่งสมบัติพิธีกร ได้แจ้งกำหนดการคร่าวๆ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเวที และแนะนำผู้เข้าร่วมเวที

1. นายวิศิษฐ์	ตั้งปอง	นายอำเภอกันตัง
2. คุณวสันต์	เกร์วิค	สำนักงานคุมประพฤติตรัง
3. คุณวัฒนา	สุวรรณมณี	สถานพินิจฯตรัง
4. คุณภักดิ์	พุ่มไพบูลย์	สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
5. พ.ต.ท.เสถียร	เผื่อน้อย	สภ.กันตัง
6. ด.ต.โกศล	ทองคำ	สภ.กันตัง

ลำดับต่อไปก็ขอเชิญท่านประธานศูนย์ฯ นายศรี แก้วลาย มากล่าวรายงานกับท่านนายอำเภอ

➤ นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ฯ กล่าวรายงานนายอำเภอ

เรียนท่านประธานและพร้อมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานผู้มีเกียรติทุกท่าน กระผม นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ฯ ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม มีความยินดีที่วันนี้ทุกท่านให้เกียรติมา ในที่แรกได้ทำหนังสือเชิญผู้ว่าไปๆ แต่เนื่องจากผู้ว่าติดภารกิจ จึงได้มอบหมายให้นายอำเภอมาปฏิบัติราชการแทน ศูนย์ฯ ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม ได้เปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2551 บทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ คือ เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อประสานงานกับหน่วยงานในการให้คำแนะนำและให้ความรู้กับชาวบ้าน ยามที่มีได้รับความเดือดร้อน สำหรับเวทีในวันนี้เป็นการเพิ่มความรู้ให้กับชุมชน

➤ นายอำเภอ กันตัง กล่าวเปิดเวที

กราบเรียนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทุกท่าน กรรมการศูนย์ฯ ตำบลคลองชีล้อม และผู้มีเกียรติทุกท่าน ขอกราบเรียนว่าวันนี้ท่านผู้ว่ามีการถึงพิธีถึงห้าภารกิจ หนึ่งในนั้น คือ ศูนย์ฯ ตำบลคลองชีล้อมเรียนเชิญท่านมาเป็นประธานเปิด ประกอบกับศูนย์ฯ ตำบลคลองชีล้อมได้เรียนเชิญผมมาร่วมในเวทีนี้ด้วย ท่านผู้ว่าก็เลยได้มอบหมายให้ผมเป็นตัวแทนทำพิธีเปิดเสียกัน ส่วนท่านผู้ว่าจะมาให้กำลังใจของเราในภายหลัง

ก่อนหน้านี้ท่านประธานศูนย์ฯ ได้เล่าที่มาของการทำโครงการนี้ให้เราได้ฟังคร่าวๆ แล้ว ที่จริงมันเป็นเรื่องของ การแก้ปัญหา ตามหลักแล้วปัญหาอยู่ที่ไหนให้แก้ที่นั่น ผู้ที่ทำหน้าที่ใกล้เคียงหรือว่าจัดการปัญหาก็ดี จะต้องมีความเป็นกลาง มีจิตใจเป็นสาธารณะและมีคุณธรรม เพราะถ้าคนที่ทำหน้าที่ใกล้เคียงไม่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความเชื่อถือศรัทธาจากชาวบ้านก็ยากที่จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นผู้ที่มาทำหน้าที่นี้ต้องเป็นผู้ที่เสียสละมากกว่าทุกคน กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายกระจายอำนาจมาสู่ชุมชนในการจัดการปัญหาที่ประนีประนอมยอมความกันได้ ถ้าเรื่องไหนที่ตกลงกันไม่ได้ก็ต้องส่งกันไปตามขั้นตอน ขอฝากไว้สำหรับผู้หน้าที่ทำหน้าที่ใกล้เคียงทั้งหลายมองเห็นปัญหาใดที่คิดว่าจะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วให้เข้าไปจัดการทันทีอย่าคิดว่าธุระไม่ใช่ เพราะว่าวันหนึ่งวันใดปัญหานั้นจะย้อนกลับมากระทบเรา ขอให้กำลังใจพวกเราในการทำงานนี้ ความคาดหวัง คือ อยากให้เรามีความรู้ความเข้าใจ แต่ทางที่ดีที่สุด คือ อย่าให้เกิดเรื่องน่าจะดีกว่า

➤ นายวิชาญ สายวารี นักวิชาการสาธารณสุข ผู้ดำเนินรายการแนะนำกรรมการศูนย์ฯ

1. นายชวน	อิทธิปัญญากุล	ประธานศูนย์ฯ
2. นางยินดี	สวัสดิรักษา	รองประธานศูนย์ฯ
3. นางหลี่	ไชยฤทธิ์	รองประธานศูนย์ฯ
4. นายสมนึก	รุ่งสมบัติ	กรรมการ
5. นายชัยพร	หะจิ	กรรมการ
6. นายวิรพงษ์	สองเมือง	กรรมการ
7. นายศรี	แก้วลาย	กรรมการ
8. นายวุฒิชัย	จิตพงษ์	กรรมการ
9. นายชนพล	คงผลาญ	กรรมการ
10. นายผ้วน	ช่วยสุวรรณ	กรรมการ
11. นายยศดี	แสงรัตน์	กรรมการ
12. นายฝา	ไต้คำ	กรรมการ
13. นายสมจิต	สองเมือง	เลขานุการศูนย์ฯ
14. นายบุญเรือน	ศรีปรารักษ์	กำนันตำบลคลองชีล้อม (ที่ปรึกษา)
15. นายอดิศักดิ์	สองเมือง	นายกอบต.คลองชีล้อม (ที่ปรึกษา)

นี่เป็นกรรมการศูนย์ฯที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานนี้ขึ้นมา คนที่ทำงาน เพื่อให้พี่น้องไม่ต้องเสียเงินเสียเวลา ความยุติธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการและไม่ใช่ว่าเป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน ทางศูนย์ฯตำบลคลองชีล้อมอยากจะให้เห็นภาพนั้น ตอนนี้เรามีศูนย์ฯอยู่แล้ว เป็นโครงสร้าง แต่ข้างในเราไม่รู้ว่ามีอะไรอยู่บ้าง ลำดับต่อไปขอเชิญคุณหลี่ ไชยฤทธิ์ ออกมาเล่าผลการดำเนินงานของโครงการ

➤ นางหลี่ ไชยฤทธิ์ เล่าที่มาของการทำโครงการ/ผลที่เกิดจากการทำโครงการ

ขอสวัสดิ์แก่ผู้มีเกียรติทุกท่าน วันนี้ถือเป็นโอกาสดีที่ศูนย์ฯตำบลคลองชีล้อมได้ต้อนรับคณะนายอำเภอที่มาเป็นเกียรติมนพิธิเปิด ทางพุทธ หน่วยงานระดับจังหวัด ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้โอกาสและมาให้กำลังใจในการพยุ่งให้เดินต่อกันต่อไป

การทำโครงการมีวัตถุประสงค์ คือ จัดความขัดแย้งในชุมชน

1. เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและศึกษาเปรียบเทียบคดีในพื้นที่ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานของรัฐ
3. เพื่อให้เกิดกลไกการบริหารจัดการศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่เหมาะสมและยั่งยืน

ที่ต้องทำโครงการก็เพราะว่าเมื่อเปิดศูนย์ฯแล้ว กรรมการศูนย์ฯยังไม่มั่นใจ ยังไม่รู้บทบาทชาวบ้านหรือหน่วยงานก็ยังไม่รู้จักและไม่ยอมรับ จึงได้ทำโครงการวิจัยขึ้นมา กิจกรรมที่ทำใน

โครงการในช่วงแรกก็มีการเตรียมความพร้อมทีมวิจัย หลังจากนั้นเป็นการเก็บข้อมูลการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน สำหรับตำบลคลองชีล้อมเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 83 เรื่อง เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาในการเอามาเรียนรู้ให้กรรมการศูนย์ฯในการเอาไปใช้ มีการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากนั้นก็เป็นการจัดเวทีระดับหมู่บ้าน 2 ครั้ง ระดับตำบล 1 ครั้ง แล้วก็มีการประชุมสรุปงานระดับจังหวัด

เกือบสองปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์ฯหรือทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อมได้เดินทางไปทำภารกิจเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนในเรื่องการจัดการปัญหาในชุมชน จนทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกิดทีมงานที่เข้มแข็ง เกิดการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ด้านการรับฟัง ความมีเหตุผล จนเป็นแรงบันดาลใจให้กับทีมวิจัยในการเดินต่อไปข้างหน้าอย่างมีจุดหมายในการทำงานวิจัยแบบชาวบ้าน ใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ใช้หลักคิดของชาวบ้าน คุยกันแบบชาวบ้าน ใช้การพูดคุยกันแบบสันติวิธี เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งผิดกับการพึ่งพาหน่วยงานของรัฐเหมือนที่ผ่านมาเพราะต้องมีค่าใช้จ่าย เสียเวลา เสร็จแล้วเรายังเสียความเป็นญาติ ความเป็นพี่น้อง ตอนนี้คนในชุมชนเริ่มคิดได้ ตอนนี้ก็หลายคนหันกลับมาใช้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการแก้ปัญหา

“ในเหตุการณ์ที่ผ่านมาถ้าเปรียบเทียบกับ

ตามระเบียบของชุมชนชุดค้นหา

ไม่เคยพบไม่เคยมีในตำรา

แต่รู้ว่าเป็นคนที่ตนมี

ใช้หลักคิดความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง

มาเกี่ยวข้องกับแบบเครือญาติไม่หน่ายหนี

เอาธรรมาภิบาลที่ท่านมี

ความยินดีที่เกิดอยู่คู่ชุมชน”

➤ นายสมจิต สองเมือง นำบทวิเคราะห์กรณีศึกษาของนายนิพนธ์ สมประสงค์

กราบสวัสดีแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน คนบางตาตึกนึกเพราะว่าตัดยางกันยังไม่เสร็จ ก็ขอให้อยู่ตลอด เพราะเวทีมีช่วงบ่ายด้วย เราได้เริ่มทำงานตั้งแต่ปี 50 หลังจากนั้นศูนย์วิจัยเพื่อท้องถิ่นก็เข้ามา หลังจากนั้นก็ได้ทำโครงการเพื่อให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่สร้างขึ้นแล้วทำปรีโอไม่ให้สูญ ก็ได้ทำกิจกรรมอยู่เรื่อยๆ ได้ไปแลกเปลี่ยนเวทีต่างๆอยู่ตลอด ไปอบรมกฎหมายเพิ่มเติมความรู้ต่างๆอยู่ตลอด ในช่วงที่เราประชุมเก็บข้อมูลกันอยู่ ก็ได้มีเรื่องของนายนิพนธ์ สมประสงค์ นายนิพนธ์ถูกคดีพร้อมกันถึงสองคดี คดีแรกเป็นการถูกฟ้องไล่ที่ ที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่แม่ให้ทำกินอยู่ประมาณ 10 กว่าปี หลังจากนั้นได้เกิดความขัดแย้งกัน เนื่องจากแม่ต้องการขายที่ดิน โดยเสนอให้เงินสามแสนบาท นายนิพนธ์ไม่ยอมจึงถูกฟ้องขับไล่ นี่เป็นประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นที่สอง คือ เรื่องยาเสพติด ตำรวจเข้ามาค้นที่บ้าน แยกไปทำงานที่ตำบลหนึ่ง เมียกับลูกอยู่ ตำรวจทำตามขั้นตอนมีหมายค้นเรียบร้อย ค้นพบยาบ้า 18 เม็ด ตำรวจได้ให้ลูกพาไปตามจับตัวเกที่ทำงาน แล้วก็จับตัวแยกไปโรงพัก ตอนนั้นชาวบ้านรู้ประวัติ แล้วก็นิสัยของแกดี คิดว่าเป็นไปไม่ได้ที่แกจะมียาบ้าไว้ในครอบครอง จึงได้ล่ำรายชื่อเพื่อขอประกันตัวแกออกมา ล่ำรายชื่อมาประมาณ 330 รายชื่อ ในที่สุดก็ประกันตัวออกมา ในช่วงนั้นแกก็เข้าร่วมประชุมกับศูนย์ฯตลอด ทางกรรมการศูนย์ฯก็ได้หาทางช่วยเหลือแก แต่ด้วยหลักฐานที่แน่นหนา

เพราะว่าจับได้ในบ้าน แต่ด้วยสาเหตุอื่นๆแล้ว ชาวบ้านเขารู้ว่ายาบ้านี้มาจากไหน แต่เนื่องจากไม่มีหลักฐานจึงไม่สามารถพูดได้ ก็ได้ให้กำลังใจแก่แกแล้วก็ช่วยหาแนวทางช่วยเหลือในคดียาบ้า

ส่วนเรื่องที่คืนได้เข้าสู่กระบวนการศาล ศาลชั้นต้นได้ตัดสินให้แกชนะไม่ต้องออกจากที่ทำงาน แต่ทางฝ่ายโน้นเขายื่นอุทธรณ์ ในช่วงเขายื่นอุทธรณ์เขามีเวลาในยื่นคัดค้านแต่ว่าแกไม่รู้หนังสือ เอาหนังสือมาตั้งไว้ทำให้ไม่ได้คัดค้านอุทธรณ์

คดียาบ้าได้นัดไต่สวนหลายครั้ง กรรมการศูนย์ก็ได้ไปด้วยเกือบทุกครั้ง เพื่อไปฟังแล้วว่ามันจะมีช่องทางอะไรบ้าง ในที่สุดก็ช่วยไม่ได้ ศาลชั้นต้นตัดสิน 6 ปี ปรับสามแสน แล้วก็มีการฟ้องตอนค้นบ้าน คือ คดีปืนที่ไฉ่ยิงหมู่เพื่อน แกรับสารภาพก็บอกไปหกเดือน แล้วก็ปรับอีกหนึ่งหมื่นบาท ตอนนี้แกก็อยู่ในเรือนจำ ทางศูนย์เห็นแล้วว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจจะนำมาเป็นกรณีศึกษา แล้วก็หาทางช่วยเหลือในการยื่นอุทธรณ์ แกก็ยืนยันว่าแกไม่มีความผิดไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลย ชาวบ้านในหมู่ที่ 4 เองเขาก็เชื่อว่าแกไม่เกี่ยวข้องกับยาบ้านี้ เพราะคิดว่ายาบ้านี้ น่าจะไม่ใช่ของแก แต่ที่มันไปมันพิสูจน์ไม่ได้ ตอนนี้ทางศูนย์ร่วมกับพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรม เจ้าหน้าที่คุมประพฤติฯ ได้ทำเรื่องส่งไปยังกรมคุ้มครองสิทธิฯ เพื่อขอใช้กองทุนยุติธรรม ในการมาจ้างทนายว่าความแล้วก็เอามาประกันตัว ตอนนี้ทางศูนย์แล้วก็ครอบครัวของนายนิพนธ์กำลังรวบรวมเงินเพื่อจะไปจ้างทนายในการเขียนอุทธรณ์ก่อน ระหว่างรอผลการพิจารณาของกองทุน กรณีของนายนิพนธ์ทำให้รู้ว่าคนที่ไม่รู้เรื่อง มักเสียโอกาสไม่ว่าเรื่องใดก็ตามแต่

➤ คุณวสันต์ เกรวิธ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง

สวัสดิ์พี่น้องชาวตำบลคลองชีล้อม สำนักงานคุมประพฤติมีบทบาทหนึ่งในการทำภารกิจร่วมกับสว.กับพื้นที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม ผมก็แสดงความคิดเห็นต่อกรณีศึกษาที่นำเสนอไปเมื่อครู่ ถือว่าเป็นกรณีศึกษาแม้ว่าเรื่องจะยังไม่จบ ผมขอถามพี่น้องว่าคนที่สัมผัสกับความยุติธรรมจะสามารถสัมผัสได้ปรีหรือว่าวิ่งเข้าหาหรือ เหมือนที่นายอำเภอบอกว่าระบุไม่ใช่นั่นมันไม่ใช่ยุติธรรมชุมชน ยุติธรรมชุมชน คือ เห็นปัญหาแล้ววิ่งเข้าหา เข้าไปช่วยเหลือ พวกเราไม่ใช่พนักงานกฎหมาย ไม่ได้ขบมาด้านกฎหมาย แต่พวกเราคือ นักยุติธรรม การที่เรามีหัวใจยุติธรรม การที่เราสัมผัสเรื่องที่ไม่ยุติธรรมได้ ไม่ต้องใช้ตำรากฎหมายแค่ใช้ตำราจิตใจของท่านก็ใช้ได้แล้ว ท่านใช้ประสบการณ์ที่อยู่ที่นี่ ท่านก็ใช้ได้แล้ว เรื่องยุติธรรมมี 2 เรื่อง คือการใช้ความยุติธรรมกับเรื่องที่เมื่อมันเข้าสู่กระบวนการที่เกี่ยวข้องด้วยกฎหมาย มันก็ต้องแก้ด้วยกฎหมาย เรื่องของนายนิพนธ์ศาลชั้นต้นตัดสินจำคุก 6 ปี 6 เดือน อย่างนี้เราใช้ความเป็นยุติธรรมชุมชนไปช่วยได้ไหมครับ เราไปถึงบอกศาลว่าศาลตัดสินพันนี้ได้ปรี คนๆนี้ไม่ผิดตามรายชื่อของพี่น้องที่รับรองถึงสามร้อยชื่อ ถึงผมจะไม่รู้ข้อเท็จจริงตรงนี้แต่เมื่อได้ฟังว่าสามร้อยชื่อก็คิดว่ามันน่าจะเชื่อ แต่เราสามารถเอาตรงนี้ไปพูดกับศาลได้ไหมครับพี่น้อง ยื่นคัดค้านในศาล เพราะว่ามันคือกระบวนการที่ต้องดำเนินการไปตามกฎหมาย

ผมได้มีโอกาสมานั่งประชุมกับศูนย์หนึ่งครั้งได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน บังเอิญเราอาจจะสัมผัสได้เข้ากันไปหรือไม่ก็ไม่รู้ หรือว่าเจ้าตัวมีความสนใจให้เราสัมผัสเข้าไปหรือไม่ กระบวนการในชั้นต้น

มันเหมือนจบลงแล้ว ผ่านกระบวนการสอบสวนของพนักงานไปเรียบร้อยแล้ว พนักงานอัยการสั่งฟ้องแล้ว ผ่านกระบวนการสืบพยานแล้ว ศาลพิพากษาแล้ว ถึงเราเริ่มหันมาทบทวนเรื่องที่เขาไม่ได้รับความยุติธรรม จากข้อเท็จจริงที่ภรรยาและผู้ใหญ่ได้มาแถลงให้ฟังแล้ว พี่น้องตำบลนี้อยากช่วย แต่กระบวนการช่วยไม่เกิดขึ้นเพราะไม่รู้วิธีช่วยปรี๊ด ทีนี้พอกระบวนการของศูนย์ฯเข้าไป ก็มานั่งปรึกษากันว่าพอศาลตัดสินแล้ววิธีช่วยปรี๊ดไปชิงตัวออกมาจากหรางนี้ไม่ได้แน่ เพราะกระบวนการที่เข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย ก็ต้องว่ากันไปตามกฎหมาย ตัดสินสองปีก็ต้องติดหรางสองปี

ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนการเขียนอุทธรณ์ก็ต้องมาคิดกันว่าใครจะเขียนอุทธรณ์ให้ แล้วจะอุทธรณ์ทันไหม ต้องจ้างทนายก็บาท นี่เป็นสิ่งที่นักยุติธรรมชุมชนต้องคิด ในฐานะที่เรายื่นมือเข้าไปช่วยแล้ว เราต้องช่วยกันหาทางคิดว่ามีทางอื่นอีกมั๊ยที่พอจะช่วยให้

อุทธรณ์ไม่ทันทำอย่างไร ทางกฎหมายเขาบอกว่าเมื่อมีเหตุสามารถยื่นขยายอุทธรณ์ได้ ที่จริงเจ้าของเรื่องสามารถเขียนอุทธรณ์แล้วยื่นได้เลย ที่ด้วยความที่เราไม่รู้กฎหมายอาจจะทำให้เราเสียเปรียบได้ ก็เลยต้องไปจ้างทนายให้เขียนให้

หลังจากยื่นขยายเวลาอุทธรณ์ไปแล้ว ทำอย่างไรต่อ กรมคุ้มครองสิทธิฯได้ตั้งกองทุนยุติธรรมขึ้นเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่มีความลำบากในการนำกองทุนดังกล่าวมาว่าจ้างทนายในการดำเนินคดี และการประกันตัว เท่าที่ทราบในตอนนี้อย่างญาติได้ทำเรื่องส่งไปยังกรมคุ้มครองสิทธิฯแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณา จะได้หรือไม่ได้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในวันนั้นผมก็ได้ให้ข้อคิดเห็นไปนิดหนึ่ง เมื่อเราในฐานะศูนย์ฯรู้ถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม มันไม่มีช่องทางพิเศษให้กับเราเลยหรือ

ถ้าเกิดว่าคณะกรรมการพิจารณากองทุนนี้ออุมติให้จ้างทนายเพื่อต่อสู้คดีนี้ให้ อันนี้ถือว่าศูนย์ฯสามารถช่วยเหลือได้แล้ว ก็มาว่ากันในเรื่องของการเขียนอุทธรณ์ ขั้นตอนต่อไป คือ การรอ รอว่าผลอุทธรณ์จะพ้นปรี๊ด เราไม่รู้ศาลตัดสินปรี๊ดอีก เกิดอุทธรณ์ตัดสินออกมาว่ายื่นคำตัดสินศาลชั้นต้นคือเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คือ เหมือนเดิมจำคุก 6 ปี ปรับสามแสน ถ้าเรามั่นใจให้เทไปเลย ถ้าไม่มั่นใจห้าสิบห้าสิบ ถ้าเราไปช่วยคนผิดก็คือความไม่ยุติธรรม

➤ คุณวัฒนา สุวรรณมณี เจ้าหน้าที่จากสถานพินิจฯ ตรัง

สวัสดิ์ศรีบับพี่น้องชาวตำบลคลองชีล้อม วันนี้รู้สึกยินดีที่ได้มาพบพี่น้อง สถานพินิจฯเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม บทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ในเรื่องคดีอาญาและแพ่ง ถ้าเด็กทำผิดไปสถานพินิจฯหมด เป็นกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน แต่เด็กจะขึ้นศาลคนละศาลกับของผู้ใหญ่ เด็กต้องขึ้นศาลแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เยาวชน คือ คดีอาญา ส่วนครอบครัว คือคดีแพ่ง

ที่ผ่านมามีเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมเนื่องจากเยาวชนตำบลคลองชีล้อมถือว่าได้กระทำผิดน้อยมาก ตั้งแต่ย้ายมาเมื่อปี 47 ประมาณ 6 ปีแล้วมีแค่คดีเดียว คือ คดีลักขี้อย่าง หลังจากนั้นก็เป็นคดีลักรถเครื่อง หลังจากนั้นไม่เคยมีอีกเลย เป็นเรื่องที่ดีที่ทางศูนย์ฯมีเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นประโยชน์กับพี่น้องในการดูแล

ความยุติธรรม สถานพินิจทำหน้าที่คล้ายเรือนจำ โดยส่วนใหญ่ว่าเป็นสถานที่กักขังเด็ก แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นหน่วยงานที่แก้ไขเด็กที่กระทำผิด แผลงให้เข้าใจง่ายๆ คือ คล้ายๆ โรงเรียน แต่ก่อนเรียกว่า โรงเรียนคัดสันดาน เป็นสถานที่ฝึกอบรมเด็กผู้กระทำผิด หลังจากศาลตัดสินแล้วจะส่งตัวไปยังศูนย์ฝึกที่สงขลา ในส่วนของสถานพินิจรับผิดชอบในส่วนของการก่อนที่ศาลจะตัดสิน ตั้งแต่เจ้าหน้าที่จับกุมตัว สอบสวนไม่เกิน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นส่งตัวต่อไปยังสถานพินิจ เพื่อประกันตัว ถ้าไม่ประกันตัวก็จะอยู่ที่สถานพินิจจนกว่าศาลจะตัดสิน อย่างไรก็ตามเมื่อเยาวชนทำผิดกฎหมายจะให้โอกาสเด็กและเยาวชนมากกว่าผู้ใหญ่ ทำรายงานการสืบเสาะประกอบการพิจารณาของศาล คุมประพุดกับฝึก

➤ นายสุมาพร รองเดช ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางหมาก

ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลคลองชีล้อมน่าจะมาจากหนึ่ง คือ ความเสื่อมโทรมของสังคม ทำให้ปัญหาเกิดขึ้นในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สังคม ไปจนถึงระดับประเทศชาติ คนในชุมชนต้องช่วยกันแก้ เพราะถ้ามาแก้ที่ปลายเหตุมันแก้ยากในบางเรื่อง สอง คือ การที่ไม่รู้กฎหมายเป็นเรื่องที่สำคัญ พุดง่ายๆ ก็ คือ ความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคม เรื่องหนึ่งที่ชาวบ้านอย่างเราๆ เข้าไม่ถึง คือ กระบวนการยุติธรรม ถ้าพูดกันตามจริงมันยังห่างกันมากระหว่างชนชั้น สำหรับคนที่ไม่รู้เรื่องกฎหมายเลย อีพาไปให้ตายก็ได้ อีพาให้เข้าหรงก็ได้ อีพาไปให้เสียเบี้ยก็ได้ ผมเองไม่ชอบการถูกเอารัดเอาเปรียบ สำหรับปัญหาของตำบลคลองชีล้อมในเรื่องการถูกเอารัดเอาเปรียบกันเพราะไม่รู้กฎหมาย สิ่งที่จะช่วยได้ คือ ข้อเท็จจริงเท่านั้น สิ่งที่ยากฝาก คือ อยากฝากให้พี่น้องทุกคนเรียนรู้ถึงสิทธิของตัวเอง หลายคนไม่ค่อยรู้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของข้อมูลข่าวสาร เรื่องของการเปลี่ยนแปลงระบบราชการ กฎหมายต่างๆ เรื่องสิทธิเสรีภาพที่ออกมาเป็นกฎหมายใหม่ไม่ใช่มีใครรู้ ผมคิดว่าตรงนี้ศูนย์ต้องเข้ามามีบทบาทและต้องทำให้เห็นชัด ผมขอยกตัวอย่างของตำบลบางหมาก เรื่องค่าทดแทนในคดีอาญา แผลงแบบนี้ไม่มีใครเข้าใจแน่ แต่ถ้าบอกว่าตายเปล่าแล้วได้เบี้ย ที่บางหมากมาแล้วถูกแทงตาย ไม่รู้ว่าใครแทงทำเรื่องแล้วตายได้แสนหนึ่งเมื่อปี 2547 ตอนนั้นไม่มีใครรู้ ผมก็เพิ่งรู้ รู้จากน้องคนหนึ่งที่อยู่บางเป้า ผมก็ได้แนะนำแม่ให้บังคับพาไปติดต่อที่ยุติธรรมจังหวัดก็ได้มา

➤ คุณภักดิ์ พุ่มไพบูลย์ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

หลังจากที่ได้นั่งฟังมาตลอดรู้สึกดีใจที่คุณศรี แก้วลาย สามารถดึงท่านนายอำเภอมาเป็นประธานในพิธีเปิดได้ อำเภอเป็นหน่วยงานที่สามารถใกล้ชิดได้โดยกฎหมาย แล้วก็สามารถเชิญผู้กับมาด้วย ต่อจากนี้ไปมันจะกลายเป็นภาคีกันหมด ไม่ต้องกลัวว่างานยุติธรรมชุมชนไม่มีกฎหมายมารองรับ มีหลายๆหน่วยงานที่ต้องเข้ามาเป็นพี่เลี้ยง สมมติว่าใกล้ชิดเสร็จอยากให้รายงานไปยังอำเภอด้วย และนั่นคือ ผลงานหนึ่งของชุมชน และให้อำเภอประทับตราด้วยว่านี่คือ งานหนึ่งของอำเภอด้วย ไม่ใช่งานของกระทรวงยุติธรรมเพราะมันจะเป็นภาคีกันหมด

ปัญหาของเรา คือ การเข้าไม่ถึงความยุติธรรม เราเลยไปบอกว่าเราไม่ได้รับความยุติธรรม เพราะว่าไปไม่ถูก ไม่รู้ว่าอีทำปรี๊ ฉะนั้นคนที่จะเป็นตัวกลางให้กับพี่น้องเข้าถึงความยุติธรรมได้ก็คือ ทนายความ แต่ถามว่าทนายความจะพาพี่น้องเข้าถึงความยุติธรรมได้ตลอดไหม ไม่ใช่อีก รัฐบาลเลย

ได้ตั้งสูตรสำเร็จขึ้นมา คือ ตั้งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดขึ้นมาเพื่อเป็นตัวกลางให้กับพี่น้องได้เข้าถึงความยุติธรรม ถามว่าตอนนี้ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์หรือยัง ตอบว่ายัง

ขอเสริมเรื่องที่ยกมาเป็นกรณีศึกษาเมื่อครู การที่เราเข้าไปไม่ถึงทำให้เราเกิดความสับสนในเรื่องของขั้นตอน ถูกเสียโอกาสไปโดยกฎหมายเราไม่ได้รับความเป็นธรรมโดยกฎหมาย นี่ก็จุดที่รัฐบาลกำลังแก้โดยตั้งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดขึ้นมาเพื่อให้พี่น้องได้เข้าถึง ส่วนบทบาทของศูนย์ฯ คือเราอย่าไปสร้างความคาดหวังให้กับพี่น้องมากเกินไป เหมือนเราใช้แล้วเราไปหาหมอลามหมอบอกว่าหายไหม หมอบอกว่าหายแต่เมื่อตายขึ้นมาก็ถามอีก ยุติธรรมชุมชนก็เช่นกันอย่าไปบอกกับพี่น้องว่าช่วยได้ เพราะเมื่อช่วยไม่ได้ก็มาด่ากันอีก ขึ้นป้ายไว้ เอาป้ายลง นี่ก็ข้อสังเกตที่ผมจะมาช่วยเสริมให้ตรงนี้ กรณีของนายนิพนธ์ก็เช่นกันอย่าไปบอกว่าได้แน่ๆ เกิดไม่ได้ขึ้นมาตายนะครับ บอกว่าเรื่องนี้คุยกันแลกก่อน ได้คือได้ไม่ได้คือไม่ได้แต่ก็ดีกว่าเรานั่งหายใจทรมานเปล่าๆ เพราะว่ามันไม่ได้อะไรเลย สิ่งที่ฝากคือ เราต้องมาเรียนรู้กระบวนการอย่างหนึ่งเลยเหมือนกรณีของนายนิพนธ์

➤ นายวิชาญ สายาวรี นักวิชาการสาธารณสุขกล่าวปิดเวทีในช่วงเช้า

ขอขอบคุณท่านวิทยากรที่ได้ให้แนวคิดหลายอย่างๆ เวทีวันนี้เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้จัดขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านได้เรียนรู้จากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนของเรา สำหรับวันนี้ก็ขอปิดเวทีเพียงแค่นี้ครับ

หลังรับประทานอาหารเที่ยงร่วมกันช่วงบ่ายเป็นการเปิดเวทีสาธารณะเพื่อให้ชาวบ้านที่ยังนั่งคุยกันอยู่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นกันต่อ เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านรวมถึงผู้เข้าร่วมทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างเต็มที่

สรุป

แม้การจัดเวทีในครั้งนี้จะไม่ค่อยมีความพร้อมเท่าใดนัก แต่เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ทีมวิจัยได้มีโอกาสดูแลตัวเอง เป็นเจ้าภาพในการจัดเองทุกอย่าง ไม่ใช่หน่วยงานลงมาจัดเหมือนที่แล้่วมา เวทีนี้ถือว่าชาวบ้านสนใจและได้เรียนรู้จากเรื่องราวของนายนิพนธ์มาก อย่างน้อยก็ทำให้ชาวบ้านเห็นว่าศูนย์ฯ เมื่อเปิดขึ้นมาแล้วได้ทำงานจริง

กิจกรรมที่ 67 เวทีถอดบทเรียนกับอ.ชัยวัฒน์

วันที่ 27-29 พฤษภาคม 2553 ณ ปากเมรุรีสอร์ท อ.สีเกา จ.ตรัง

ผู้เข้าร่วมประชุม

วิทยากร

อาจารย์ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์

สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม

เจ้าหน้าที่หน่วยงาน

นางสาวเพลินใจ	เหรียญนาค	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นางอรพินธ์	สุวัฒน์ปุระ	กรมคุมประพฤติ
นางพรประภา	แก้วกล้า	กรมคุมประพฤติ
นายสมหมาย	จรัสแสงวรกุล	สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง
นางมณฑนา	เชาว์เฉลิมพงศ์	สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรัง
นายสมคิด	แก้วทิพย์	สกว.สำนักงานภาค
นางสาวเบญจวรรณ	วงศ์คำ	สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
นางสาวกชกร	ฉิมะวงศ์	สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
นายชีวัน	จันทร์ธรรม	สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
นายมานพ	ช่วยอินทร์	สกว.ตรัง
นางสาววรัญญา	ท่าห้อง	สกว.ตรัง
นางสาวสุทิน	สีสุข	พี่เลี้ยงโครงการฯ
นายลอราษ	บุญศิริ	พี่เลี้ยงโครงการฯ
นางสาวจอมแก้ว	เสนี	พี่เลี้ยงโครงการฯ

ทีมวิจัยจาก 10 พื้นที่

นายสมเจตน์	ศรีรัตน	ทีมวิจัยตำบลนาหมื่นศรี
นายสนอง	หนูวงษ์	ทีมวิจัยตำบลนาหมื่นศรี
นายสุนทร	คงประสม	ทีมวิจัยตำบลนาหมื่นศรี
นายวิโรจ	เยาว์ดำ	ทีมวิจัยตำบลนาหมื่นศรี
นายศรี	แก้วลาย	ทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม
นายสมจิต	สองเมือง	ทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม
นายชัยพร	หะจิ	ทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม
นางหลี่	ไชยฤทธิ์	ทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม
นางประภาพรรณ	สารทูลทัต	ทีมวิจัยตำบลวังคีรี
นางนันทพร	พลเดช	ทีมวิจัยตำบลวังคีรี

นายกรอด	เรืองชู	ทีมวิจัยตำบลวังคีรี
นายประพันธ์	เพชรพัว	ทีมวิจัยตำบลวังคีรี
นายวิโรจน์	เสียมไหม	ทีมวิจัยตำบลสุโสะ
นายถนอม	รอดเสน	ทีมวิจัยตำบลสุโสะ
นายสุรพงศ์	หยงสตาร์	ทีมวิจัยตำบลสุโสะ
นายประวิทย์	ผลิผล	ทีมวิจัยตำบลบางหมาก
นางสาวดุสิตา	คล้ายเงิน	ทีมวิจัยตำบลบางหมาก
นางราตรี	ปักยี	ทีมวิจัยตำบลเกาะสุกร
นายสมบัติ	हुด้ง	ทีมวิจัยตำบลเกาะสุกร
นายรัชชัย	เจริญฤทธิ์	ทีมวิจัยตำบลเกาะสุกร
นายโชติ	อับดุลกะเคช	ทีมวิจัยตำบลเกาะลิบง
นายคับดลรอม	ขุนรักษา	ทีมวิจัยตำบลเกาะลิบง
นายนิสิต	ชัยฤทธิ์	ทีมวิจัยตำบลเกาะลิบง
นายจัด	โชติรัตน์	ทีมวิจัยตำบลปากแจ่ม
นางฤทัยรัตน์	โชติรัตน์	ทีมวิจัยตำบลปากแจ่ม
นางพับ	เขาหลัก	เครือข่ายตำบลปากแจ่ม
นางลิ้ม	เซ่งย่อง	เครือข่ายตำบลปากแจ่ม
นายสัญญา	เอี่ยมอักษร	ทีมวิจัยตำบลนาง

รวมทั้งหมด 43 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนการทำงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนจังหวัดตรัง
2. เพื่อหาแนวทางการขยายการทำงานความร่วมมือ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เครือข่ายได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาทั้งหมด
2. ได้แนวทางการขยายการทำงานด้วยการร่วมมือกันหลายฝ่าย
3. ได้ความรู้ในการนำมาเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

บันทึกกิจกรรมที่ 67

ในช่วงแรกทินได้สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ โดยเริ่มจากโจทย์ที่ว่า “ศูนย์ฯ ทำอย่างไรไม่ให้สูญ” เพราะเมื่อก่อนกรรมการไม่มั่นใจ ไม่รู้บทบาทของตัวเอง ชาวบ้านก็ยังไม่รู้จักหน่วยงานก็ยังไม่รู้จักและไม่ยอมรับ เนื่องจากยังไม่เห็นการทำงานที่เป็นรูปธรรม ผลจากการทำโครงการ

ที่ผ่านมาทำให้กรรมการศูนย์เกิดความมั่นใจมากขึ้นผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเวทีนำเสนอระดับหมู่บ้านและตำบล ชาวบ้านและหน่วยงานก็รู้จักและให้การยอมรับมากขึ้นผ่านการเข้าร่วมเวทีนำเสนอระดับหมู่บ้านและตำบล และเห็นจากการทำงานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

หลังจากเวทีนำเสนอระดับจังหวัดที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคมที่ผ่านมา ทางทีมพี่เลี้ยงได้ลงไปสรุปการทำงานในแต่ละพื้นที่ ทำให้รู้ว่าหลายพื้นที่มีการคิดงานต่อ หลายพื้นที่ก็คิดบูรณาการการทำงานของผู้นำในพื้นที่ เช่น ตำบลวังคีรี อ.มานพเสริมว่าหลังจากการทำโครงการเห็นการเปลี่ยนแปลงในสามส่วน คือ กรรมการ ชาวบ้าน และหน่วยงานของรัฐ ในส่วนของกรรมการศูนย์จะเห็นว่าหลังจากที่ทำโครงการมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น เชื่อว่ายุทธธรรมชุมชนเป็นทางรอดของสังคมที่จะช่วยเหลือพี่น้องได้ ส่วนชาวบ้านหรือว่าชุมชนเริ่มเห็นความสำคัญของศูนย์ หลายพื้นที่เริ่มยกระดับการแก้ปัญหาจากปัญหาที่เป็นปัจเจกไปสู่การแก้ปัญหาในระดับชุมชน เช่น เรื่องกองทุนหมู่บ้าน เรื่องป่าไม้ เป็นต้น ส่วนหน่วยงานเมื่อก่อนเมื่อพูดถึงศูนย์ยุทธธรรมชุมชนเขาอาจจะไม่รู้จัก แต่หลังจากที่ได้เชิญเขามาเข้าร่วมเวทีบ่อยๆ ก็ทำให้เขาเริ่มเข้าใจมากขึ้น เมื่อมีเรื่องก็บอกให้ส่งมาใกล้เกลี่ยกันที่ศูนย์ก่อน ถ้าเรื่องนั้นสามารถตกลงกันได้ นี่คือสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

ซช.เพลินใจพูดถึงการเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัยที่เปลี่ยนไปเยอะมาก รู้ว่าถ้าเกิดเรื่องอย่างนี้เราจะประสานงานกับใคร ตรงไหน หน่วยงานไหนที่เกี่ยวข้อง เราไม่ได้รู้เรื่องใกล้เกลี่ยอย่างเดียว แต่รู้ไปถึงเรื่องอื่นๆ ด้วย นี่คือสิ่งที่พวกเราได้เรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริง ตอนนี้ถ้าพูดถึงจังหวัดตรัง หน่วยงานในเชิงวิชาการจะบอกว่าตรังนี้เป็นจังหวัดที่มีความเข้มแข็ง หลังจากเวทีจังหวัดที่ผู้ว่าฯ มาเปิดให้ได้รับการตอบรับจากหน่วยงานดี คนให้ความสนใจ

กิจกรรมถอดบทเรียนช่วงที่ 1

โดย อ.ชัยวัฒน์

โจทย์

1. ยุทธธรรมชุมชนคืออะไร มีความหมายและความสำคัญต่อสถานการณ์ของชาติอย่างไร เล่าจากใจ
2. ครุ่นคิดลึกๆ ทำไมชาวบ้านจึงสนใจเข้ามาหาคนทำงานยุทธธรรมชุมชนมากขึ้น มีรายละเอียดที่น่าสนใจอะไรบ้าง

3. ตัวของท่านเองได้ทำอะไรบ้างที่ทำให้ชาวบ้านได้มาหา

วิธีการ

- อาจารย์ชัยวัฒน์ได้แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มๆ ละ 4 คน ครอบคลุมที่ละหญิงชาย (มุมมองหญิงชายต่างกัน) โดยมีพี่เลี้ยงประจำกลุ่มได้แก่ พี่มานพ พี่ทิน แยก แก้ว ฝ่าย ชช.เพลินใจ ผอ.พรประภา ผอ.อรพินธ์ และ ผอ.สมหมาย โดยให้เวลาในการระดม 1.30 ชั่วโมง
- หลังจากระดมกลุ่มย่อยอาจารย์ชัยวัฒน์ได้ให้แต่ละกลุ่มนำแผนชาร์ตผลการระดมมาวางเรียงต่อกัน ให้ผู้เข้าร่วมได้เดินอ่านผลงานของเพื่อนต่างกลุ่ม

ช่วงคำ

อ.มานพชวนแต่ละศูนย์ฯพูดคุยการทำงานที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไรกันบ้าง สำหรับตำบลคลองชีล้อมผู้ใหญ่จินดาเสนอว่าคลองชีล้อมความเปลี่ยนแปลงหลังจากมีโครงการนี้อยู่ที่ทีม เหมือนที่บอกเป็นธรรมชาติที่มีการเปลี่ยนกรรมการเรื่อยๆ ตอนนี้เปลี่ยนประธานศูนย์ฯไปครั้งหนึ่งแล้วก็ใจหายเหมือนกัน เพราะว่ากว่าจะมีความรู้อะไรหลายๆอย่างมันใช้เวลานาน แล้วมาออกไป ก็ยังเป็นห่วงว่าทีมของเราที่ทำอยู่จริงๆมีเพียงไม่กี่คน ก็มีพี่หลี่ ผม น้ำศรี ผู้ช่วยเกาะห้แต่แก่ก็เป็นบางโอกาส ตอนนี้ก็มีผู้ใหญ่อีกสองท่านเข้ามาเพิ่ม ก็รู้สึกว่ามีแรงใจที่จะเข้ามาร่วมงานนี้พอสมควร

สิ่งที่ได้คือได้เรียนรู้กันหลายๆด้านจากงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเก็บข้อมูล การบันทึก ซึ่งสำคัญมากสำหรับการใกล้เคียง หากบันทึกไม่ได้ก็มีปัญหาเหมือนกัน ส่วนการเดินทางไปข้างหน้า ไม่ค่อยมั่นใจเท่าไรว่าอนาคตจะเป็นพันธมิตรกันดี เพราะว่าเหมือนที่เขายกมาว่าศูนย์ฯมันมักจะสูญไป เท่าที่ดู หมู่ 2 และหมู่ 3 การใกล้เคียงจะตกอยู่กับผู้ใหญ่เป็นหลัก ผมนึกพยายามโยงเข้ามาว่าให้เข้ามาที่ศูนย์ฯ ก็ยังไม่เต็มร้อย เพราะต่างคนต่างมีภาระมาก โดยเฉพาะงานวิจัยเป็นงานที่ต้องเรียนรู้ บางทีการใกล้เคียงเราก็ก๊มไป บางทีผมทำอยู่แต่ผมส่วนตัว แต่ไม่ได้เอาเข้ามาคุยกันเท่าไร ตอนนี้การใกล้เคียงมีอยู่ตลอดเวลา หลายเรื่องใกล้เคียงได้แต่บางเรื่องก็หลุดไปถึงศาลโดยไม่ได้บอกให้ทีมรู้ เพราะบางเรื่องในช่วงแรกมันเป็นเรื่องปกปิดอยู่บ้าง รู้กันไม่กี่คน เปิดเผยไม่ได้ มันต้องรอเวลา คงจะไม่ใช่อุปสรรคแต่คิดว่าเป็นเรื่องของขั้นตอน เวลามากกว่า ตอนนี้ที่คิดน่าจะอยู่ที่ว่าเราจะแข่งขันกับตัวเองได้มากน้อยแค่ไหน ใจเราสู้แค่ไหน เพราะมองแล้วศูนย์ฯดิตรมชุมชนมันเป็นองค์กรที่ต้องมีในชุมชนตลอดไป คือมีประโยชน์มาก ตอนนี้เราก้าวเดินแล้ว แต่เป็นห่วงเรื่องทีมว่าเราจะสู้ได้แค่ไหน

โกยู่ขอเสริมจากผู้ใหญ่จิต เรื่องทีมงานที่เมื่อก่อนผู้ใหญ่วุ่นเป็นประธานศูนย์ฯ หลังจากนั้นมาผู้ใหญ่วุ่นหมดวาระ เลือกตั้งใหม่ไม่ได้ ก็เลยลาออกจากการเป็นประธานศูนย์ฯ ประธานศูนย์ฯ ก็เลยกลายเป็นผม ใจจริงผมจะให้ผู้ใหญ่ท่านนี้แหละเป็น ตอนนั้นก็ถือว่าผมเป็นประธานรักษาการไปก่อน วันใดวันหนึ่งถ้ามีผู้ใหญ่คนไหนที่มาทำงานตรงนี้ได้ ผมก็ต้องสละตรงนี้

สำหรับคลองชีล้อมกรรมการที่เข้ามาใหม่ถือว่าเอาจริงเอาจังกับงานพอสมควร การทำงานกลมเกลียวดี แต่ข้างหน้าเราไม่รู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นว่ามีอะไรบ้าง ตอนนี้ทีมงานที่เลี้ยงเข้าไปบ่อยมาก ถือว่าทีมงานเข้มแข็งพอสมควร ชัดเจนพอสมควรในการทำงาน ต่อไปวันข้างหน้าเราก็ยังไม่รู้ที่ว่าศูนย์ฯ ของเรายุ่งไปเหมือนกับที่เขาว่าไหม

พี่หลิบอกว่หลังจากทำงานผ่านมามีปีที่สอง คิดว่างานนี้เป็นการบูรณาการ จากที่เคยทำแต่เรื่อง การใกล้เคียงข้อพิพาท ตอนนี้เรามีหลักคิดในการมองหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ว่ามีปัญหอะไรบ้างที่สามารถประสานหรือแก้ไขได้

ดิฉันเองนอกจากจะประสานกับทีมหลายๆคนแล้ว ตอนนี้เริ่มทำข้อมูลในชุมชนว่าส่วนไหนเขาต้องการความช่วยเหลือบ้าง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ ปีนี้ได้ส่งคนด้อยโอกาสหาที่พึ่งได้สองรายแล้ว ตอนนี้กำลังจัดทำแผนงานในการดำเนินงานต่อ

คลองชีล้อมไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เพราะทีมพร้อมทุกเวลา ประสานงานง่าย ติดต่อกันทางโทรศัพท์ตลอด ที่ยืนอยู่ตรงนี้นั้นภูมิใจมาก เพราะที่แล้มาแม้จะทำจริงแต่เราไม่มีวิธีคิด บางทีคิดไม่ออกว่าทำอะไร ตอนนี่เริ่มคิดได้ว่าชุมชนต้องการอะไร แม้กระทั่งกลุ่มเยาวชน ฉันยังวิ่งเข้าไปหาถามว่าเขาต้องการอะไร ไม่ว่าต้องการทำงานหรือเรียนหนังสือ หรืออะไรก็แล้วแต่ จะให้คำปรึกษาแนะนำ จนกว่าเขาประสบความสำเร็จ เขาก็ยอมรับ เขาก็มาพึ่งมาหา เชื่อถือ ขอคำแนะนำ เพราะทำมาแล้วประสบความสำเร็จ

วันที่ 28 ช่วงเช้า

เช้านี้ก่อนเริ่มกิจกรรมอ.ชัยวัฒน์ได้ให้เครือข่ายนั่งฟังดนตรีรณรงค์ แล้วบอกให้ทำใจให้สบาย จากนั้นได้ให้พี่เลี้ยงสะท้อนสิ่งที่เห็นจากเมื่อวาน

กิจกรรมถอดบทเรียนช่วงที่ 2

โดย อ.ชัยวัฒน์

โจทย์

1. ถ้าท่านไปช่วยสอนและแนะนำทีมวิจัยชาวบ้านที่อื่นๆ ให้ทำงานยุติธรรมชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ท่านจะแนะนำอะไรให้เขาบ้าง? บอกมาเป็นข้อๆ หรือวิธีการที่เป็นขั้นเป็นตอนที่ละก้าว
2. ทุกๆก้าวหรือแต่ละขั้นตอนต้องอธิบายให้เหตุผลด้วยว่า “ทำไมต้องทำแบบนี้”

วิธีการ

- แบ่งกลุ่มย่อยทีมวิจัยกลุ่มละ 4 คน ครอบคลุมพื้นที่และหญิงชาย
- มีพี่เลี้ยง 2 คนประจำกลุ่มย่อย

ช่วงคำ

เป็นการพูดคุยสะท้อนความสามารถที่เพิ่มขึ้น โดยการแบ่งกลุ่มย่อยและให้สมาชิกในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่าทำไมตัวเองถึงเก่งขึ้นตามโจทย์ของอ.ชัยวัฒน์ที่ให้มา มีปัจจัยอะไรที่ทำให้เราเก่งขึ้น

วันที่ 29 ช่วงเช้า

ฝ่ายให้แต่ละคนเขียนความรู้สึกที่มีต่อเครือข่ายคนอื่นๆ อาจจะเป็นการให้กำลังใจ การบอกข้อดีข้อเสียได้หมด

🌸 กิจกรรม: ถอดบทเรียนช่วงที่ 3

โดย อ.ชัยวัฒน์

โจทย์

1. “อุปสรรคที่ท่านพบในการทำงานยุติธรรมชุมชนมีอะไรบ้าง?” แล้วให้เหตุผลว่าทำไมเรื่องนี้จึงเป็นอุปสรรค? แล้วมันส่งผลกระทบไปยังเรื่องใดบ้าง? (มองตั้งแต่เริ่มทำงานจนมาถึงวันนี้)
2. ข้อคิดในอนาคต (มองไปในวันข้างหน้า) จะมีอุปสรรคอะไรบ้างที่รออยู่?

วิธีการ

- แบ่งกลุ่มย่อยเป็น 4 กลุ่มมีทีมวิจัยกลุ่มละ 4-5 คน
- มีพี่เลี้ยงประจำกลุ่มๆละ 2 คน

หลังจากที่ระดมความคิดเห็นกลุ่มเรียบร้อยแล้ว อ.ชัยวัฒน์ได้ให้ทุกคนเดินอ่านของทุกกลุ่ม และฟังความคิดเห็นของพี่เลี้ยงว่าทั้งสามวันที่ผ่านมาเห็นอะไรบ้าง และหาข้อดีกล่าวปิดเวที

งานที่เราทำอยู่นั้น อยู่บนการได้รับฉันทานุมัติจากชุมชน ดังนั้นเราต้องทำงานบนฐานของความซื่อสัตย์ เสียสละ และพยายามปรับปรุงงานของเราให้ดีขึ้น พระศาสนาบอกว่าคำสอนที่ดีที่สุดก็คือการทำตัวของเราให้ดีที่สุด ขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่าน และขอปิดการประชุมวันนี้เพียงเท่านี้

**ข้อมูลการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน
ตำบลคลองชีล้อม**

ประเด็นปัญหาของตำบลคลองชีล้อม (จากทั้งหมด 83 เรื่อง)

1. ปัญหาที่ดิน	35	เรื่อง
2. ปัญหาเยาวชน (ยาเสพติด, ผู้สาว, ทะเลาะวิวาท/ทำร้ายร่างกาย)	20	เรื่อง
3. ปัญหาทะเลาะวิวาท/ทำร้ายร่างกาย	8	เรื่อง
4. ปัญหาสัตว์เลี้ยว	6	เรื่อง
5. ปัญหาระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	5	เรื่อง
6. ปัญหาระดับชุมชน	2	เรื่อง
7. ปัญหาการผิดสัญญา (กรณีกู้ยืมเงิน)	2	เรื่อง
8. ปัญหาหลักทรัพย์	2	เรื่อง
9. ปัญหาอุบัติเหตุ	1	เรื่อง
10. ปัญหายาเสพติด	1	เรื่อง
11. ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	1	เรื่อง
รวมทั้งหมด	83	เรื่อง

จากประเด็นปัญหาทั้งหมด 11 ประเด็น สามารถนำมาเปรียบเทียบวิธีการจัดการของปัญหาต่างๆ ได้ใน 3 รูปแบบ คือ กรณีที่ใกล้เคียงจบในชุมชน จบที่โรงพัก และที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม (ขึ้นศาล) ดังปรากฏในตารางข้างล่าง

ประเด็นปัญหา	จำนวนเรื่อง	ไกล่เกลี่ยจบ ในชุมชน	ไกล่เกลี่ยจบที่ โรงพัก/อำเภอ	ชั้นศาล	หมายเหตุ
ปัญหาที่ดิน	35	28	3	2	ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ 2 เรื่อง
ปัญหาเยาวชน	20	14	2	4	
ปัญหาทะเลาะ วิวาท/ทำร้าย ร่างกาย	8	5	1	1	ยังไม่จบ 1 เรื่อง อยู่ใน ขั้นตอนการไกล่เกลี่ย
ปัญหาสัตว์เลี้ยว	6	6			
ปัญหาระหว่าง ชาวบ้านกับ หน่วยงาน/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	5	3	2		
ปัญหาระดับ ชุมชน (ขยะกับโรงงาน ปูนขาว)	2			1	ปัญหาเรื่องขยะยังไม่ ทราบข้อสรุป 1 เรื่อง
ปัญหาการผิด สัญญา	2	2			
ปัญญาลักทรัพย์	2	1			ไม่มีความคืบหน้า เพราะจับคนร้ายไม่ได้ 1 เรื่อง
ปัญหาอุบัติเหตุ	1		1		
ปัญหายาเสพติด	1	1			
ปัญหาความ รุนแรงใน ครอบครัว	1			1	
รวม	83	60 คิดเป็น 72.2%	9 คิดเป็น 10.8%	9 คิดเป็น 10.8%	5 คิดเป็น 6 %

ตัวอย่างข้อมูลเรื่องราวการจัดการปัญหาความขัดแย้ง
ตำบลคลองชีล้อม
(จากข้อมูลทั้งหมด 83 เรื่อง)

1.เรื่องทะเลาะวิวาท

บันทึกข้อมูลโดย นางยินดี สวัสดิ์รักษา

เก็บข้อมูลวันที่ 20 ตุลาคม 2551

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นางยินดี สวัสดิ์รักษา หมู่ 1 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เมื่อปี พ.ศ.2550 ได้มีงานขึ้นบ้านใหม่ที่บ้านนายสามารถหมุนเวียน ซึ่งตั้งอยู่ที่ ม.1 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง ก่อนเกิดเหตุมีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งนั่งดื่มสุรากันอยู่ สักพักหนึ่งก็มีปากเสียงกันถึงขั้นมีเรื่องทุบตีจนหัวแตกจนต้องนำตัวส่งโรงพยาบาลกันตั้ง โดยคนที่ได้รับบาดเจ็บมีชื่อนายสายนต์ บ้านอยู่ ม.4 ต.วังวน อ.กันตัง จ.ตรัง

หลังจากเกิดเหตุทราบว่าในอดีตนายสายนต์เคยมีเรื่องกับนายวาสนามาก่อน คือ เรื่องที่ทั้งสองคนจับผู้หญิงคนเดียวกันแต่นานมาแล้วและเรื่องก็จบลงแล้วเช่นกัน เพราะผู้หญิงคนนั้นได้มีแฟนไปแล้ว แต่ในวันที่เกิดเหตุขณะที่ทั้งสองนั่งดื่มเหล้าด้วยกันอยู่นั้น นายสายนต์ก็ได้พูดถึงเรื่องนี้อีก นายวาสนาบอกว่าไม่ต้องพูดแล้ว เพราะเรื่องจบลงแล้วแต่ห้ามเท่าไรนายสายนต์ก็ไม่ฟัง เลยเอาขวดเหล้าตีหัวนายสายนต์จนหัวแตกต้องนำตัวส่งโรงพยาบาล

เพื่อนนายสายนต์ได้ไปบอกนายเสริมพ่อของนายสายนต์ว่านายสายนต์ถูกตีหัวแตก ตอนนั้นถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลแล้ว นายเสริมเมื่อทราบเรื่องก็ได้ตามไปที่โรงพยาบาล พอไปถึงเห็นสภาพลูกก็เสียใจ จึงไปแจ้งความที่โรงพักกันตังโดยที่ใครห้ามเท่าไรก็ไม่ฟัง สาเหตุที่ไปแจ้งความเพราะเกรงว่าแม่ของนายวาสนาจะไม่รับผิดชอบจึงต้องแจ้งเพื่อกันไว้ก่อน ส่วนแม่ของนายวาสนาเมื่อทราบเรื่องและรู้ว่าลูกของตนทำผิด จึงถามนายวาสนาว่าลูกทำเขาจริงหรือ นายวาสนาตอบว่าผมทำจริง ผมห้ามเขาหลายครั้งแล้วอย่าพูดเรื่องเก่าที่แล้วมาอีก แต่เขาก็ไม่ฟังผมเลยตีหัวให้ แม่ของนายวาสนาพอรู้อย่างนั้นก็ไปดูนายสายนต์ที่โรงพยาบาลกันตัง พอไปถึงก็รู้ว่านายสายนต์กลับบ้านเสียแล้ว จึงไปชวนป้าของนายวาสนาเพื่อไปเยี่ยมนายสายนต์ที่บ้านด้วยกัน พอไปถึงก็ได้พบแม่ของนายสายนต์และได้พูดคุยถึงเรื่องที่นายวาสนาทำร้ายร่างกายนายสายนต์ แม่ของนายสายนต์โกรธและบอกว่าตนเสียใจที่มีคนทำกับลูกของตนเองอย่างนั้น และบอกว่าให้ไปคุยเรื่องนี้กับพ่อนายสายนต์เอง เมื่อได้ยินดังนั้นแม่ของนายวาสนาก็ได้ขอโทษที่ไม่ได้ไปเยี่ยมที่โรงพยาบาลเพราะตนนั้นไม่รู้จริงๆ มารู้ทีหลังนายสายนต์ก็กลับบ้านเสียแล้ว หลังจากนั้นทั้งสองก็ได้ขอตัวกลับ

วันรุ่งขึ้นแม่ของนายวาสนาได้ไปชวนนายสุรินทร์ และนายสมนึกซึ่งเป็นลุงของนายวาสนา เพื่อไปที่บ้านของกำนันไพศาล กำนันตำบลวังวนเหตุที่ต้องไปบ้านกำนันเพราะนายเสริมพ่อของนายสายนต์อยู่ที่ ม.4 ต.วังวน กำนันไพศาลได้ให้คนไปตามนายเสริมให้มาที่บ้าน และให้ไปตามนายโปซึ่งเป็นปู่ของนายสายนต์และเคยเป็นผู้ช่วยของกำนันไพศาลด้วย ทั้งหมดได้มานั่งพูดคุยไกล่เกลี่ยกันที่บ้านกำนัน ผลปรากฏว่าแม่ของนายวาสนารับผิดทุกอย่างเพราะลูกชายของตนได้ทำจริง นายโปได้ถามนายเสริมลูกชายว่าไปแจ้งความทำไม ในเมื่อคุยกันได้เพราะเป็นญาติกันมีใครแนะนำให้ไปแจ้ง

ความหรือไร นายเสริมบอกว่าไม่มีใครแนะนำทั้งนั้นแกคิดของตัวเอง เพราะเกรงว่าฝ่ายนายวาสนาจะไม่รับผิดชอบเรื่องที่เกิดขึ้น นายโปบอกให้นายเสริมไปถอนเรื่องเสีย และได้บอกว่าเราเป็นญาติกันมีเรื่องอะไรก็คุยกันได้ไม่ต้องถึงโรงพักหรอก นายเสริมตกลงจะไปถอนเรื่องให้ ฝ่ายแม่ของนายวาสนาก็รับผิดชอบทุกอย่างเพราะนายวาสนาผิดจริง จึงมอบเงินให้นายสายนต์ 2,000 บาทเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล ทั้งสองฝ่ายเข้าใจและคิดกันเหมือนเดิมเรื่องก็จบลงเพียงเท่านี้

วิเคราะห์

สาเหตุ

- วัยรุ่นเมื่อไม่พอใจและโมโหมักจะใจร้อน ใช้อารมณ์และความรุนแรงในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายได้มานั่งพูดคุยตกลงกันด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยมีคนกลางซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่ทั้งสองฝ่ายให้ความเคารพเชื่อถือ
- ฝ่ายที่กระทำผิดไม่ได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยที่ยินยอมรับผิดชอบทุกอย่างเพราะรู้ว่าได้กระทำผิดจริง
- ใช้ความเป็นเครือญาติ ความอาวุโส และความเป็นคนในชุมชนเดียวกันยุติปัญหา

ผลการไกล่เกลี่ย

- เรื่องนี้สามารถยุติลงได้เพราะผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายต่างยอมรับในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ผิดก็บอกว่าผิด ไม่ได้เอนเอียงเข้าข้างข้างใดข้างหนึ่ง และฝ่ายที่ทำก็ยอมรับว่าผิดจริงเรื่องเลยยุติลงได้และทั้งสองฝ่ายก็เข้าใจกัน

บทเรียนจากเรื่องนี้

- วัยรุ่นมักใช้อารมณ์และกำลังในการตัดสินใจแก้ปัญหา
- การที่คนผิดยอมรับว่าผิดทำให้เรื่องยุติเร็วขึ้น
- เรื่องบางเรื่องสามารถยุติในชุมชนได้โดยไม่ต้องแจ้งความ

2.เรื่องความรัก ความหวังใย ด้านภยยาเสพติด

บันทึกข้อมูลโดย นางหลิ ไชยฤทธิ์

เก็บข้อมูลวันที่ 20 ตุลาคม 2551

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นางหลิ ไชยฤทธิ์ หมู่ 5 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เดือนพฤษภาคมปี 2550 เด็กวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งจำนวน 6 คนได้พากันไปรวมกันที่กระท่อมริมคลองเตา บ้านปาเต หมู่ที่ 4 ของตำบลวังวน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง นางหลิซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ของตำบลคลองชีล้อมและเป็นกรรมการศูนย์ฯ มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านปาเต เห็นพฤติกรรมของเด็กน่าสงสัย จึงได้เฝ้าติดตามดูเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้อยู่นาน หลังจากตามไปดูจึงได้รู้ว่าเด็กกลุ่มนี้ไปมั่วสุมเสพยาเสพติดกัน โดยหนึ่งในกลุ่มนี้มีหลานของนางหลิรวมอยู่ด้วย จนวันหนึ่งได้เจอกับหลานชายที่บ้านของเขาซึ่งแม่ของเขานั่งอยู่ด้วยพอดี จึงได้ถามว่า “ลูกบอย วันก่อนน้ำหลิเห็นลูกกับเพื่อนไปข้างในริมคลองไปทำอะไรกันลูก” บอยบอกว่าไปเจอเพื่อนๆ ทำอะไรสนุกๆ กัน นางหลิจึงถามว่าแล้วที่ทำเพื่อให้สนุกๆ นั้นมีผลดีหรือผลร้าย บอยบอกว่ามีทั้งผลดีและผลร้าย แต่หยุดไม่ได้ นางหลิถามต่อว่าแล้วทำไมหยุดไม่ได้ บอยก็ตอบว่าเวลารวมตัวกันหลายคนแล้วร่วมกันสูบบุหรี่ทำให้สนุกจนไม่อยากหยุด แต่บางครั้งก็คิดว่าทำไปแล้วก็มีผลเสีย แต่มันก็หยุดไม่ได้ นางหลิจึงถามว่าลูกคิดว่าการสูบบุหรี่นานๆ จะมีผลต่อสุขภาพหรือไม่ บอยบอกว่ามี ดูตัวอย่างเพื่อนสองคนที่เป็นบ้าไปแล้ว แต่คราวนั้นเพื่อนทั้งสองถูกคนอื่นแอบเอาเงินไปส่งไปพบพร้อมกับกัญชา ทำให้เพื่อนที่สูบก่อนสองคนมีอาการระส่ำระส่ายไม่พูดไม่จา มีอาการคลุ้มคลั่งจนถึงวันนี้ นางหลิจึงชี้ให้เห็นว่าเพื่อนสองคนนั้นไม่ว่าจะรักษาอย่างไรก็รักษาไม่หาย อยู่ไปวันๆ ใครให้กินอะไรก็กินทุกอย่าง ใครไม่ให้กินก็กินคนเดียว บางครั้งก็เดินไปโดยไม่มีจุดหมาย ไม่พูดไม่จากับใคร เห็นแบบนี้แล้วควรจะเลิกเสีย บอยบอกว่าคิดจะเลิกเหมือนกันแต่พอเจอเพื่อนที่ไรก็ต้องไปสูบเหมือนเดิม หลังจากได้เปิดใจคุยกับบอยแล้วนางหลิก็กลับบ้าน เพราะคราวนี้ถือว่าที่นางหลิยอมโอนอ่อนผ่อนตามเด็กไม่ใช้ความรุนแรงหรือคำต่อว่าที่รุนแรงเพื่อทำให้เด็กกลัวพูดกลัวเล่าเรื่องให้ฟัง

ต่อมาเมื่อเจอกับบอยอีก นางหลิจึงขอตามไปดูด้วย แต่บอยบอกว่าไม่ให้ไปเพราะเพื่อนไม่ให้ไป เพราะกลัวป้าเอาไปพูดและแจ้งตำรวจ เมื่อไปไม่ได้นางหลิจึงฝากบอยไปบอกเพื่อนๆ ว่าไม่ต้องกลัวป้าเพราะป้าไม่ได้จะทำอะไรแก่ไม่อยากให้เยาวชนติดยาเสพติด เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ให้พ่อแม่ได้มีกำลังใจที่ลูกเป็นคนดี และช่วยกันทำให้ชุมชนน่าอยู่ มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินและพึ่งตนเองได้ บอยรับปากว่าจะไปบอกเพื่อนๆ ตามนี้ หลังจากวันนั้นนางหลิก็ขับรถจักรยานยนต์คอยเวียนดูแถวนั้นอยู่เรื่อย กระทั่งวันหนึ่งได้เจอเด็กที่กำลังจะเข้าไปเสพยานางหลิก็ขอเข้าไป แต่เด็กก็ไม่ให้เข้าไป จึงได้เตือนเด็กว่าอย่าสนุกกันเกินเพราะพ่อแม่รอลูกๆ กันอยู่

หลังจากนั้นอีกประมาณหนึ่งอาทิตย์ก็ได้เจอเด็กในกลุ่มนี้อีก นางหลิได้ถามว่าเป็นอย่างไรกันบ้างลูกยังไปสูบบุหรี่อีกหรือเปล่า เด็กก็บอกว่าหลังจากเจอป้าวันนั้นก็ไม่ได้พูดคุยกันว่าจะค่อยๆ หยุด แต่

ให้หยุดเลยทีเดียวกงทำไม่ได้ ตอนนี้เด็กบอกว่าหันมาดื่มน้ำก็ชุกินแทนการสูบแล้ว ในน้ำดื่มน้ำมีใบกระท่อม น้ำโด้ก ยาแก้ไอ กาแฟ มารวมกันแล้วดื่มน้ำ จะทำให้มีอาการคล้ายกับสูบกัญชา และในวันนี้ด้วยความที่เป็นห่วงและกังวลนางหลิงจึงดักคอยเจอเด็กสี่คน ถามว่าจะไปที่เดิมหรือไม่ ทั้งสี่บอกว่าไปอีก นางหลิงถามว่าพ่อแม่รู้หรือไม่ เด็กๆบอกว่าไม่รู้ นางหลิงจึงเตือนเสียว่าทำไมต้องทำแบบนี้ด้วย ตอนนี้ลูกๆก็โตกันพอแล้วที่จะทำงานเลี้ยงตัวเองได้แล้ว แต่ทำไมต้องไปพึ่งของมีเงินมาทำให้เสียสุขภาพด้วย ผู้เป็นพ่อแม่ก็เสียใจ แม้ลูกๆจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ไม่ได้แต่ถ้าประพฤติดังนี้พ่อแม่ก็จะเสียใจ นางหลิงจึงเสนอว่าให้ลูกๆ เลิกยาเสพติดให้ได้แล้วจะหางานให้ทำ หรือใครอยากเรียนต่อก็จะป็นธุระให้ หนึ่งในสี่คนในกลุ่มจึงบอกว่าขอกลับไปปรึกษากันก่อนแล้วจะมาบอกภายหลัง นางหลิงจึงรับปากว่าได้

หลังจากนั้นนางหลิงก็พยายามถามเด็กๆตลอดว่าเป็นอย่างไรกันบ้าง เลิกได้หรือยัง ขอเข้าไปพบทั้งกลุ่มได้หรือไม่ เด็กจึงบอกว่าให้ไปพบกันที่อื่น เพราะไม่อยากให้พ่อแม่เข้าไปที่ขานั้น นางหลิงรับปากและนัดเจอกันที่ร้านกาแฟในตัวเมืองกันตั้ง ตอนเวลา 5 โมงเย็น ให้เด็กทั้งหกคนไปพร้อมกันให้หมด แล้วในตอนเย็นนั้นนางหลิงได้เจอกับเด็กทั้งหกคนพร้อมกันที่ร้านกาแฟ หลังสั่งกาแฟแล้วนางหลิงก็เริ่มต้นคุยเรื่องเดิมที่เสนอจะหางานให้ทำ หรือจะเรียนหนังสือ เด็กบอกว่าตอนนี้พวกเขากำลังหางานทำกันเองแล้ว โดยให้พี่ของเพื่อนในกลุ่มที่ทำงานอยู่ที่เกาะเต่าเป็นผู้หางานให้ แต่จะหางานกันคนละที่ จะไม่ไปอยู่ที่เดียวกันเพื่อป้องกันไม่ให้รวมตัวกันอีก นางหลิงบอกว่าดีใจเป็นอย่างมากที่ลูกๆทำได้เช่นนี้ และภูมิใจในตัวลูกๆมากที่เอาชนะใจตัวเองได้ และคงจะเป็นคนดีของสังคมต่อไป

หลังจากนั้นเมื่อเดือนกันยายนี้อเอง เด็กคนที่อยู่ใกล้บ้านนางหลิงมากที่สุดบอกว่าตอนนี้พวกเขาเลิกกินน้ำกระท่อมแล้ว เพราะคิดดูแล้วว่ากระทั้งป่าที่ไม่ได้เป็นญาติยังเป็นห่วง คอยติดตามพูดคุยแนะนำให้เราเป็นคนดี แล้วพ่อแม่และญาติของเราเองจะเป็นห่วงมากแค่ไหน แต่เขาไม่มีโอกาสได้พูดกับเราเพราะเราปิดบัง โดยทั้งพ่อแม่และญาติของเราไม่เคยถามเลยว่าในแต่ละวันเราคิดอะไรอยู่ เอาแต่คุณค่าให้ทำนั่นทำนี่ นางหลิงบอกว่าให้ไปบอกพ่อแม่ว่าต่อไปจะไม่เกรงใจ จะเป็นคนดีของพ่อแม่ เด็กบอกว่ากลุ่มของพวกเขาเลิกเสพยากันแล้วคิดว่าจะเข้าไปที่ขานำทำลายอุปกรณ์ให้หมด เพื่อนๆทุกคนฝากบอกให้ชวนพี่หลิไปด้วย นางหลิงรู้สึกปลื้มใจมาก และนัดกันว่าวันพรุ่งนี้จะไปทำลายอุปกรณ์

วันรุ่งขึ้นเมื่อไปถึงเด็กเตรียมอุปกรณ์ไว้พร้อมแล้ว มีหม้อ น้ำ ยาแก้ไอ น้ำโด้ก กาแฟ กระบอกกัญชา ไม้ฟัน ไม้ขีด แก้ว เมื่อทุกคนพร้อมจึงได้เอาอุปกรณ์ทั้งหมดมาวางรวมกัน และนั่งร่วมวงและสาบานกันว่าต่อไปนี้พวกเขาจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยพวกเขาจะทำตัวเป็นคนดีของพ่อแม่และสังคม เหมือนที่พี่หลิสอน และของทุกอย่างนี้ก็ได้ปล่อยลอยไปตามน้ำในคลองเตา ให้พระแม่คงคารับรู้และนำพาสิ่งเลวร้ายไปอย่าให้หวนกลับมาอีก แล้วทั้งหมดรวมทั้งนางหลิงได้ร่วมกันนำหม้อไปลอยน้ำ นางหลิงบอกว่าพระแม่คงคาจะช่วยดูแลให้ลูกๆ อยู่ดีมีความสุข มีความเจริญในหน้าที่การงาน และป่าก็พร้อมเสมอที่จะเดินไปด้วยกัน จากนั้นเด็กๆทั้งหกคนก็สลายตัวกันไปทำงาน แยกย้ายกันไป ที่จังหวัดภูเก็ต 2 คน กระบี่ 2 คน และสุราษฎร์ธานี 2 คน

นางหลิบบอกว่า ถ้าเราทำเป็นไม่รับไม่รู้กับปัญหา ไม่หาวิธีแก้ ไม่ติดตามดูแล ปัญหาก็จะจบลงไม่ได้ และก็จะขยายวงกว้างออกไปไม่รู้จบ การที่เราให้เวลา ให้โอกาส ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง ถึงแม้ต้องใช้เวลาที่ดีกว่าที่เราไม่ทำอะไรเลย

วิเคราะห์

สาเหตุ

- วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง และติดเพื่อน หากมีการชวนกันไปในทางที่ไม่ดีก็จะทำให้ติดยาเสพติดได้ง่าย
- วัยรุ่นมักจะใช้การหลีกเลี่ยง หลบหลีกปัญหา หากภายในครอบครัวไม่มีการพูดจาสร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจที่ดีต่อกัน วัยรุ่นมักจะไปหากกลุ่มเพื่อนและหาทางออกไปในทางที่ผิด

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- ใช้การพูดคุยแบบเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจ ยกเรื่องผลเสียของการติดยาเสพติดมาเพื่อชี้ให้เห็นผลเสีย รวมถึงเรื่องคุณธรรมในเรื่องบุญคุณพ่อแม่มาประกอบเพื่ออธิบายว่าถ้าทำไปแล้วจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร
- ใช้ความเป็นยาคี ความเป็นห่วงเป็นใยเป็นแรงใจ ควรติดตามเอาใจใส่ตลอด ช่วยให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้มากขึ้น
- การสร้างความคุ้นเคยจนเกิดเป็นความไว้วางใจที่จะบอกเล่าปัญหา
- การใช้การพูดคุยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้เล่าเปิดเผยความจริง
- เสนอทางออกที่ดีให้แก่กลุ่มวัยรุ่น

ผลของการไกล่เกลี่ย

- เรื่องนี้ผู้ไกล่เกลี่ยใช้การพูดคุยและชี้เหตุผล ผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากวัยรุ่นยังติดยาเสพติด เป็นผลให้วัยรุ่นยอมรับฟังและเลิกยาเสพติด เปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้น

บทเรียนจากเรื่องนี้

- วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ มักใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใหญ่จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลและเข้าใจพวกเขา พร้อมชี้นำไปในทางที่ถูกที่ควร เพราะการกระทำโดยใช้อารมณ์เพียงชั่ววูบและขาดสติ อาจทำให้ต้องเสียใจในภายหลัง และทำให้เสียอนาคตได้ความเป็นกรณีฉุกเฉิน จะทำให้ผู้ที่มิมีปัญหาเชื่อฟังผู้ไกล่เกลี่ยได้
- ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ในเรื่องความเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่ไม่นับถือ คอยเป็นห่วงเป็นใยต่อลูกหลาน คือการผูกสัมพันธ์และทำให้เด็กเคารพ เชื่อถือและรับฟัง และเข้าถึงความคิดของเด็กวัยรุ่นได้

- ใช้ความเป็นญาติผู้ใหญ่ที่เป็นห่วงเป็นใยต่อลูกหลาน
- แม่ของเด็กให้ความร่วมมือในการดูแลลูกของตัวเอง

3.เรื่องเฮ...ที่ไม่ฮา

เก็บข้อมูลวันที่ 20 ตุลาคม 2551
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นางหลี่ ไชยฤทธิ์
บันทึกข้อมูลโดย นางหลี่ ไชยฤทธิ์ หมู่ที่ 5 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

ปี พ.ศ.2541 บ้านทุ่งนาเป็นหมู่บ้านที่ประสบปัญหาเรื่องยาเสพติด (ชนิดยาบ้า) อย่างรุนแรง วัยรุ่น,นักเรียน,นักศึกษา ตลอดจนผู้ใช้แรงงานล้วนแต่ต้องพึ่งยาเสพติด และอีกประเภท คือผู้ที่ส่งหรือนำเข้ามาส่งให้คนในหมู่บ้านจำหน่าย นักศึกษานำเข้าไปจำหน่ายในสถานศึกษาทำให้วัยรุ่นนักศึกษาจากหลายๆที่เฮกันมาในหมู่บ้านมากหน้าหลายตาจำกันไม่หวาดไม่ไหว เพื่อการจำหน่ายที่กว้างออกไปโดยที่ไม่มีใครขัดขวางได้

ชาวบ้านทุ่งนา 80-90 ครั้วเรือนอยู่กันแบบหวาดผวามิทราบว่าคุณหลานของตัวเองที่ยังเป็นเยาวชนต้องตกไปเป็นทาสยาเสพติดและสร้างความวุ่นวายให้ชุมชนได้รับความเดือดร้อน เรื่องการลักเล็กขโมยน้อย มอมยาผู้หญิง ข่มขืน มั่วสุมทั้งคืนและวันร่วมกันหลายๆคนส่งเสียงดังไม่ได้หลับได้นอน แต่ไม่มีใครกล้าไปปราบปราม

นางหลี่ – นายสมัย ไชยฤทธิ์ เป็นครอบครัวที่มีบุตรเป็นผู้หญิงทั้งสองคน ต้องเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนหลายกิโลเมตร ซึ่งมีความเสี่ยงในการเดินทางและเคยมีการขักรถหนีกันบ้าง รถชนกันบ้าง ชกต่อยกันบ้าง ทำให้ครอบครัวเดือดร้อนในการประกอบอาชีพเพราะต้องเอาเวลาส่วนนั้นไปรับส่งลูกที่โรงเรียนและที่บ้าน นางหลี่เคยคิดว่าถ้าอยู่กันแบบนี้เราคงโดนเข้าสักวัน แม้จะอย่างไรล่ะ? เพราะเราต้องระวังคนส่วนมาก เลยเขียนจดหมายไปที่ผู้ปณ.123จังหวัดตรัง (ส่งเรื่องถึงผู้ว่าฯได้โดยตรง) เพื่อขอให้ท่านช่วยส่งเจ้าหน้าที่ลงมาสอดส่องดูแลบ้าง ส่งไป 3 ครั้งแต่ไม่ทราบว่าท่านจะตอบสนองหรือไม่ ดูจากสถานการณ์ยังเหมือนเดิม คนขายก็ขายคนกินก็กิน ส่วนคนซื้อนั้นก็มากขึ้นแบบเสรี ดูแล้วเศร้าสลดใจมาก เอ่ยปากคุยกับใครก็มีแต่สายหน้าและบอกว่าแก้ไม่ได้แล้ว ปล่อยเขาไปทำให้นางหลี่คอดกคิดไม่ออกว่าจะแก้เหตุการณ์วิกฤตินี้อย่างไร ใครๆก็ไม่เอาด้วย

หลังจากกลับมาคิดอยู่หลายวันก็คิดถึงวิทยากรที่เคยฝึกลูกเสือชาวบ้าน คุณวิชาญ สินไชย และคุณเกษม คำยศ อยู่ที่กองร้อย 435 จังหวัดตรัง พร้อมกับเบอร์โทรของกองร้อยที่ท่านเคยให้ตอนฝึกลูกเสือ จากนั้นนางหลี่ไม่รอช้ารีบโทรไปที่กองร้อยขอสายคุณวิชาญ ท่านรับโทรศัพท์พอดี นางหลี่บอกว่าอยากปรึกษาเรื่องปัญหาเสพติดแต่คุยทางโทรศัพท์คงจะไม่สะดวก เพราะเรื่องมันยาวขอพบคุณนะ อีก 1 ชั่วโมงจะมีรถจักรยานยนต์ ฮอนด้าครีเมิลสีแดง เลขทะเบียน 7381 มีเสื้อแขนยาวสีน้ำเงินแดงผูกที่กระดกด้านซ้าย ผู้หญิงวัย 40 ปีเป็นคนขับเข้ามาที่หน้าป้อมยามให้ท่านทักด้วย เพราะเคยเห็นหน้าท่านไกลๆ ตอนนั้นจำไม่ได้

จากนั้นนางหลี่ก็เตรียมตัวออกจากบ้านไปจนถึงเวลานัดก็ขับรถเข้าไปจอดที่หน้าป้อมยาม ก็มีเสียงเรียกคุณๆ ผมวิชาญ สินไชยครับ นางหลี่ลงจากรถและยกมือไหว้บอกว่าสวัสดิ์ค่ะ ดิฉันหลี่ ไชย

ฤทธิ์ จากบ้านทุ่งนาตำบลคลองชีล้อมคะ ที่โทรศัพท์มานัดคะ คุณวิชาญบอกว่าเชิญข้างในครับไปคุยกันข้างใน จากนั้นท่านก็พาดิฉันไปแนะนำให้ผู้กำกับกองร้อย ซึ่งดิฉันจำชื่อท่านไม่ได้ และเริ่มคุยกันเรื่องปัญหาที่นางหลีได้มาขอพบในวันนั้น และได้เรียกคุณเกษม ค่ายศเข้ามานั่งคุยด้วย คุยกันนานท่านก็ถามว่า แล้วทำไมคุณไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ นางหลีบอกว่าก่อนอื่นนะคะดิฉันต้องนึกถึงความปลอดภัยของตัวเองและครอบครัว ถ้าคนๆนั้นช่วยปิดความลับของเราไม่ได้ เราก็ตายสิ อีกอย่างสิที่ท่านว่าตอนนี้ เขาเป็นคนเอาเขาไปส่งให้คนในบ้านขายด้วย ดิฉันทั้งรู้และเห็น แต่เราก็ไม่มีพยานที่จะยืนยันตรงนี้ได้จึงต้องเครียดอยู่นี้โงะ แล้วท่านจะมีทางออกอย่างไรบ้างดิฉันขอให้ท่านช่วยแนะนำด้วย ท่านบอกว่าได้แล้วท่านจะส่งเจ้าหน้าที่ปส. ลงไปดูพื้นที่โดยที่คุณเป็นคนช่วยอำนวยความสะดวกให้ และท่านก็ได้เอาชื่อที่อยู่ของดิฉันพร้อมกับเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ สำหรับดิฉันรู้สึกดีใจมากที่ปัญหาของชุมชนกำลังจะมีแนวร่วมเข้าช่วยคลี่คลาย ขอขอบคุณท่านทั้งสามคนแล้วขอลากลับ จากนั้นประมาณ 1 เดือนก็มีชุดปฏิบัติการสี่ห้าคนลงมาพบนางหลีที่บ้านบอกว่ามาจากกองร้อย 435 จะมาขอข้อมูลหน่อย คุณหาคนที่พอจะรู้ทางให้ผมได้ไหม นางหลีบอกว่าได้แต่คุณอย่าทำให้มีพิรุณก็แล้วกัน จากนั้นทางทีมได้หายไปสักครู่จึงกลับมาบอกว่าไม่ได้ผลครับ ผมบอกเขาว่าผมเป็นคนขับรถพอดิของมันขาดผมเลยมาหาซื้อ แต่ไม่มีใครยอมขายให้ นางหลีบอกว่าคุณถ้าคุณไม่ปรับสภาพตัวเองให้ดูน่าเชื่อถือกว่านี้คุณก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะแม้แต่เด็กก็ทราบว่าคุณไม่ใช่คนขับรถ คุณต้องกลับไปวางแผนใหม่ว่าคุณจะมาในรูปแบบใด และตอนนี้คุณต้องการให้หมู่บ้านช่วยเหลืออะไรคุณได้บ้าง ทางคณะเลยบอกว่าพี่ผมอยากได้รายชื่อคนที่ขายยาและคนที่เสพ พี่พอจะส่งให้เราได้ไหม นางหลีบอกว่าได้แต่ขอเวลาหน่อย

จากนั้นนางหลีก็ได้คุยกับนายประสาร ทหารไทย หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านหนองเสม็ด(หมู่3) ซึ่งนางหลีก็เป็นประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำบ้านทุ่งนา (อสม.คุยกับหมอ) หาทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยนางหลีต้องการให้หลายๆ คนแสดงความคิดเห็นและยืนยันว่ายาเสพติดชนิดยาบ้า นั้นมีคนเสพและคนขายจำนวนมากแล้วเราจะให้ใครมาช่วยยืนยัน นายประสารบอกว่าเอาอย่างนี้นะพี่ เรามาช่วยกันคิดออกแบบสอบถามไปยังครัวเรือนในหมู่บ้าน ตอนนี้เรานักศึกษาฝึกงานอยู่ที่อนามัยด้วยเราจะให้เขาช่วยออกแบบสอบถามให้ พร้อมกับเราช่วยกันคิด จากความร่วมมือของหมอ นักศึกษา 6 คนและดิฉัน เราได้แบบสอบถามมา 30 ข้อ หลังจากการกลั่นกรองแล้วเราก็ใช้แบบสอบถาม 30 ข้อนี้ ถ่ายเอกสาร 100 ชุดซื้อปากกาเท่ากับจำนวนเอกสาร และจัดทำกล่องเพื่อรับเรื่องราวและกล่องใบนี้เราจะส่งไปเปิดที่กองร้อย 435 เพื่อทางกองร้อยจะได้รวบรวมรายชื่อโดยที่นางหลีไม่ต้องบอกว่าผู้ติดยามีใครบ้าง ผู้ขายยามีใครบ้าง หลังจากนั้นคณะผู้จัดทำแบบสอบถามได้นัดวันเข้ามาทำประชาคมในหมู่บ้าน โดยนางหลีเป็นผู้นำครัวเรือนทั้งหมดมาประชุม เป็นการประชุมทั่วไปเรื่องสุขภาพ แต่ได้แจกแบบสอบถามกับปากกาให้ทุกคนเขียนแล้วไปหย่อนลงในกล่อง และไม่ต้องลงชื่อคนเขียน เสร็จการการประชุมกล่องนั้นก็ถูกส่งมาที่กองร้อย 435 โดยนายประสารเป็นคนส่ง

หนึ่งเดือนผ่านไป นางหลีก็ได้ต้อนรับเจ้าหน้าที่จากกองร้อยชุดเก่าขับรถจักรยานยนต์พ่วงข้างเสื้อยืดที่ใส่มาเป็นชุดตัดยางเก่าๆมีขี้นางจับเกรอะมอมไม่ออกว่าเป็นนาย นางหลีเลยชวนคุยโดยถามว่า

ท่านได้รายชื่อผู้ติดยาบ้าหรือยัง ท่านบอกว่าได้แล้วนี่ไงท่านเอามาให้ดิฉันดู คุณแล้วไม่ผิดพลาดเลย ดิฉันจึงตอบว่าใช่ค่ะ จากนั้นชุดปฏิบัติการจึงบอกว่าแล้วคุณจะบอกเราได้อย่างไรว่าบ้านเหล่านี้อยู่ตรงไหน ดิฉันบอกว่าไม่ยาก คุณขับรถตามดิฉันมาโดยที่ดิฉันได้เอาถุงเล็กใส่ก้อนหินผูกยางวงแล้วขับรถไปทิ้งที่หน้าบ้านผู้ขายยาจนครบทุกบ้านที่มีชื่อ จากนั้นจึงส่งคณะกลับ แต่คณะบอกว่าตอนนี้ชุดปฏิบัติการได้มาตั้งแคมป์อยู่ที่ อบต.กันตังได้ บ้านจูปะ (ติดกับตำบลคลองชีล้อม) เพราะถึงขั้นตอนนี้จะต้องจับกุมแล้ว ถ้ามีอะไรก็รีบหน้าคุณรายงานไปที่จูปะได้ หลังจากนั้นไม่กี่วันคนขายยาในชุมชนนั้นก็ถูกจับกุมบ่อขึ้น จับจนหมด จับไปแล้วไม่ให้ประกันตัวติดคุกกันคนละหลายปี สำหรับคนที่มีสิทธิ์มาส่งให้ขาย ทราบว่ามีชื่อแขวนอยู่ที่หน้าห้องผู้ว่าเพื่อพิจารณาและถูกไล่ออกในที่สุด

หลังจากนั้นสำหรับคนที่เสพก็ได้มีหนังสือเชิญตัวเข้ารับการอบรมบำบัดกันหมดทุกคน ยาเสพติดในหมู่บ้านไม่มีคนที่ผลิต มีแต่คนนำเข้ามาจำหน่าย เมื่อไม่มีคนนำเข้ามาขายใหม่หมู่บ้านนี้จึงปลอดยาเสพติดลง หมู่บ้านเริ่มมีความสุขไม่มีคนรบกวน วัยรุ่นเริ่มหางานทำ ชาวชนเริ่มหันมาสนใจกีฬาและกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนเดินทางไปเรียนไม่ต้องหวาดผวาลักเล็กขโมยน้อยก็หมดไป ประชาชนอยู่กันอย่างมีความสุข จากวันนั้นจนวันนี้ชาวบ้านทุ่งนาเริ่มรู้เริ่มคิดได้ว่าเพราะการที่ท่านได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นมันเป็นผลดีกับครอบครัวและชุมชนของตนเองมากเพียงใด จนอำเภอกันตังได้ประกาศให้เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดเมื่อปี พ.ศ.2548 และนางหลีกี่ไม่ได้หยุดอยู่แค่นี้ยังเป็นผู้ประสานและเริ่มก่อตั้งเครือข่ายศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดภาคประชาชน หรือ (ศ.ค.ส.ป.ช.ช.) ของตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อปี พ.ศ. 2549 ซึ่งนางหลีกี่ ไซยฤทธิ์ อยู่ในตำแหน่งกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อการเฝ้าระวังหรือป้องปรามให้กับเยาวชน นักเรียน-นักศึกษา บุตรหลานของเราเอง อย่าให้เข้าไปพัวพันกับยาเสพติดอีก

วิเคราะห์

สาเหตุ

- เรื่องนี้มีสาเหตุมาจากการที่คนในชุมชนไม่กล้าพูด ไม่กล้าทำ แม้ว่าจะรู้ว่าปัญหาคืออะไร แต่ก็ไม่มีใครลุกขึ้นมาเป็นแกนนำที่จะแก้ปัญหอย่างจริงจัง เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายและโยงใยถึงระดับประเทศ จึงไม่ค่อยมีใครคิดอยากแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง แม้แต่ในชุมชนเล็กๆก็ตาม เป็นเหตุให้ปัญหายาเสพติดลุกลามและทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- นางหลีกี่ ไซยฤทธิ์ เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เนื่องจากตนเองนั้นมีลูกสาว ด้วยเกรงว่าลูกสาวจะได้รับอันตรายจากพวกที่ติดยาเสพติด จึงได้ประสานงานไปยังหน่วยงานที่ตนรู้จักเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

- นางหลิได้ขอความร่วมมือจากคนในชุมชน ทั้งเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและชาวบ้านในการแสดงความคิดเห็น
- การแสดงความคิดเห็นไม่ให้เปิดเผยชื่อเนื่องจากการป้องกันความปลอดภัยให้กับคนที่ให้ข้อมูล

ผลการใกล้เคียง

- แม้ว่าเรื่องนี้จะไม่ใช่ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างเห็นได้ชัด และไม่มีคู่กรณี แต่ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหานี้ได้นั้น คือ ลูกหลานของคนในชุมชนอยู่กันอย่างสงบสุข ทุกคนยิ้มได้ ฮาได้ ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่ต้องอยู่กันอย่างระแวงระวังและยากที่จะไว้ใจใครได้ โดยเฉพาะคนที่มิลูกสาว

บทเรียนจากเรื่องนี้

- เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อสิบปีที่แล้ว แต่นางหลิบบอกว่ามีความหมายสำหรับครอบครัวไชยฤทธิ์เป็นอย่างมาก คิดถึงเรื่องนี้นางหลิบก็ภูมิใจและอดยิ้มไม่ได้
- “อย่าสงสัยแม้สักเล็กน้อยว่า คนเล็กๆจะพลิกโลกได้ เพราะที่แล้วๆมาไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีอื่น นอกจากวิธีนี้” (คำพูดของมาร์กาเร็ต มิด นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน)

4. เรื่องวัวกินยาง

เก็บข้อมูลวันที่ 20 ตุลาคม 2551

บันทึกข้อมูลโดย นายชัยพร หะจิ

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายชัยพร หะจิ หมู่ที่ 3 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2551 เวลาประมาณ 10.00 น. นายหมุดได้มาตามผม (นายชัยพร หะจิ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่....) ไปดูว่าวัวกินยาง 20 ต้น ซึ่งตนและนายกะหริ่ม เมืองเทพ ได้วัตรอยตีนวัวไว้แล้ว พอไปถึงที่เกิดเหตุก็ได้ตรวจดูปรากฏว่าวัวได้กินยาง 20 ต้นจริง สาเหตุคือสวนยางไม่มีรั้ววัวเลย หลุดมากิน เพราะเชือกมันขาด ผมก็เลยถามว่ามีวัวของใครบ้าง เขาบอกว่ามีอยู่สามราย คือ ของนายไข่ ไกรทอง นายอ้น ชัยแป้น และนายฝอง ไกรทอง นายอ้นบอกว่าเห็นวัวของนายไข่กิน แต่ นายไข่บอกว่าไม่ใช่เลยมีการโต้ตอบกันไปมา ผมบอกให้สองฝ่ายหยุดทะเลาะกัน และเรียกเจ้าของวัว ทั้งสามคนมานั่งคุยกันเพื่อระงับสดีอารมณ์ และบอกว่าเราอย่าทะเลาะกันเลยเพราะว่าบ้านอยู่ใกล้กัน ทะเลาะกันก็ไม่มีอะไรดีขึ้น มาหาข้อสรุปหาทางแก้ไขปัญหากันดีกว่า ทั้งสามคนก็นิ่งฟังขณะนั้นมีชาวบ้านมามุงดูด้วย ผมก็เลยตั้งกติกาคืนมาว่า วัวกินครั้งนี้เอาผิดกับวัวใครไม่ได้ เพราะจับวัวไม่ได้เลย ไม่รู้ว่าเป็นวัวใคร แต่ถ้าหากกินอีกและจับได้ว่าเป็นวัวใครต้องชดใช้ที่วัวกินครั้งนี้ด้วย ทั้งสามคนตกลงเลยลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

พอผมกลับมาบ้านตอนเย็นเขาตามมาหาที่บ้านว่าลูกชายของนายไข่ ไกรทอง ได้ชกต่อยนายอ้น ชัยแป้น ผมต้องกลับไปไกล่เกลี่ยหาข้อยุติอีกรอบ เหตุก็เพราะนายเจริญ ไกรทองหาว่านายอ้น ปรีกปรีว่าใส่ร้ายว่าวัวของนายไข่เป็นผู้เป็นพอกินยางนายหมุด ผมก็เลยเรียกทั้งสองฝ่ายมานั่งคุยกัน และพูดว่าเราอย่าทะเลาะกันเลยทั้งสองฝ่ายก็ยังโกรธอยู่ ต่างคนต่างไม่ยอมผมก็เลยกลับ

ล่วงเลยมาจนถึงวันที่ 12 สิงหาคม 2551 เวลาประมาณ 16.00 น. นายหมุดได้โทรหาผม ตอนนั้นผมอยู่ที่พัทลุงกำลังขับรถกลับมาที่ตรัง นายหมุดบอกว่ามีวัวมากินยางอีกและครั้งนี้จับวัวเอาไว้ได้ ผมก็เลยบอกให้ล่ามเอาไว้ก่อนเพราะอีกไม่นานผมก็จะถึงแล้ว นายหมุดก็เลยล่ามไว้ใกล้สวนยาง เมื่อผมมาถึงก็ได้ถามว่าวัวใคร นายเจริญซึ่งเป็นลูกของนายไข่ก็บอกว่ามันเป็นวัวของพ่อเขา ผมก็เลยถามว่าแล้วจะเอาอย่างไร เลยเรียกทั้งสองฝ่ายมานั่งคุยกัน แล้วถามนายหมุดว่าจะเอาอย่างไร นายหมุดบอกว่าตามใจผม ผมก็เลยบอกกับนายเจริญว่าต้องเสียครั้งนี้ 10 ต้น รวมกับครั้งก่อน 20 ต้นด้วยตามกติกาที่ตั้งไว้แต่แรก รวมแล้วถ้าคิดเป็นเงินก็หลายบาทอยู่ ถามนายหมุดว่าเอาเท่าไร นายหมุดบอกให้ผมตัดสิน ผมตัดสินให้เสีย 5,000 บาท หลังจากนั้นก็นั่งคุยกันเรื่อยๆ คุยกันไปคุยกันมาจึงได้รู้ว่าแท้จริงนั้นเป็นญาติกัน นายหมุดเลยบอกว่าต่อไปอย่าให้มากินอีกนะ ครั้งนี้ผมไม่เอาค่าเสียหาย ถือว่ายกให้ เพราะเห็นว่าเป็นญาติกัน

ผมก็เลยชวนคุยต่อเรื่องที่นายเจริญชกต่อยนายอ้นว่าจะเอากันอย่างไร นายหมุดเสนอว่าให้นายเจริญไปขอโทษนายอ้น นายเจริญพูดกับผมว่าให้ผมและนายหมุดไปด้วย ผมกับนายหมุดตกลงว่าจะไป

บ้านนายอันด้วยกัน พอไปถึงบ้านนายอันผมก็บอกว่านายเจริญมาขอโทษ นายอันบอกว่าแกไม่ได้โทษหรอกเพราะคนบ้านเดียวกันต้องพึ่งพาอาศัยกันอีกนาน หลังจากนั้นไม่นานทั้งสามคนก็ตัดสินใจขายวัว เพราะกลัวว่าวัวจะไปกินยางของคนอื่นอีก เนื่องจากแถบนั้นมีการล้มไม้ยางขาย เพื่อปลูกยางใหม่เป็นจำนวนมาก

วิเคราะห์

สาเหตุ

- เกิดจากทั้งสองฝ่าย คือ สวนยางไม่มีรั้ว และวัวหลุด แม้ว่าจะล่ามแล้วแต่ก็แสดงว่าเจ้าของวัวไม่ได้ดูแลอยู่ตลอดเวลา
- ส่วนกรณีที่นายเจริญชกต่อนายอันนั้นเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีที่ทำให้ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- เมื่อไม่มีใครรับผิดชอบในครั้งแรก ผู้ไกล่เกลี่ยเลยตั้งคำถามขึ้นมาว่าถ้าครั้งต่อไปวัวของเจ้าใดกินยางอีกต้องยอมจ่ายค่าเสียหายในครั้งแรกด้วย ซึ่งทุกเจ้าก็ยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น เพราะข้อตกลงดังกล่าวยุติธรรมสำหรับทุกฝ่าย
- เมื่อวัวมากินยางอีกเป็นครั้งที่สองสามารถจับวัวได้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่จะระบุได้ว่าเจ้าของวัวเป็นใคร เมื่อมีหลักฐานยืนยันคนที่เป็เจ้าของวัวก็ไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบ
- ได้ผู้ไกล่เกลี่ยได้ยกเรื่องความสัมพันธ์ของคู่กรณีในด้านความเป็นเครือญาติและบ้านใกล้เรือนเคียงกัน ทำให้คู่กรณีเย็นลงและไม่ติดใจเอาความในครั้งนี้เพราะเห็นว่าเป็นญาติกัน
- ส่วนเรื่องที่นายเจริญชกต่อนายอันนั้น ผู้ไกล่เกลี่ยก็ได้ใช้เวลาเป็นตัวช่วยโดยขอให้ทั้งสองฝ่ายเย็นลงแล้ว และเรื่องก็สามารถหาข้อยุติได้แล้วจึงมาไกล่เกลี่ยหาข้อยุติเรื่องที่นายเจริญชกต่อนายอันว่าจะเอาอย่างไร

บทเรียนจากเรื่องนี้

- หลักฐานจำเป็นมากสำหรับการกระทำที่ยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ และเป็นกรณีที่ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน
- ส่วนกรณีของนายเจริญกับนายอันนั้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อคนผิดยอมรับผิดและขอโทษคนที่ถูกกระทำก็ยอมจะให้อภัยและไม่ถือโทษโกรธเคืองอีก

5.เรื่องเยาวชน (ผู้สาว)

เก็บข้อมูลวันที่ 10 สิงหาคม 2551

บันทึกข้อมูลโดย นายสมจิต สองเมือง

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายสมจิต สองเมือง หมู่ที่ 2 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 เวลาประมาณ 9.00 น. นายปี สองเมือง อยู่บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ได้มาแจ้งเพื่อให้ลงบันทึกว่านายอาคม สองเมืองบุตรชายของตน อายุ 17 ปี ได้พาเด็กหญิงเจนจิรา จงรักวิทย์ อายุ 14 ปี อยู่บ้านเลขที่ 84/3 หมู่ที่ 4 ตำบลนาตาล่วง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มาอยู่ที่บ้านของตน

ผู้ใหญ่ได้อธิบายให้ฟังว่าตามกฎหมายแล้ว ผู้หญิงที่อายุไม่เกิน 15 ปี กฎหมายถือว่าเป็นผู้เยาว์ถึงมาด้วยความเต็มใจ ถ้าพ่อแม่เอาเรื่องต้องมีความผิดทางอาญาข้อหาพาพรากผู้เยาว์ การจดทะเบียนของผู้ใหญ่บ้านเป็นเพียงรับทราบว่ามีคนเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน มาอยู่ด้วยความเต็มใจ มิได้ถูกบังคับขู่เข็ญมาแต่อย่างใด และขอให้นายปี สองเมืองรีบส่งข่าวพ่อเด็กหญิงเจนจิรา โดยด่วน

นายปีได้ไปที่บ้านตาขายของเด็กหญิงเจนจิรา ที่เป็นญาติห่างๆของนายปี และนามสกุลเดียวกับนายปี บ้านอยู่ตำบลเดียวกันแต่เป็นคนละหมู่บ้าน เพื่อเป็นการปรึกษาตาขายของเด็กหญิงเจนจิราบอกว่าไม่ต้องไปส่งข่าวกับพ่อแม่ก็ได้ เพราะพ่อแม่ของเด็กหญิงเจนจิราได้แยกทางกันแล้ว ตอนนี้เด็กหญิงเจนจิราไปๆมาๆบ้านพ่อกับบ้านตนที่เป็นตาขาย ส่วนมากจะมาอยู่กับตนเสียมากกว่า ตนจะประสานส่งข่าวไปเองจึงได้ตกลงเรียกสินสอดไป 55,000 บาท นายปี สองเมืองจึงได้กลับมาบ้าน ไปไม่ถึงบ้านพ่อของเด็กหญิงเจนจิรา

อยู่ต่อมาอีก 3 วัน ได้มีตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองตรังนอกเครื่องแบบมาตามตัวนายอาคมและเด็กหญิงเจนจิรา แต่สองคนไม่อยู่บ้าน ตำรวจบอกว่าตอนนี้พ่อของเด็กหญิงเจนจิราได้ไปแจ้งความไว้ที่โรงพักแล้ว ต่อมาอีก 1 วัน นายปี สองเมืองพ่อของนายอาคมได้มาปรึกษาว่าจะไปขอพบพ่อของเด็กหญิงเจนจิรา ในเมื่อตกทอดไปแล้วทำไมต้องมาแจ้งความอีก และได้ไปพบพ่อของเด็กหญิงเจนจิราที่บ้านป่าหมาก อ.เมืองตรัง ไปกัน 5 คน พ่อไปถึงที่บ้านมีพ่อ ยาย น้ำสาวของเด็กหญิงเจนจิราอยู่บ้านพอดี เขาให้การต้อนรับอย่างดี แต่พ่อของเด็กหญิงเจนจิราไม่ยอมพูดอะไร เดินไปเดินมาสักพักได้ต่อโทรศัพท์มือถือให้พ่อนายอาคมคุยกับพี่ชายที่อยู่กรุงเทพฯ พี่ชายพ่อของเด็กหญิงเจนจิราบอกว่าพ่อของเด็กหญิงเจนจิรายังทำใจไม่ได้ เพราะเด็กหญิงเจนจิราเป็นที่หวังของเขา เขารักมากต้องการให้เด็กหญิงเจนจิราเรียนหนังสือก่อน อย่างน้อยๆต้องจบ ม.6 ก่อนถึงจะมีครอบครัวถ้ามีตอนนี้จะไปทำอะไรกัน

แต่เรื่องที่เกิดขึ้นลูกของตน คือเด็กหญิงเจนจิราเป็นผู้เสียหาย พ่อของเด็กหญิงเจนจิราขอให้นายปีส่งเด็กหญิงเจนจิรากลับมาเรียนหนังสือต่อ และเรียกค่าเสียหายเป็นเงิน 200,000 บาท โดยให้พ่อเป็นรายเดือน เปิดสมุดบัญชีธนาคารของเด็กหญิงเจนจิราจนกว่าเด็กหญิงเจนจิราจะเรียนจบ ทางฝ่าย

นายปีตกลงเพราะที่มานี้ก็เพื่อรับผิดชอบทุกประการ ฝ่ายทางเด็กหญิงเจนจิราบอกจะไม่คิดกันจะอนุญาตให้ไปมาหาสู่กันได้ เรื่องที่พ่อเด็กหญิงเจนจิราได้ไปแจ้งความไว้ นายปีต้องไปเคลียร์กับตำรวจเอง ส่วนเด็กหญิงเจนจิราขอให้รับส่งตัวกลับบ้านโดยด่วน นายปีจึงบอกว่าปัญหาอยู่ที่เด็กหญิงเจนจิราว่าจะกลับหรือไม่เท่านั้นเอง แต่นายปีรู้ดีแล้วว่าเด็กหญิงเจนจิราไม่ยอมกลับแน่ พอกลับมาถึงบอกเด็กหญิงเจนจิรา เด็กหญิงเจนจิราไม่ยอมกลับและบอกว่าถ้าจะให้กลับบ้านไปอยู่กับพ่ออีก ตนจะขอไปอยู่ที่อื่น เพราะที่ผ่านมาพ่อแม่มีปัญหากัน เด็กหญิงเจนจิราโดนตี จับขัง ล่ามโซ่ต้องหนีออกทางหน้าต่าง

อยู่มาเรื่อยๆ จนเวลาผ่านไปประมาณ 6 เดือน นายปี สองเมืองพ่อของนายอาคมไปปรึกษาตาทายฝ่ายแม่ของเด็กหญิงเจนจิราว่าจะขอจัดการเรื่องแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณี ซึ่งได้ข่าวว่าพ่อแม่ของเด็กหญิงเจนจิราไม่ข้องเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วขอให้แต่งงานที่บ้านของตาทายของเด็กหญิงเจนจิรา จึงกำหนดแต่งงานวันที่ 6 เมษายน 2551

แต่เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2551 แม่ของเด็กหญิงเจนจิราโทรมาบอกว่าให้นายปี สองเมือง พ่อของนายอาคมไปพบตำรวจ พนักงานสอบสวนเรื่องคดีที่พ่อของเด็กหญิงเจนจิราแจ้งความไว้ เพราะก่อนหน้านี้พนักงานสอบสวนได้สอบพ่อแม่ของเด็กหญิงเจนจิราไปแล้ว เหลือสอบนายปีพ่อของนายอาคมจะส่งสำนวนฟ้อง เพราะในเมื่อแจ้งความแล้วเป็นคดีขึ้นมาแล้ว ถึงพ่อแม่ไม่เอาเรื่องอะไรแล้วแต่เรื่องมันจบที่โรงพักไม่ได้ ต้องไปตามกระบวนการของรูปคดี ต้องจบที่ศาลอย่างเดียว และได้นัดนำตัวนายอาคมมอบตัวในวันที่ 18 ตุลาคม 2551 ทางสารวัตรนัดมอบตัว 3 ครั้งเพราะทางตำรวจไม่ว่าง ต้องมอบได้ในวันที่ 26 ตุลาคม 2551

วันที่ 26 ตุลาคม 2551 นำตัวนายอาคม สองเมืองไปที่โรงพักและส่งตัวไปสถานพินิจตามไปประกันตัวที่สถานพินิจจริงใช้เงินสดประกัน 20,000 บาท ตามข้อหาความผิดพาราผู้เยาว์กระทำชำเรา พอวันที่ 30 ตุลาคม 2551 ได้ขอเปลี่ยนหลักฐานประกันจากเงินสด 20,000 บาทเป็นตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำเงินมาใช้ในการแต่งงาน และในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2551 ได้จัดงานแต่งงานไปแล้ว ได้เก็บหลักฐานบันทึกการส่งเงินสินสอด ภาพถ่ายในวันแต่งงาน เป็นหลักฐานยื่นต่อศาลในวันสอบสวนให้พนักงานสอบสวนที่สถานพินิจไปแล้วเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2551 ศาลพินิจนัดฟังผลคดีในวันที่ 12 พฤศจิกายน

วิเคราะห์

สาเหตุ

- เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงวัยของวัยรุ่นที่มักทำอะไรโดยไม่ทันได้คิด
- การพูดจาการสื่อสารระหว่างญาติทั้งสองฝ่าย
- การที่ญาติฝ่ายบิดาแนะนำไม่ให้ยอมความ

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- การจัดงานแต่งงานให้เยาวชนทั้งคู่ตามประเพณี
- การติดตามปัญหาอย่างต่อเนื่อง
- การเจรจาผ่านทางญาติผู้ใหญ่ คือตากับยาย แต่เนื่องจากปัญหาในครอบครัวของฝ่ายหญิงซึ่งแยกทางกันทำให้ญาติฝ่ายหญิงก็เจรจากันไม่ได้

ผลการไกล่เกลี่ย

- นายอาคมถูกดำเนินคดีในข้อหาพรากผู้เยาว์และต้องเสียเงิน เสียทอง เสียเวลาในการขึ้นศาล

บทเรียนจากเรื่องนี้

- สำหรับเรื่องนี้ตามกัน แม้ว่าพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะไม่เอาเรื่องในภายหลัง แต่ถ้าได้แจ้งความเป็นคดีขึ้นมาแล้ว ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

6.เรื่องที่ดิน (ปิดทาง)

เก็บข้อมูลวันที่ 10 สิงหาคม 2551

บันทึกข้อมูลโดย นายสมจิต สองเมือง

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายสมจิต สองเมือง หมู่ที่ 2 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

ข้าพเจ้านายสมจิต สองเมือง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม

เมื่อปี พ.ศ.2544 เวลาประมาณ 10.00 น. ได้มีนายโชติ บุญไชย บ้านอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบางหมาก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีสวนอยู่หมู่ 2 มีชื่อในสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ทุกวันจะเดินทางจากบ้านหมู่ 6 ตำบลบางหมากมากรีดยางที่หมู่ 2 ตอนหัวรุ่ง ประมาณตี 3 ทุกวันเป็นประจำโดยใช้เส้นทางผ่านเข้าสวนริมบ้านนายคะโอ๊ะ สีม และเป็นที่ดินของ นายคะโอ๊ะ นายคะโอ๊ะได้ให้ใช้ทางมาประมาณ 10 กว่าปีแล้ว นายโชติ บุญไชยได้เล่าให้ผมฟัง โดยที่ผมกับนายโชติมิได้สนนิมนมอะไรกันแต่เคยเห็นหน้า 4-5 ครั้ง ตอนนั้นผมเพิ่งรับตำแหน่งผู้ใหญ่ ประมาณ 3 – 4 เดือน

นายโชติเล่าว่าเมื่อคืนตนพร้อมน้องสาวเดินทางไปกรีดยางตามปกติ พอไปถึงปากทางเข้าสวน บริเวณริมบ้านนายคะโอ๊ะ มีไม้ขวางกั้นอยู่ ตนดูแล้วจึงใจกันเพื่อมิให้ตนผ่าน ก็ ปิดทาง ตนจึงกลับบ้าน พอรุ่งเช้าตนจึงไปถามนายคะโอ๊ะ นายคะโอ๊ะบอกว่าตนปิดทางเพื่อมิให้นายโชติผ่าน คือมิให้ใช้ทางนี้แล้ว สาเหตุเนื่องจากตนไม่พอใจที่นายโชติไม่ยอมให้ที่สวนข้างตัดถนนสาธารณะผ่านต้อง อ้อมผ่านที่ดินของตนก่อน นายโชติต้องการเสียที่ดินน้อยที่สุด นายโชติบอกว่ามิได้เป็นความจริง ตนพร้อมที่จะให้ที่ดินเพียงแต่ต้องเป็นระหว่างแดน นายคะโอ๊ะบอกว่าตนมิให้ตัดถนนแล้วเพราะตน บ้านติดริมถนนแล้ว ตนให้ออกสนนายโชติแล้วเพราะเห็นว่าสวนอยู่ข้างในถ้ามีถนนจะเดินทางเข้า-ออกสะดวก แต่ตอนนี้ตนจะมิให้ที่ดินบริเวณสวนหน้าปากทางตัดถนนแล้ว แล้วทางก็จะปิดมิให้ใช้ นายโชติจะไปทางไหนก็แล้วแต่ แต่ถ้าไม่รู้จะไปทางไหนนายคะโอ๊ะบอกว่าให้นายโชติไปทาง เครื่องบิน

นายโชติบอกว่าก่อนที่ตนจะมาหาผมซึ่งเป็นผู้ใหญ่นั้น ตนได้ไปร้องทุกข์ที่อำเภอแล้ว อำเภอ บอกให้มาหาผู้ใหญ่ก่อน สาเหตุที่ตนไปก่อนเพราะว่าตนไม่รู้จักผม และไม่แน่ใจว่าผมมีความเป็นธรรม หรือไม่ เพราะดูแล้วผมก็มีได้อาวุธ และที่สำคัญนายคาโอ๊ะเป็นน้ำขุ่นของอบต. ตนจึงไปร้องทุกข์ที่ อำเภอ ก่อน ทางอำเภอให้กลับมาหาผู้ใหญ่ ตนกลับมาแะหาผู้ใหญ่นี้แหละ ผมบอกว่าไม่เป็นไร หรือผมไม่ได้ว่าอะไรไปหาใครก่อนก็ได้ ในเมื่อมาหาผมแล้วผมจะให้ความเป็นธรรมอย่างแน่นอน คนเราความเป็นธรรมมันอยู่ในใจอยู่แล้ว มิได้เลียงปฏิบัติ ขอให้นายโชติอย่าหวังอะไร นัดกันพรุ่งนี้ไป พบนายคะโอ๊ะกันสักเวลา 10.00 น.

เช้ารุ่งขึ้นเวลา 10.00 น. พอไปถึงที่บ้านนายคะโอะอยู่บ้านพอดี นายคาโอะถามนายโชดิก้าแรกเลย ว่า “ไปอำเภอก่อนมาได้อะไรมา” เท่านั้นนายโชดิก้าอารมณ์โกรธขึ้นมาทันที และพูดขึ้นว่า ตามแบบนี้ถามไม่สร้างสรรค์ ตนไม่ได้มาหาเรื่อง เพียงต้องการมาปรึกษาดีกว่าปิดทางทำไม นายคะโอะจึงพูดตอบว่าแล้วไปอำเภอก่อนมาหาผู้ใหญ่ แล้วยังมาพูดว่าจะปรึกษาได้ยังไง ทั้งสองคนพูดโต้กันไปมา คำพูดเริ่มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ผมเห็นท่าไม่ดีเลยชวนให้นายโชดิก้ากลับพร้อม กันระหว่างทางนายโชดิก้าบอกผมว่าในเมื่อนายคะโอะไม่ให้ใช้ทางก็ไม่ใช่ไร ตนจะไปขอใช้ทางเข้าที่ใหม่ ตอนเย็นผมจึงไปพบนายคะโอะอีกที นายคะโอะเล่าให้ผมฟังถึงสาเหตุที่ต้องปิดทางไม่ให้นายโชดิก้าผ่าน เพราะนายโชดิก้าเห็นแก่ตัวมากจริงๆ จี๊รดเข้าออกผ่านไปผ่านมาไม่เคยแม้แต่พูดทักทายสักคำนับเป็นปีๆ

จากนั้นนายโชดิก้าต้องไปใช้ทางที่ใหม่ซึ่งไกลและลำบากกว่าเก่า อยู่มาอีกประมาณ 2 ปี ทางอบต.ตำบลคลองชีล้อมก็ได้ตัดถนนสาธารณะเข้าผ่านไปถึงบ้านนายโชดิก้า เรื่องถนนเข้าบ้านนายโชดิก้าจึงหมดปัญหาไป ส่วนปัญหานายโชดิก้ากับนายคะโอะก็ยุติตอนที่นายโชดิก้ากลับจากบ้านนายคะโอะในวันนั้น และทั้งสองคนก็ได้พบปะพูดคุยหรือติดต่ออะไรกันอีกเลย

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ความเห็นแก่ตัว อยากได้ของคนอื่นแต่ขี้เหนียวของตัวเอง

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- ให้คู่กรณีได้พูดคุยทำความเข้าใจกัน โดยมีผู้ใหญ่เป็นคนกลาง
- เมื่อผู้ใหญ่เห็นว่าเรื่องราวจะบานปลายก็ได้ชวนให้นายโชดิก้ากลับบ้านก่อน เพราะดูแล้วว่าคุยไปก็ไม่มีประโยชน์รังแต่จะนำมาซึ่งความรุนแรงขึ้นของปัญหา ในเมื่อทั้งสองคนต่างก็ใช้อารมณ์ทำหน้ากัน

ผลการไกล่เกลี่ย

- ตกลงกันไม่ได้ ทำให้นายโชดิก้าต้องไปใช้ทางใหม่ที่ไกลและลำบากกว่า
- หลังจากวันนั้นทั้งสองฝ่ายก็ไม่ได้พบปะพูดคุยกันอีกเลย

บทเรียนจากเรื่องนี้

- ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- คนที่ขี้เหนียวเมื่อมาเจอคนที่เหนียวกว่าย่อมตกลงกันไม่ได้ เพราะต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน และมักยุติด้วยการแตกหัก

7.เรื่องที่ดิน

เก็บข้อมูลวันที่ 31 สิงหาคม 2552

บันทึกข้อมูลโดย นายย้วน อธิธิปัญญากุล

ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายย้วน อธิธิปัญญากุล หมู่ที่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เหตุเกิดเมื่อวันจันทร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ 2549 ระหว่างนายสวน นาคแท้กับนางชนชิพร คุ้มคำ อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 4 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ได้ทะเลาะกันอย่างรุนแรงเนื่องจากขัดแย้งกันเรื่องที่อยู่อาศัย

หลังจากนั้นในวันศุกร์ที่ 10 สิงหาคม 2549 จึงได้มาแจ้งที่ทำการผู้ใหญ่บ้านให้ไปไกล่เกลี่ยประนีประนอม เนื่องจากนายสวน นาคแท้ ได้ขายที่ดินและบ้านอยู่อาศัยจำนวนครึ่งไร่ (ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์) ให้กับนางชนชิพร เป็นเงิน 40,000 บาท และตอนหลังนางชนชิพรไม่ได้จ่ายเงินตามสัญญาตามที่ตกลง และนางชนชิพรไม่พอใจจึงพูดต่อว่านายสวนหลายคำ จึงได้มีปัญหาเกิดขึ้นเพราะต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน

ผู้ใหญ่ได้เรียกทั้งสองฝ่ายมาคุยกัน และได้บอกให้นางชนชิพรจ่ายเงินให้ตามที่สัญญาไว้ให้กับนายสวน มิฉะนั้นจะมีความผิด หลังจากพูดคุยกันทั้งสองฝ่ายก็ตกลงไม่เอาความกันและเป็นมิตรกันเหมือนเดิม

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- เรียกทั้งสองฝ่ายมาเจรจา
- บอกให้นางชนชิพรจ่ายเงินให้ตามที่สัญญาไว้ให้กับนายสวน มิฉะนั้นจะมีความผิด

ผลการไกล่เกลี่ย

- หลังจากพูดคุยกันทั้งสองฝ่ายก็ตกลงไม่เอาความกันและเป็นมิตรกันเหมือนเดิม

บทเรียนจากเรื่องนี้

- ต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐาน และมีพยานที่เชื่อถือได้

8. เรื่องเยาวชนแพ้มือเป็น

เก็บข้อมูลวันที่ 19 พฤศจิกายน 2551
บันทึกข้อมูลโดย นายศรี แก้วลาย
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายศรี แก้วลาย หมู่ 4 ต.คลองขี้ล่อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เรื่องเกิดเมื่อหลายปีที่ผ่านมา กระผมพอจะจำได้ว่าเป็นฤดูแล้งเด็กเล่นว่าว เดือนกุมภาพันธ์ 2548

เรื่องมีอยู่ว่าตอนเย็นเด็กหรือเยาวชนหลังจากกลับจากโรงเรียน เสร็จภารกิจที่บ้าน เยาวชนจะชวนกันไปเล่นบอล (ฟุตบอล) ในชุมชนบ้านตำบลอื่นบ้าง(เช่นตำบลบางหมาก ที่อยู่ใกล้กัน) กีฬาในหมู่บ้านมีอยู่หลายประเภท อาทิเช่น ตะกร้อ เทนนิส เปตอง และบอล แต่เยาวชนหรือเด็กผู้ชายจะชอบเล่นบอล

วันที่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกันก็มาจากการเล่นบอล บอลเป็นเหตุ โดยทุกวันนี้ตอนเย็นหลังจากเสร็จภารกิจ เด็กก็จะมารวมตัวกันที่สถานีรถไฟบ้านปากอทุกวัน เพราะเป็นฤดูแล้งการสัญจรไปมาสะดวก แต่ละวันมีบอลหลายคู่ลงแข่งขัน ที่มาที่ไปของปัญหานี้ คือ เกิดจากทีมบอลตำบลคลองขี้ล่อม กับทีมบอลตำบลบางหมาก (เป็นตำบลที่อยู่ติดกัน) แข่งบอลกันทีมละ 7 คน การเล่นบอลในวันนั้นปรากฏว่าทีมบางหมากแพ้ เลยเกิดเรื่องชกต่อยกันขึ้น บอลแพ้แต่คนไม่ยอมแพ้เดือดร้อนถึงผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นพ่อเด็กทีมไร่ใหญ่ (ม.5 ต.บางหมาก) ตำบลบางหมากแพ้บอลแต่ต้องเจ็บตัวเพราะไม่ยอมแพ้ (แบบนักกีฬาแต่แพ้แบบคนพาล)

ตอนเย็นเวลา 17.30 น.ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 บ้านไร่ใหญ่ ตำบลบางหมาก (นายนาท หะจิ) ได้มาที่บ้านของนายผ้วน ช่วยสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขี้ล่อม ผู้ช่วยได้มาตามผม (นายศรี แก้วลาย) พ่อของเด็กคู่กรณีที่มีเรื่องทะเลาะกัน เมื่อไปถึงผู้ช่วยได้ถามว่าจะเอาอย่างไร ผมบอกว่าได้ทุกเรื่อง ขอให้เป็นจริงและยุติธรรม ผู้ใหญ่เขาบอกว่าเขาขอเรียกค่าเสียหาย 500 บาท เพื่อเป็นค่าทำขวัญให้กับลูกชาย แต่ผมบอกว่า 500 บาทมากเกินไปผมไม่เสีย ถ้าเอา 500 ผมบอกว่าให้ไปแจ้งความที่โรงพักกันดั่ง ผมให้ผู้ใหญ่ (ผู้ใหญ่ นาค) นัดเวลาไปโรงพักกันดั่ง (เพราะตอนนั้นศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลยังไม่มี) ผมให้ผู้ใหญ่นัดเวลา ผู้ใหญ่นัดผมตี 10 (10 โมงเช้า) พรุ่งนี้พบกันที่โรงพักกันดั่ง ผมไปถึงก่อน 15 นาที ส่วนผู้ใหญ่พาลูกมาด้วย ผมถามผู้ใหญ่ว่าจะเอาอย่างไร ตกลงกันตรงนี้ (หมายถึงได้ต้นไม้ไม่ต้องขึ้นโรงพัก) ผมบอกว่าถ้าขึ้นโรงพักนาย (ตำรวจ) ปรับคนละ 500 บาทแน่ ผมถามต่อว่าจะเอาอย่างไรขอให้ผู้ใหญ่บอกมา ผู้ใหญ่บอกว่าผู้ใหญ่เสียหน้าที่ลูกชายถูกตีหน้า ผมถามต่อไปว่าแล้วผู้ใหญ่จะเรียกค่าทำขวัญเท่าไร ผู้ใหญ่ยืนยันเหมือนเดิมขอ 500 บาท แต่ผมว่ามากเกินไป เพราะถ้ามองตามรูปการตามความเป็นธรรมแล้ว เด็กทั้งสองฝ่ายก็ผิดด้วยกันทั้งคู่ (ฝ่ายหนึ่งแพ้แล้วแต่ไม่ยอมแพ้) ผมถามต่อว่า 300 บาทเอาไหม เอาตรงนี้เลย แต่ถ้าจะเอา 500 ต้องขึ้นไปเอาที่โรงพัก ผู้ใหญ่ถามลูกว่าเอาไหม ลูกตอบว่าเอาแหละเพราะเจ็บเหลา (เอาสิเจ็บนะ)

เมื่อตกลงกันได้แล้วผมก็ขอให้ผู้ใหญ่บอกลูกของผู้ใหญ่เสียด้วยว่าอย่าให้ไปเล่นบอลที่สถานีรถไฟอีก ผมก็จะห้ามลูกและทีมฟุตบอลบ้านปากอเหมือนกันว่าอย่าไปเล่นบอลที่โรงเรียนไร่ใหญ่อีก

ต่อมาประมาณ 3 เดือนเด็กหรือเยาวชนทั้งสองทีมก็ไปมาหาสู่กันเหมือนเดิม เหมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาก่อน

บทเรียนจากเรื่องนี้บอกว่าหากเกิดข้อพิพาทระหว่างเด็กกับเด็ก ถ้าคนใหญ่หรือผู้ปกครองไม่สนับสนุนเด็ก ให้เห็นผิดเป็นถูกแล้วเรื่องทุกเรื่องปัญหาทุกปัญหาก็แก้ไขได้

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ความเลื่อมใสของวัยรุ่นที่มักตัดสินปัญหาและบันดาลโทษด้วยการใช้กำลัง

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- คนกลางให้ผู้ปกครองของคู่กรณีตกลงกันเอง เมื่อตกลงกันไม่ได้ทั้งสองฝ่ายก็ตัดสินใจไปโรงพักเพื่อยุติปัญหา แต่ก่อนที่จะขึ้นไปแจ้งความก็ได้ตกลงกันอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากต่างฝ่ายต่างได้ใคร่ครวญมาก่อนแล้ว และต่างดัดใจกันได้ถูก

ผลการไกล่เกลี่ย

- ผู้ปกครองของเด็กที่กระทำผิดได้ชดใช้ค่าทำขวัญให้แก่เด็กที่เป็นคู่กรณี และผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก็ต่างลั่นวาจาห้ามไม่ให้ลูกชายของตนไปเล่นฟุตบอลที่ตำบลของคู่กรณีอีก แต่หลังจากนั้น 3 เดือนเด็กทั้งสองทีมก็ไปมาหาสู่กันเหมือนเดิม เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

บทเรียนจากเรื่องนี้

- บทเรียนจากเรื่องนี้บอกว่าหากเกิดข้อพิพาทระหว่างเด็กกับเด็ก ถ้าคนใหญ่หรือผู้ปกครองไม่สนับสนุนเด็ก ให้เห็นผิดเป็นถูกแล้วเรื่องทุกเรื่องปัญหาทุกปัญหาก็แก้ไขได้

9. เรื่องผัวเมียไม่เข้าใจกัน

เก็บข้อมูลวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552
บันทึกข้อมูลโดย นายสมนึก รุ่งสมบัติ
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายสมนึก รุ่งสมบัติ หมู่ 1 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2551 ทางสถานีตำรวจภูธรอำเภอกันตังได้วิทยุมายังตำรวจสายตรวจ หมู่ 1 ตำบลคลองชีล้อม แจ้งว่ามีผู้บุกรุกบ้านนายสมโชคในยามวิกาล ผลปรากฏว่าได้มีสายตรวจ คือ ดาบตำรวจทวีวัฒน์ ดาบซ้าย กับดาบตำรวจนิคม รัตนสีลาภกุล ได้มาชวนกระผม(นายสมนึก รุ่งสมบัติ ส.อบต.หมู่ที่ 1) ไปช่วยไล่เกลี้ยกับคู่กรณี คือ นายสมโชคกับภรรยาได้ทะเลาะกัน เรื่องที่นายสมโชคไป มีผู้หญิงใหม่ทำให้ภรรยาไม่พอใจ เพราะหึงหวงและโกรธมาก

คืนนั้นภรรยาของนายสมโชคได้ออกไปจากบ้านและได้พาพรรคพวกมา 3 คน เพื่อมาเป็นเพื่อนกับ ตน ภรรยาของนายสมโชคกลับมาเพื่อเก็บเสื้อผ้าข้าวของออกจากบ้าน และหวังลึกๆว่านายสมโชคจะจ้อ และขอโทษ เนื่องจากตนเองทำไปเพราะต้องการประจบประชันเท่านั้น ไม่อยากให้เรื่องมันบานปลาย กลายเป็นเรื่องใหญ่แต่อย่างใด

แต่ทางบ้านนายสมโชคไม่ให้เข้าด้วยเห็นว่าภรรยาของตนพาคนอื่นมาด้วยเกรงว่าจะพาคนมารบตน เลยแจ้งข้อหาบุกรุก ผลการสอบสวนของนายดาบทวีวัฒน์และนายดาบนิคม พบว่าทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิดกัน คือภรรยาของนายสมโชคต้องการมาขอของใช้กลับบ้าน แต่ทางบ้านนายสมโชคเข้าใจผิดว่า ภรรยาตนนำพรรคพวกมารบ ผลของการไล่เกลี้ยทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันเป็นอย่างดี

นอกจากดาบทั้งสองจะช่วยพูดแล้ว นายสมนึกที่ไปด้วยก็ช่วยพูดเช่นกัน ว่าอย่าให้เรื่องมัน ลำบาก และได้พูดกับนายสมโชคว่าที่เมียทำไปเพราะหึงหวงและโกรธ แต่ไม่ได้คิดจะแยกทางกัน จริงๆหรอก ทำไปเพื่อประจบประชันเท่านั้น ต่อจากนี้ก็ให้คืนดีกันเสียเรื่องจะได้ไม่บานปลาย

หลังจากคืนนั้นผัวเมียคู่นี้ก็คืนดีกันเหมือนเดิม และที่ผ่านมามีทั้งสองคนก็ไม่ค่อยทะเลาะกันให้เห็นมากนัก แต่หลังจากนี้จะเป็นอย่างไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับพวกเขาทั้งสองคนแล้ว

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ความหึงหวงและความโกรธทำให้เกิดความเข้าใจผิด

เทคนิคที่ใช้ในการไล่เกลี้ย

- สอบถามความจริงจากทั้งสองฝ่าย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ทำให้ทั้งสองฝ่ายรับรู้ ข้อมูลที่เป็นจริงจากปากของกันและกัน

ผลการไล่เกลี้ย

- ทั้งสองคนยอมคืนดีกัน และไม่แยกทางกันตามที่ตั้งใจไว้ในตอนแรก

บทเรียนจากเรื่องนี้

- ความเข้าใจผิดนำมาซึ่งปัญหาและความวุ่นวาย

10.เรื่องที่ดิน

เก็บข้อมูลวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2552
บันทึกข้อมูลโดย นายบาว หิมรัตน์
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายบาว หิมรัตน์ หมู่ที่ 3 ต.คลองขี้ล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เหตุเกิดเมื่อปี 2535 จำพล พงษ์พิพัฒน์ มีสอน อายุ 68 ปี (อดีตข้าราชการตำรวจ) กับผู้ใหญ่ได้มีปัญหากันเรื่องทางเข้าสวน เนื่องจากสวนของจำพลอยู่ลึกเข้าไปด้านใน ถ้าจะเข้าไปก็ต้องผ่านไปทางสวนของผู้ใหญ่ ก่อนเกิดเหตุมีการจัดงานแต่งงานของบ้านที่อยู่ข้างในแต่ไม่มีทางเข้า เพราะรถที่จะเข้าไปเป็นรถยนต์ ผู้ใหญ่เลยให้ผ่านเข้าไปในสวนของตัวเอง ซึ่งไม่ได้เป็นถนนอะไรแค่เป็นทางเดินที่ใช้เดินกรีดยางในสวนเท่านั้น แต่ระหว่างโศดยางก็มีเนื้อที่มากพอที่จะให้รถยนต์เข้าได้ ผู้ใหญ่เห็นใจเพราะงานแต่งงานต้องใช้ของมากมายในการเตรียมงานจึงอนุญาตให้ผ่านไปทางสวนของตนซึ่งทางอยู่ตรงกลางสวนพอดี

หลังจากงานแต่งงานจำพลได้มาขอทำถนนเข้าบ้าน เพราะเห็นว่าตอนงานแต่งงานทำให้รถผ่านได้ แล้วทำไมไม่ทำถนนเสีย ผู้ใหญ่บอกว่าถ้าจะทำถนนนั้นก็พร้อมจะให้แต่ต้องเป็นที่ดินด้านข้างไม่ใช่จะมาผ่าตรงกลางสวนแบบนี้เพราะถ้าทำถนนแม้จะไม่กว้างนักและเพียงให้รถสัญจรไปมา แต่แน่นอนว่ายางของตนต้องได้รับความเสียหายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นตนไม่อนุญาต

จำพลจึงไปแจ้งความที่โรงพักกันตัวและฟ้องผู้ใหญ่ฐานไม่ให้ทาง ผู้ใหญ่ตกเป็นจำเลยและต่อสู้คดีอยู่ 3 ปี หมดเงินไปประมาณ 3 แสนบาท เพราะต้องจ้างทนายและขึ้นศาลอยู่หลายต่อหลายครั้งมีการนำสืบลงมาดูที่ดิน และระหว่างที่ดำเนินคดีอยู่นั้นจำพลได้มาขอให้เปิดทาง แต่ผู้ใหญ่ไม่เปิดเพราะถือว่าเป็นสิทธิ์ของตนที่จะทำได้

ในที่สุดศาลก็ตัดสินให้ผู้ใหญ่ชนะเพราะเห็นว่าจำพลแจ้งความเท็จ และด้วยพยานหลักฐานที่ยืนยันชัดเจนว่าที่ดินตรงนี้เป็นของผู้ใหญ่ แม้ว่าจำพลจะบอกว่าเป็นทางสาธารณะ แต่หาฟังขึ้นไม่ ในเมื่อทางนั้นอยู่ในดินของผู้ใหญ่ และถ้าเกิดเป็นถนนขึ้นมาย่อมเกิดความเสียหายตามมาเช่นกัน

สรุปว่าหลังแพ้คดีจำพลได้ทำถนนตรงที่ดินข้างๆสวนแทน โดยที่ผู้ใหญ่ยินยอมให้ทำทางได้ เพราะถ้าทำถนนตรงข้าง สวนยางจะไม่ได้รับความเสียหายเท่าใดนัก ต่อมาทางนั้นก็กลายเป็นทางสาธารณะที่ผู้คนใช้สัญจรไปมา ส่วนผู้ใหญ่กับจำพลก็พูดคุยกันเหมือนเดิม ไม่ได้ดื้ออาวดอะไร

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ความอยากได้ เห็นแก่ความสะดวกสบายส่วนตัวเป็นเหตุให้ผู้อื่นเดือดร้อน

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

- แม้ว่าจะตกเป็นจำเลยแต่ผู้ใหญ่อีกฝ่ายที่ยืนยันสิทธิของตัวเอง
- เสนอให้ทำทางข้างๆสวนแทน

ผลการไกล่เกลี่ย

- ศาลตัดสินให้ผู้ใหญ่ชนะเพราะเห็นว่าจำพลแจ้งความเท็จ
- หลังแพ้คดีจำพลได้ทำถนนตรงที่ดินข้างๆสวนแทน โดยที่ผู้ใหญ่ยินยอม
- ผู้ใหญ่กับจำพลพูดคุยกันเหมือนเดิม

บทเรียนจากเรื่องนี้

- บางทีเรื่องบางเรื่องก็สามารถจบลงง่ายๆ ถ้าทั้งสองฝ่ายได้พูดคุยตกลงกันโดยใช้เหตุผล และผล ไม่ใช่เพียงเพื่อจะเอาชนะ แต่ถ้าทั้งสองฝ่ายห้ำหั่นเพื่อจะเอาชนะกัน ก็ต้องยอมสูญเสียเงินทอง เวลา และความรู้สึก ซึ่งก็ถือว่าคุ้มถ้านั้นเป็นสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายต่างเล็งเห็นแล้วว่า จะนำมาซึ่งความยุติธรรมหรือชัยชนะก็แล้วแต่

11.เรื่องขัดแย้งแนวเขตที่ดิน

เก็บข้อมูลวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552
บันทึกข้อมูลโดย นายย้วน อธิธิปัญญากุล
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายย้วน อธิธิปัญญากุล หมู่ที่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เหตุเกิดเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2550 นายขาว ไม่ทราบนามสกุล บ้านอยู่ในตลาดเทศบาลอำเภอ กันตัง มีสวนยางอยู่ที่หมู่ 4 ตำบลคลองชีล้อม ที่ดินมีหลักฐานเป็น น.ส.3 และสวนที่ติดกันเป็นของนาย สมนึก ไม่ทราบนามสกุล ราษฎรในหมู่ 4 เหมือนกัน มีหลักฐานที่ดินสวนยางเป็น น.ส.3

นายขาวได้อ้างว่านายสมนึกเลื่อนหลักที่ปักเพื่อแสดงแนวเขตแดน กับรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของตน นายขาวได้ไปแจ้งความที่ป้อมสายตรวจตำบลคลองชีล้อม ดาบตำรวจเชิญบอกว่าให้ไปพูดคุยตกลงกันเอง นายขาวจึงโทรตามผู้ใหญ่ให้มาประนีประนอม ผู้ใหญ่จึงเข้าไปในพื้นที่พร้อมคูกรณี แล้วบอกว่าเมื่อตามผมมาก็ต้องฟังที่ผมบอก ไม่ฟังผมจะกลับ แล้วไม่ต้องพูดอะไร ให้ดูว่าจะเห็นด้วยไม่เห็นด้วยหรือไม่

ผู้ใหญ่ดูแนวเขตที่ดินเห็นที่ดินเก่าเป็นชยุแนวทางแดน แล้วก็ได้ตัดไม้มาปักที่เขตแดนและถามความเห็นทั้งคู่ก็เลื่อนไปซ้ายนิด ขวาหน่อยอยู่ 2-3 ครั้ง ทั้งคู่ก็ตกลง แล้วผู้ใหญ่ก็ให้ขึงเชือก ชักเป็นเส้นตรงทั้งคู่ตกลงรับได้ เรื่องก็จบลงด้วยดี

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ความอยากได้ที่ดินเพิ่ม

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- คูสดานที่ , คูรอยแดน
- ให้ยอมรับในข้อตกลงที่คนกลางจัดการ

ผลการไกล่เกลี่ย

- ทั้งสองฝ่ายยอมรับในการจัดการของผู้ใหญ่

บทเรียนจากเรื่องนี้

- ความเด็ดขาดเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนที่ได้รับเลือกมาเป็นคนกลาง

12.เรื่องกู้ยืมเงิน

เก็บข้อมูลวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552
บันทึกข้อมูลโดย นายผ้วน ช่วยสุวรรณ
ชื่อและที่อยู่ผู้ให้ข้อมูล นายผ้วน ช่วยสุวรรณ หมู่ที่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

เหตุเกิดเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552 นายธารินทร์ วิเชียรกรุฑ อายุ 61 ปี บ้านอยู่หมู่ที่ 4 ได้ยืมเงินของนายสุทิน นวลพงศ์ อายุ 42 ปี บ้านอยู่หมู่ที่ 4 เช่นกันจำนวน 15,000 บาทเพื่อไปธุรกิจค้ารถทั้งสองได้มีปัญหาโต้เถียงกันเนื่องจากนายธารินทร์ไม่เคยเสียเงินให้นายสุทินเลย ทำสัญญาไว้ 1 ปี นี้ก็เลยมา 2 ปีกว่าแล้ว จะเสียหรือไม่เสียไม่บอกให้ชัดเจนทำให้นายสุทินโกรธและขัดแย้งกันข้างต้น

นายธารินทร์ทำว่าถ้าจะเอาให้ไปฟ้องศาล นายสุทินเลยมาที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมขณะที่คณะกรรมการกำลังประชุมกันอยู่ที่ศูนย์ฯ เพื่อให้คณะกรรมการช่วยประนีประนอม นายสุทินได้นำเรื่องนี้มาปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 หลังจากนั้นผู้ใหญ่และผู้ช่วยได้เข้าไปหานายธารินทร์ที่บ้านเพื่อขอไกล่เกลี่ย เนื่องจากนายธารินทร์บอกว่าไม่เสียทำเฉย

เมื่อไปถึงบ้านนายธารินทร์บอกว่าตนไม่มีเงิน ผู้ใหญ่บอกว่าบ้านใกล้เรือนเคียงกันอย่าให้มีเรื่องกันเลย นายธารินทร์บอกว่าตนจะเสียให้แต่ให้มีเบี้ยก่อน ผู้ช่วยจึงไปพูดกับเมียนนายธารินทร์แทนปรากฏว่าเมียของนายธารินทร์รับปากว่าจะเสียให้ โดยจะผ่อนให้เดือนละ 500 บาทนายสุทินก็ตกลง

วิเคราะห์

สาเหตุ

- ตัวเองทำผิดสัญญา เมื่อเพื่อนมาทวงก็ชวนทะเลาะ

เทคนิคที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย

- ผู้เสียหายมาหาผู้ใหญ่กับผู้ช่วยเพื่อขอความช่วยเหลือ เนื่องจากตนไม่สามารถแก้ปัญหาได้เองแล้วจึงต้องหาคคนกลางมาช่วย
- เมื่อพูดแล้วนายธารินทร์ไม่ฟังก็ไปพูดกับเมียแทน เพราะอย่างไรเสียก็กลัวเมียกันละเห็นว่าเรื่องอื่นๆนายธารินทร์ก็ให้เมียจัดการเช่นกัน

ผลการไกล่เกลี่ย

- เมียนนายธารินทร์รับปากว่าจะผ่อนให้เดือนละ 500 บาท นายสุทินก็ตกลง

ข้อมูลเรื่องราวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
กรณีของนายนิพนธ์ สมประสงค์
(จากเรื่องที่ขึ้นศาลทั้งหมด 9 เรื่อง)

บันทึกข้อเท็จจริงโดยกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ต.คลองขี้ล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
กรณีนายนิพนธ์ สมประสงค์ ซึ่งเป็นชาวบ้านในตำบลคลองขี้ล้อมถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด
ตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๖๔๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในสังคมบ้านเรา ตั้งแต่เกิดมาตราบจนวันนี้ไม่คิดไม่ฝันมาก่อนเลยว่าจะได้พบเรื่องราวแบบนี้กับตนเอง คิดว่าคงมีแต่ในนิยาย แต่เรื่องนี้เป็นยิ่งกว่านิยาย อย่างน้อยนิยายก็ไม่ทำร้ายจิตใจผู้ชมหรือผู้อ่านมากนัก แม้แรกเริ่มพระนางที่เป็นคนดีจะถูกกลั่นแกล้งหรือเอารัดเอาเปรียบจากฝ่ายผู้ร้ายอยู่เสมอ แต่ท้ายที่สุดเรื่องราวก็มักจบลงอย่างสมหวัง พระนางที่เป็นคนดี ทำความดีก็ได้รับผลดีนั้นกลับคืนมา ส่วนฝ่ายร้ายที่ทำชั่วก็มักได้รับผลกระทบสนองกลับคืนไปเช่นกัน ในนิยายเรายังหาความยุติธรรมได้มากกว่าในชีวิตจริง

นายนิพนธ์หรือแอดเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขี้ล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในสายตาของเพื่อนบ้านเขาเป็นคนดี ช่วยเหลืองานสังคมทุกอย่างไม่เคยเกี่ยงเลยสักครั้ง บอกให้ช่วยอะไรก็พร้อมสละเวลาช่วยเหลือ เป็นคนขยันทำมาหากินเลี้ยงลูกเมีย ไม่ใช่คนที่มีพิษมีภัยอะไร อีกทั้งยังเป็นกรรมการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน แต่ไม่รู้ทำไมเรื่องราวแบบนี้จึงเกิดขึ้นกับเขาได้

ตอนที่ 1 ที่มาของความขัดแย้ง

นางพร แก้วลาย เพื่อนบ้านเล่าว่าเมื่อประมาณ 40 ปีที่แล้ว (ประมาณ พ.ศ. 2513) นางพลอย สมประสงค์ พร้อมสามีและลูกๆ ได้ย้ายจากจังหวัดสงขลาเข้ามาตั้งรกรากในตำบลคลองขี้ล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง นางพลอยนั้นทำการค้า เช่น ขายปลา ส่วนที่บ้านก็เลี้ยงหมู ทำสวน เก็บเงินเก็บทองได้ก็ซื้อที่ดินเก็บไว้จนมีที่หลายแปลง ถือว่าเป็นผู้ที่มีดินมากพอใช้ได้เมื่อเทียบกับคนอื่นๆ ในตำบล ช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในตำบลคลองขี้ล้อม นางพลอยมีสามีใหม่หลายคน คนหลังสุดเป็นทอมออยู่ที่ทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง อยู่กินกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 หลังจากนั้นนางพลอยก็ทยอยขายที่ดินเรื่อยมา โดยนำไปซื้อบ้านบ้าง ซื้อรถบ้าง ตอนนี้ไม่มีอาชีพใดๆ

นางพลอยมีบุตรทั้งหมด 7 คนดังนี้

1. นายสมพงษ์ (หายสาบสูญเมื่อไม่กี่ปีมานี้)
2. นายนิพนธ์
3. นางเพ็ญ
4. นางสุคนธ์
5. นายสมศักดิ์
6. นางอารี
7. นายสมนึก (เสียชีวิตแล้ว)

นายศรี แก้วลาย เพื่อนบ้านเล่าว่านายนิพนธ์เป็นบุตรชายคนที่สอง ครั้งที่อยู่บ้านเดียวกันกับแม่ งานหนักๆของครอบครัวนี้ เช่น เลี้ยงหมู ทำสวนยาง ขนจี๋หมูใส่คันยาง นายนิพนธ์เป็นคนทำเองเกือบทั้งหมด

นางวรรณฯ สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์เล่าว่าตนได้แต่งงานกับนายนิพนธ์เมื่อ 26 ปีที่แล้ว (ประมาณ พ.ศ. 2528) แรกเริ่มนั้นย้ายมาอยู่บ้านของแม่ คือ นางพลอย สมประสงค์ ที่บ้านเลขที่ 7 หมู่ที่ 4 ตำบลคลองชีล้อม ตอนเข้ามาอยู่ที่บ้าน นางพลอยไม่ค่อยพอใจนัก เนื่องจากเห็นว่าตนไม่มีสมบัติ ต้องมาอาศัยครอบครัวสามี ตอนเข้ามาปีแรกๆก็กรีดยางในที่ดินของนางพลอย แต่เงินที่ได้มาต้องยกให้นางพลอยทั้งหมด ถ้าจะใช้จ่ายอะไรก็ต้องไปขอเอา นายนิพนธ์เห็นว่าครอบครัวของตัวเองจะลำบากหากหาเงินได้ไม่เต็มที่ จึงชวนกันไปทำงานรับจ้างที่ตำบลอื่น และบางครั้งก็ไปรับจ้างต่างอำเภอ แต่ก็แวะเวียนกลับมาหานางพลอยที่บ้านบ้างเป็นครั้งคราว

หลังจากได้ไปทำมาหากินที่อื่นอยู่พักใหญ่ นายนิพนธ์ได้กลับเข้ามาอยู่กับนางพลอยอีกครั้ง ประมาณปี พ.ศ. 2538 ครั้งนี้นางพลอยได้อนุญาตให้นายนิพนธ์ไปสร้างบ้านของตัวเองบริเวณที่ดินเดิมที่เคยเป็นบ้านเก่าแต่ตอนนี้ได้รื้อถอนไปแล้ว นางพลอยได้ปลูกต้นยางพาราและไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว เอาไว้ เมื่อเมื่อนุญาต นายนิพนธ์ได้มาสร้างบ้านทับบ้านหลังเดิมที่ถูกรื้อถอนไปและย้ายครอบครัวมาอยู่ที่บ้านหลังใหม่ บ้านหลังเดิมที่ถูกรื้อถอนไปนั้นเลขที่ 207 บ้านหลังใหม่ของนายนิพนธ์จึงใช้เลขที่ 207 เหมือนเดิม เพียงแต่มีทับหนึ่ง (/ 1) เพิ่มมา นายนิพนธ์และครอบครัวจึงอาศัยและทำกินบนที่ดินผืนนั้นตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ทั้งนี้ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินแปลงใหญ่ของนางพลอยที่มีเนื้อที่ถึง 48 ไร่

ต่อมาในปี 2548 นายนิพนธ์ได้ขอแบ่งที่ดินบริเวณที่ตนอาศัยทำกินอยู่ประมาณ 12 ไร่จากนางพลอย (จากที่ดินแปลงใหญ่เนื้อที่ 48 ไร่) โดยเข้าใจว่านางพลอยยกที่ดินบริเวณนั้นให้ตนแล้ว นายนิพนธ์ได้ไปแจ้งช่างที่ อบต. คลองชีล้อมให้ช่วยวัดแนวเขตให้ และทำใบเสียภาษีที่ อบต. นางพลอยทราบข่าวก็ไปคัดค้านที่ อบต. บอกว่าตนยังไม่ได้ยกที่ดินให้นายนิพนธ์ จะวัดได้อย่างไร หลังจากนั้นก็ขึ้นไปร้องเรียนนายอำเภอกันตั้งว่านายนิพนธ์ บุตรชายได้รื้อกล้าที่ดินของตน

เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2548 ได้มีการไต่ถามกันที่อำเภอกันตั้งปรากฏว่านางพลอยตกลงยกที่ดินให้นายนิพนธ์ 7 ไร่ โดยมีบ้านที่นายนิพนธ์อาศัยอยู่ในปัจจุบันรวมอยู่ในที่ดินผืนนั้นด้วย และได้บันทึกการไต่ถามเป็นลายลักษณ์อักษร ณ ที่ว่าการอำเภอกันตั้งว่านางพลอยยินยอมยกที่ดินจำนวน 7 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์นั้นให้นายนิพนธ์ครอบครองตั้งแต่นั้นมา

ภายหลังการไต่ถามกันที่อำเภอนางพลอยกับนายนิพนธ์ได้ตกลงกันใหม่ โดยนางพลอยได้ชำระหนี้เงินกู้แทนนายนิพนธ์ 100,000 บาท จากการไปกู้ยืมเงินให้พี่ชายชื่อรถยนต์ และบอกว่าจะยกที่ดินแปลงอื่นให้จำนวน 3 ไร่ เพื่อให้ให้นายนิพนธ์คืนที่ดิน 7 ไร่นั้นแก่ตน นายนิพนธ์จึงยอมส่งมอบหลักฐานการเสียภาษี (ภ.ท.บ.5) แก่นางพลอย หลังจากนั้นเป็นต้นมานางพลอยเป็นคนจ่ายภาษีบำรุง

ห้องที่เอง แต่นายนิพนธ์และครอบครัวยังคงอยู่อาศัยในที่ดินแปลงดังกล่าว ยังไม่ได้ย้ายออกไปเพราะไม่ได้รับที่ดินจำนวน 3 ห้องที่ผู้เป็นแม่กล่าวอ้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2550 นางพลอยได้ขายที่ดินทั้งหมดจำนวน 48 ไร่ ให้กับนางปราณี คงวัฒนานนท์ ในราคา 3,800,000 บาท ซึ่งใน 48 ไร่นั้นรวมถึงที่ดินของนายนิพนธ์จำนวน 7 ไร่ด้วย นางพลอยมีหน้าที่ส่งมอบที่ดินแปลงดังกล่าวให้กับนางปราณี จึงไม่อาจให้นายนิพนธ์และครอบครัวอาศัยอยู่ในที่ดินแปลงนั้นได้อีกต่อไป และเมื่อขายได้ก็มาเจรจาให้นายนิพนธ์ย้ายออกไปหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายได้มอบหมายให้ทนายความแจ้งหนังสือมายังนายนิพนธ์ให้ย้ายออกไปจากที่ดินแปลงดังกล่าว

2 ตุลาคม 2550 นางพลอยยื่นข้อเสนอว่าเงินที่ขายที่ดินได้จะแบ่งให้นายนิพนธ์ 300,000 บาท นายนิพนธ์ไม่ยอม ต่อรองเป็น 500,000 บาท แล้วจะยอมย้ายออกไปอยู่ที่อื่น เนื่องจากจะต้องไปหาที่ดินและสร้างบ้านใหม่ อีกอย่างตนมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบ แล้วตัวเองก็ไม่ได้มีเงินทองอะไรมากมาย นางพลอยไม่ตกลงบอกให้ย้ายออกอย่างเดียว บอกว่าตนได้ขายที่ดินไปแล้ว และเงินก็ไม่ได้อยู่ที่ตน สุดท้ายได้ขู่นายนิพนธ์ว่า “ถ้าไม่ย้ายออกไป กูจะเอาเงินเข้าตะราง”

ข้างล่างคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 3 ตุลาคม 2550 คัดลอกจากคำให้การเป็นพยานในชั้นศาลของนางวรรณภร ภรรยาของนายนิพนธ์ที่อยู่ในเหตุการณ์วันนั้น

“ในวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 11 นาฬิกา จำเลย (นายนิพนธ์) ออกจากบ้านไปทำงาน ส่วนข้าพเจ้ากับบุตรชายอยู่ที่บ้าน ต่อมาเวลาประมาณเที่ยงวัน มีน้องสาวของจำเลยชื่อนางอารีย์และนายชัยยศซึ่งเป็นหลานชายของจำเลยมาที่บ้านของข้าพเจ้า โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ ข้าพเจ้าสอบถามว่ามีธุระอะไร บุคคลทั้งสองได้พูดคุยกับข้าพเจ้าและบุตรชายเกี่ยวกับเรื่องต่างๆไป เช่น การประกอบอาชีพกรีดยาง ขณะที่พูดคุยกันนั้นนายชัยยศได้เข้าไปภายในบ้านเพียงลำพัง สักครู่ นายชัยยศถามข้าพเจ้าว่ากล่องสี่เหลี่ยมซึ่งวางอยู่ภายในบ้านใช้ทำอะไรบ้าง ข้าพเจ้าบอกว่าไม่ได้ใช้ทำอะไร นายชัยยศจึงขอ ข้าพเจ้าออกปากยกให้ จากนั้นเห็นนายชัยยศนำกล่องดังกล่าวออกมาที่รถจักรยานยนต์ของตนแล้วเดินกลับเข้าไปในบ้านอีกครั้ง ข้าพเจ้าไม่ได้สังเกตว่านายชัยยศกลับเข้าไปทำอะไรอีก เนื่องจากเห็นว่าเป็นหลานชายของจำเลยและมาที่บ้านหลายครั้งแล้ว ข้าพเจ้ายังคงนั่งพูดคุยอยู่กับนางอารีย์ ต่อมาสักครู่บุคคลทั้งสองได้เดินทางกลับ

เวลาประมาณ 15 นาฬิกา ข้าพเจ้าจำได้ว่ามีเพื่อนบ้านมาดูแลว ซึ่งปล่อยให้กินหญ้าที่ข้างบ้าน ต่อมาเวลาประมาณ 15 นาฬิกาเศษ ก่อนเวลาเลิกเรียนของนักเรียน ข้าพเจ้าเห็นพนักงานชุดจับกุมเดินทางมาที่บ้าน

ในเบื้องต้นข้าพเจ้าไม่ทราบว่าชายทั้ง 11 คน ซึ่งเป็นชุดจับกุมนั้นเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เมื่อเจ้าพนักงานจับกุมเดินทางมาถึงบ้านข้าพเจ้า ได้สอบถามหาจำเลย ข้าพเจ้าแจ้งว่าจำเลยออกไปทำงาน เจ้าพนักงานตำรวจแจ้งว่าที่บ้านของข้าพเจ้ามีของผิดกฎหมายอยู่ภายในบ้านและแสดงหมายค้นของศาลให้

ข้าพเจ้าดู และแจ้งว่าต้องให้หัวหน้าครอบครัวเป็นคนลงลายมือชื่อ ข้าพเจ้าแจ้งว่าข้าพเจ้าไม่ใช่หัวหน้าครอบครัวจึงไม่ยอมลงลายมือชื่อ

หลังจากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจขอตรวจค้นภายในห้องนอนทั้งสองห้องซึ่งเป็นห้องของบุตรชายและห้องนอนของข้าพเจ้า ผลการตรวจค้นพบกล่องวางอยู่บนขอบประตูห้องนอนของข้าพเจ้าด้านใน เจ้าพนักงานตำรวจแจ้งว่าพบยาเสพติดชนิดเมทแอมเฟตามีนอยู่ในกล่องสี่เหลี่ยมดังกล่าว(ยาบ้าจำนวน 18 เม็ด) และสอบถามข้าพเจ้าว่าได้มาอย่างไร ข้าพเจ้าแจ้งว่าไม่ทราบและไม่ใช่ของบุตรชาย

หลังจากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมจำนวน 5 คน นำตัวข้าพเจ้านั่งรถยนต์ไปหาจำเลย ส่วนบุตรชายและเจ้าพนักงานตำรวจที่เหลือยังคงอยู่ที่บ้านของข้าพเจ้า

เมื่อเดินทางไปถึงที่ทำงานของจำเลย เจ้าพนักงานตำรวจสอบถามว่าใช่จำเลยหรือไม่ เมื่อจำเลยบอกว่าใช่ จึงมีการจับกุมตัวจำเลยพาเดินทางกลับมาที่บ้าน

เมื่อเดินทางกลับมาถึงบ้าน เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมสอบถามจำเลยว่ายาสเสพติดของกลางเป็นของบุคคลใด จำเลยให้การว่าไม่ทราบ หลังจากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจถามจำเลยว่าอาวุธปืนอยู่ที่ใด จำเลยแจ้งให้ทราบว่าอาวุธปืนอยู่ที่ใด จากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจจึงไปตรวจค้นอาวุธปืนตามคำบอกกล่าวของจำเลย

หลังจากนั้นเจ้าพนักงานตำรวจควบคุมตัวจำเลย ข้าพเจ้าและบุตรชายมาที่สถานีตำรวจภูธรกันตังใช้เวลาประมาณ 10 นาที

ขณะที่อยู่ที่สถานีตำรวจจำเลยแอบสอบถามข้าพเจ้าว่าวันดังกล่าวมีบุคคลใดไปที่บ้านบ้างหรือไม่ ข้าพเจ้าแจ้งให้ทราบว่าน้องสาวและหลานชายของจำเลยเดินทางไปหาจำเลยที่บ้าน

เจ้าพนักงานตำรวจแยกสอบปากคำจำเลย ข้าพเจ้าและบุตรชาย เจ้าพนักงานตำรวจไม่ได้แจ้งกับข้าพเจ้าว่าข้าพเจ้าและบุตรชายจะถูกดำเนินคดี

เวลาประมาณ 21 นาฬิกา เจ้าพนักงานตำรวจปล่อยตัวข้าพเจ้าและบุตรชาย ส่วนจำเลยยังคงถูกควบคุมตัว

ข้างล่าง คือ คำบอกความส่วนหนึ่งของนายนิพนธ์ จำเลยในชั้นศาล

“ เมื่ออยู่ในห้องสอบสวน เจ้าพนักงานชุดจับกุมได้แจ้งข้อหาข้าพเจ้า ภริยา และบุตรชายคนโตด้วย แต่แจ้งว่าหากข้าพเจ้าให้การรับสารภาพก็จะปล่อยภริยาและบุตรชายคนโตของข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้าเห็นว่าหากข้าพเจ้า ภริยาและบุตรชายคนโตถูกจับกุม บุตรอีก 3 คน ซึ่งมีอายุ 8 ปี 11 ปี และ 14 ปี จะลำบาก จึงยอมให้การรับสารภาพเพียงคนเดียว ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้แจ้งต่อพนักงานชุดจับกุมแล้วว่าข้าพเจ้าไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ต่อมาในวันรุ่งขึ้น พนักงานสอบสวนได้สอบปากคำข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงให้ปากคำต่อพนักงานสอบสวนว่าเหตุใดจึงให้การรับสารภาพตามที่ปรากฏในบันทึกคำให้การเอกสารหมายเลข จ.9

บันทึกคำให้การเอกสารหมายเลข 9 บางส่วน (ระหว่างพนักงานสอบสวนกับนายนิพนธ์)

ถาม เหตุใดท่านให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาทั้งสองข้อหา ว่ามียาเสพติดและมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง และท่านได้ลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกจับกุม

ตอบ เหตุที่ข้าพเจ้ารับสารภาพนั้น ตำรวจผู้จับกุมบอกว่าถ้าหากข้าพเจ้าไม่รับ จะต้องเอาบุคคลในบ้านที่ครอบครองรวมทั้งภริยาและบุตรชายของข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าจึงรับสารภาพ แต่จริงๆข้าพเจ้ารับเพียงแต่ว่าอาวุธปืนและกระสุนปืนนั้นเป็นของข้าพเจ้าจริง

ถาม เหตุใดท่านรับว่าได้ไปซื้อยาบ้ามาจากนายเหว่าในราคาเม็ดละ 300 บาท

ตอบ ข้าพเจ้าบอกกับตำรวจว่าเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ข้าพเจ้าเคยเสพยาบ้าและได้ไปซื้อยาบ้ามาจากนายเหว่าไม่ทราบนามสกุล มาเสพจริงแต่ข้าพเจ้าเลิกเสพไปนานแล้ว

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังให้การต่อพนักงานสอบสวนด้วยว่าน่าจะเกิดจากการถูกกลั่นแกล้งของมารดา ซึ่งเคยยกที่ดินและแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ให้แก่ข้าพเจ้าแล้วจำนวน 7 ไร่ ซึ่งข้าพเจ้าได้เข้าไปครอบครองและทำประโยชน์แล้ว ต่อมาเกิดปัญหาเนื่องจากมารดาของข้าพเจ้าได้ขายที่ดินของข้าพเจ้าให้แก่บุคคลภายนอกด้วย โดยมารดาขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกในราคา 3.9 ล้านบาท และเสนอเงินให้แก่ข้าพเจ้าในวันที่ 2 ตุลาคม 2550 เป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท แต่ข้าพเจ้าไม่ยอมรับ แต่ขอเงินจำนวน 500,000 บาท มารดาของข้าพเจ้าโกรธ และพูดขึ้นหน้าข้าพเจ้าว่าฉันต้องเอาเงินเข้าตะรางดีกว่า ข้าพเจ้าจึงเข้าใจว่าสาเหตุที่ถูกจับกุมน่าจะมาจากเรื่องดังกล่าว”

หลังจากถูกจับกุมตัว ในชั้นสอบสวน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพร้อมชาวบ้านในชุมชนกว่า 130 คน ได้ลงรายชื่อรับรองว่านายนิพนธ์ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อนและมีความประพฤติเรียบร้อย เพื่อขอประกันตัวนายนิพนธ์ออกมา

ในชั้นสอบสวนนายนิพนธ์ให้การรับสารภาพว่าปิ่นกระบองนั้นเป็นของตนจริง ส่วนยาเสพติดนั้นนายนิพนธ์ให้การปฏิเสธว่าไม่ใช่ของตน

สุดท้ายพนักงานอัยการจังหวัดตรังในฐานะโจทก์ ยื่นฟ้องนายนิพนธ์ ในฐานะจำเลย ฐานความผิด มียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

ตอนที่ 2 นางพลอยฟ้องขับไล่ นายนิพนธ์ออกจากที่ดิน

ภายหลังจากประกันตัวจากคดียาเสพติดไม่นานนัก เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2551 นางพลอย สมประสงค์ มารดา ได้แต่งตั้งทนายกรกช แก้วเกิดศรี (สำนักงานบัญชีรองทนายความ) ยื่นคำฟ้องต่อศาลเพื่อขับไล่ นายนิพนธ์ไม่ให้อยู่ในพื้นที่ เนื่องจากตอนนั้นนางปราณีได้แต่งตั้งทนายเพื่อฟ้องร้องนางพลอย ฐานฉ้อโกง หลังจากที่แจ้งความและให้ตำรวจเชิญนางพลอยและสามีทอมมาเจรจา แต่ทั้งคู่ก็ไม่มาตามนัด นางปราณีจึงฟ้องทั้งคดีแพ่งและอาญา คดีแพ่งฟ้องขอเงินคืน 700,000 บาท และขอให้นาย

นิพนธ์ออกจากพื้นที่ ตอนนี (19 เม.ย.53) ทราบว่าศาลตัดสินแล้ว โดยนางปราณีเป็นฝ่ายชนะ ให้นางพลอยจ่ายเงินชดใช้ 700,000 บาท ส่วนคดีอาญาศาลตัดสินรอลงอาญา

ขณะที่นางพลอยถูกนางปราณีฟ้องอยู่นั้น นางก็มาฟ้องขับไล่สามีนิพนธ์ลูกชายอีกทีหนึ่ง

ส่วนหนึ่งของคำฟ้องศาลชั้นต้น

“เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2550 โจทก์(นางพลอย) ได้ขายที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งจำเลย (นายนิพนธ์) ขออาศัยอยู่บางส่วนนั้นให้แก่นางปราณี คงพัฒนานนท์ โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องส่งมอบที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ นางปราณี จึงไม่สามารถที่จะให้จำเลยอาศัยอยู่ในที่ดินแปลงนั้นได้อีกต่อไป โจทก์ได้ขอให้จำเลยออกไปจากที่ดินแปลงดังกล่าวหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายโจทก์ได้มอบหมายให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยออกไปจากที่ดิน ซึ่งจำเลยได้รับหนังสือแล้ว แต่ยังคงเพิกเฉยไม่ยอมรื้อถอนและขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดิน ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

การที่โจทก์ได้ขอให้จำเลยออกไปจากที่ดินแปลงดังกล่าวแต่จำเลยไม่ยอมออกไปจากที่ดินของโจทก์ จึงเป็นการอยู่โดยละเมิดทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเพราะโจทก์ต้องรับผิดชอบตามสัญญาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวต่อนางปราณี โจทก์จึงขอให้จำเลยและบริวารรื้อถอน สิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินของโจทก์”

หลังจากถูกฟ้อง นายศรี แก้วลาย คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม ได้พานายนิพนธ์ไปปรึกษาทนายความที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง ทางทนายได้ดำเนินการคดีกรณีถูกฟ้องขับไล่ให้ในฐานะทนายอาสา และได้ทำเรื่องขอใช้เงินกองทุนยุติธรรมของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ผ่านสำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง เพื่อจ้างทนายต่อสู้คดี กองทุนได้อนุมัติเงินในวันที่ 3 มิถุนายน 2551

หลังจากที่ต่อสู้คดีอยู่ร่วมปี ไปให้การที่ศาลอยู่หลายครั้ง และสอบพยานหลายปาก ในที่สุดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552 ศาลชั้นต้นได้ตัดสินให้นายนิพนธ์ชนะคดี และสามารถอยู่ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องรื้อถอนบ้านออก

บางส่วนของคำพิพากษาศาลชั้นต้น

“ เมื่อพิจารณาข้อความในบันทึกการไต่ถามไต่สวนแล้ว (บันทึกการไต่ถามไต่สวนเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2548 ณ ที่ว่าการอำเภอกันตัง) ว่านางพลอยยินยอมยกที่ดินจำนวน 7 ไร่ ให้แก่นายนิพนธ์ครอบครอง นำไปใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาล) เห็นว่าโจทก์ได้ตกลงผลการครอบครองที่ดินพิพาทเนื้อที่ 7 ไร่ ให้แก่จำเลย เมื่อที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งบุคคลมีเพียงสิทธิครอบครองและอาจโอนการครอบครองได้ด้วยการส่งมอบ เมื่อจำเลยได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา จำเลยจึงเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ที่โจทก์เบิกความว่า ได้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินพิพาทนั้น เห็นว่า หลักฐานการเสียภาษีดังกล่าวยังไม่พอรับฟังว่า ผู้เสียภาษีต้องเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองเสมอไป การเป็นผู้มีสิทธิครอบครองต้องดูจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า หากผู้เสียภาษีมิได้ครอบครองทำประโยชน์ใน

ที่ดินตามความเป็นจริงแล้ว ก็ไม่อาจมีสิทธิครอบครองได้ และแม้โจทก์จะได้เข้ามาครอบครองและทำประโยชน์ แต่เมื่อทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้เปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือโดยบอกกล่าวไปยังจำเลยแล้ว ไม่เจตนายึดถือที่ดินพิพาทแทนจำเลย จำเลยจึงยังคงเป็นเจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท”

ตอนที่ 3 นางพลอยยื่นอุทธรณ์คดีที่ดิน

ภายหลังจากที่ศาลชั้นต้นได้ตัดสินให้นายนิพนธ์ชนะคดีแพ่ง นายนิพนธ์คิดว่าเรื่องราวทั้งหมดได้จบลงแล้ว ไม่คิดว่านางพลอยจะยื่นอุทธรณ์ต่อศาล ศาลมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ และมีสำเนาอุทธรณ์ของโจทก์แจ้งมายังนายนิพนธ์ ระบุว่าหากนายนิพนธ์จะยื่นคำแก้ ให้ยื่นต่อศาลภายใน 15 วัน นับแต่วันหรือถือว่าได้รับหมายนี้

หลังจากที่ได้รับหนังสือ นายนิพนธ์ไม่เข้าใจว่าหมายที่ศาลส่งมายังตนนั้นแท้จริงแล้วคืออะไร ทั้งยังไม่รู้เรื่องทางกระบวนการยุติธรรมจึงนั่งเฉยเสีย และดูเหมือนว่านายนิพนธ์จะถอดใจกับเรื่องที่เกิดขึ้น ครั้งหนึ่งนายนิพนธ์เคยเปรยออกมาว่า “ตอนนี้ไม่สนใจแล้วว่าเรื่องจะจบลงอย่างไร ใครจะเป็นยังงี้ก็ช่าง อะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิด ผมขอทำงานหาเลี้ยงครอบครัวก็พอ”

ระหว่างนั้นทางกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ว่าจ้างทีมถ่ายทำวิดีโอทัศนียภาพจากกรุงเทพฯ ลงมาถ่ายการทำงานของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 10 ตำบล เพื่อนำไปฉายตอนเวทีนำเสนอผลการดำเนินโครงการที่เป็นความร่วมมือระหว่างกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง (สกว.ตรัง) ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ 23 ธันวาคม 2552

วันที่ 8 กันยายน 2552 ทีมงานถ่ายทำได้ลงพื้นที่ตำบลคลองชีล้อมเพื่อถ่ายทำวิดีโอทัศนียภาพในวันนั้นทางคณะกรรมการศูนย์ฯ ได้เชิญนายนิพนธ์เข้าร่วมในการถ่ายทำครั้งนี้ด้วย ด้วยเห็นว่าเรื่องราวของนายนิพนธ์สามารถสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนทั้งยังเป็นบทเรียนให้คนอื่นได้

ทีมงานถ่ายทำได้สัมภาษณ์พิเศษนายนิพนธ์ถึงเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดระยะเวลาของการถ่ายทำ ขณะที่นายนิพนธ์พร่ำบอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น น้ำตาเจ้ากรรมก็รินไหลจากสองตาไม่ขาดสาย เป็นน้ำตาของลูกผู้ชาย ขณะเดียวกันก็เป็นน้ำตาของลูกแม่คนหนึ่ง ทุกถ้อยคำที่ออกจากปากนายนิพนธ์ ล้วนบ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของเจ้าตัว ที่มีทั้งความเสียใจ ลำบากใจ ตลอดจนคับแค้นใจที่ชีวิตของตัวเองต้องมาประสบกับชะตากรรมเช่นนี้ และที่สำคัญผู้ร่วมชะตากรรมนี้เป็นแม่บังเกิดเกล้าของตัวเอง

เสร็จสิ้นการถ่ายทำ นายมานพ ช่วยอินทร์ ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรังและที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ไถ่ถามนายนิพนธ์ถึงความคืบหน้าของเรื่องราวทั้งหมด หลังจากที่ถูกคุกคามเพียงเล็กน้อย นายนิพนธ์ก็ขอตัวกลับบ้าน ครู่เดียวเท่านั้นก็กลับมาพร้อมกับเอกสารบางอย่างในมือ

ทันทีที่ได้รับหนังสือจากมือนายนิพนธ์ นายมานพไม่รีรอที่จะก้มลงอ่านหนังสือฉบับนั้น ไม่นานนักก็ได้ความว่าหนังสือดังกล่าวเป็นหมายนัดจากศาล ให้นายนิพนธ์ไปยื่นคำคัดค้านการอุทธรณ์ของฝ่ายโจทก์ต่อศาลภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับหรือถือว่ารับหมายนี้ มุมบนด้านขวาของหนังสือระบุวันที่ 22 เมษายน 2552 ซึ่งเป็นวันที่หมายนี้ออกจากศาล นั้นหมายความว่าขณะนี้ (8 กันยายน 2552) ได้ล่วงเลยเวลาการยื่นคำคัดค้านไปแล้ว

นี่ถือว่าเป็นจุดพลิกผันของเรื่องราว เพราะต้นปี 2553 ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้นายนิพนธ์-- จำเลยออกจากที่ดินพิพาทและส่งมอบที่ดินแก่โจทก์-- นางพลอยในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี รวมถึงชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ด้วย

ข้างล่าง คือ คำอุทธรณ์บางส่วนของฝ่ายโจทก์

“โจทก์กราบเรียนต่อศาลอุทธรณ์ที่เคารพว่าจำเลยเป็นบุตรในไส้แท้ของโจทก์ มีหรือที่แม่จะไม่รักลูกในไส้ของตัวเอง เพียงแต่โจทก์ซึ่งมีอายุมากแล้ว ต้องการที่จะแบ่งปันทรัพย์สินให้ลูกๆคนอื่นด้วย เพื่อความเท่าเทียมกัน แต่จำเลยกลับไม่ยอมรับในส่วนที่โจทก์จัดสรรให้ แสดงความกระด้างกระเดื่องโดยการถือสิทธิแย่งการครอบครองตามอำเภอใจ จนในที่สุดโจทก์เกรงว่าจะมีปัญหาคความขัดแย้งกันระหว่างลูกๆจึงได้ตัดสินใจที่จะขายที่ดินทั้งหมดของโจทก์เพื่อนำเงินมาแบ่งสันให้ลูกๆ ”

ตอนที่ 4 นายนิพนธ์ยื่นฎีกาคดีที่ดิน

หลังพ่ายแพ้คดีในชั้นอุทธรณ์ ด้วยเหตุไม่ได้ไปคัดค้าน นายนิพนธ์กลับมาสนใจเรื่องราวของตนเองอีกครั้ง รวมถึงคณะกรรมการศูนย์ฯ เองก็เฝ้าติดตามเรื่องราวของนายนิพนธ์อย่างใกล้ชิดเช่นกัน การพ่ายแพ้คดีในชั้นอุทธรณ์ของนายนิพนธ์ ด้วยเหตุไม่ได้ไปคัดค้าน และด้วยไม่รู้ไม่เข้าใจหนังสือแล้วทำเนียบเลยนั้น เป็นบทเรียนครั้งสำคัญที่สอนตัวนายนิพนธ์เองรวมถึงคณะกรรมการศูนย์ฯ ว่า การไม่รู้แล้วนิ่งเฉยไม่นำไปปรึกษาใครนั้น ก่อให้เกิดความพลิกผันเพียงใด แล้วผลลัพธ์ที่ออกมานั้นก็ต่างกันราวหน้ามือกับหลังมือ ถ้าเพียงแต่ในตอนนั้นนายนิพนธ์ไม่ได้อยู่ในห้วงเวลาที่กำลังถอดใจและเพิกเฉย รวมถึงกรรมการศูนย์ฯเองก็ไม่ลดละที่จะตามติดเรื่องราว เชื่อเหลือเกินว่าเรื่องราวทั้งหมดอาจไม่ล่วงเลยมาถึงชั้นฎีกา แต่จะกล่าวโทษนายนิพนธ์เสียทั้งหมดก็คงไม่ถูกต้องนัก อย่างไรก็ตามนายนิพนธ์ก็คือ ชาวบ้านคนหนึ่งที่ทำเช่ากินค่า มีภาระหน้าที่ที่ต้องหาเลี้ยงลูกเมียในฐานะของหัวหน้าครอบครัว แล้วจะมีเวลาที่ไหนไปเรียนรู้ข้อกฎหมาย ทั้งระบบการศึกษาก็ไม่เคยสอนให้คนเราเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่นั่นมาใช้ได้ในชีวิตจริง เราเรียนไปเพื่อเพียงต้องการสอบให้ผ่านเกณฑ์มากกว่าจะเรียนแล้วนำความรู้ที่นั่นมาใช้อย่างแท้จริง

นายนิพนธ์กลับมาต่อสู้อีกครั้ง โดยได้ติดต่อกับทนายคนเดิม คือ ทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ให้ทำเรื่องยื่นฎีกาให้ ตอนนี้อยู่ชั้นฎีกาไปแล้วเมื่อประมาณเดือนมีนาคม 2553 ที่ผ่านมา

ตอนที่ 5 ศาลพิพากษาคดียาเสพติด

ขณะที่การต่อสู้เรื่องที่ดินระหว่างสองแม่ลูกกำลังดำเนินไป ตอนนั้นนายนิพนธ์ได้รับการประกันตัวจากคดียาเสพติดออกมาแล้ว ครั้งหนึ่งนายชัยยศเคยเดินทางมาหานายนิพนธ์ และสารภาพกับนายนิพนธ์เรื่องยักยาบ้า

ข้างล่าง คือ คำเบิกความส่วนหนึ่งของนายนิพนธ์

“ต่อมานายชัยยศได้มาพบข้าพเจ้าและสารภาพแก่ข้าพเจ้าว่ามารดาของข้าพเจ้าบอกให้นายชัยศคนนำเมทแอมเฟตามีนมาไว้ที่บ้านของข้าพเจ้าเพื่อให้ข้าพเจ้าติดคุก ทั้งนี้เนื่องจากสามีใหม่ของมารดาข้าพเจ้าต้องการที่จะฆ่าข้าพเจ้า แต่มารดาของข้าพเจ้ายังไม่ประสงค์ชีวิตของข้าพเจ้า จึงออกความคิดให้นายชัยศนำเมทแอมเฟตามีนจำนวนดังกล่าวมาใส่ร้ายข้าพเจ้าแทน

ต่อมาข้าพเจ้านำนายชัยศเข้าพบพนักงานสอบสวนชื่อสารวัตรประดิษฐ์ (ส.ก.กันตัง) จำนามสกุลจริงไม่ได้ พนักงานสอบสวนแจ้งว่าหากนายชัยศต้องการให้การดังกล่าวก็ให้ไปเตรียมหลักฐานมาเพื่อประกันตัว เพื่อที่จะดำเนินคดีกับนายชัยศต่อไป หลังจากนั้นนายชัยศไม่ให้ความร่วมมือและข้าพเจ้าไม่สามารถติดต่อกับนายชัยศได้อีก”

นี่คือคำเบิกความของนายชัยศ พยานจำเลยในชั้นศาล

“ข้าพเจ้าเป็นบุตรของน้องสาวของจำเลย ตามปกติข้าพเจ้าพักอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองตรัง ข้าพเจ้าเดินทางไปที่บ้านของจำเลยบ่อยครั้ง เมื่อเดือนตุลาคม 2550 จำวันที่ที่แน่นอนไม่ได้ ข้าพเจ้าเดินทางออกจากบ้านพักในอำเภอเมืองตรังไปที่บ้านยาย (นางพลอย) โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ โดยก่อนหน้านี้น้ำสาวของข้าพเจ้า (นางอารีย์) เดินทางไปที่บ้านของยายโดยใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะ ข้าพเจ้าใช้เวลาอยู่ที่บ้านของยายนานประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นข้าพเจ้าต้องการไปที่บ้านของจำเลยเพื่อนำปลาไปฝาก และน้ำสาวของข้าพเจ้าจึงขอติดตามไปด้วย สิ่งของที่ข้าพเจ้านำติดตัวไปฝากจำเลยมีเฉพาะปลาเท่านั้น

เมื่อเดินทางไปถึงบ้านของจำเลย พบภริยาของจำเลย บุตรชายของจำเลยและเพื่อนบ้านของจำเลยอีก 1 คน ซึ่งข้าพเจ้าไม่รู้จัก ส่วนจำเลยไม่อยู่บ้าน เนื่องจากไปทำงาน

หลังจากที่ข้าพเจ้าตอบภริยาของจำเลยว่าจะนำปลามาฝาก ภริยาของจำเลยบอกให้ข้าพเจ้าเอาไปไว้ในครัว ปลาดังกล่าวข้าพเจ้านำมาจากมารดาซึ่งมีอาชีพค้าขายปลา หลังจากข้าพเจ้านำปลาไปเก็บไว้ในครัวแล้วก็เดินทางกลับออกจากบ้านของจำเลย โดยข้าพเจ้าใช้เวลาอยู่ที่บ้านของจำเลยไม่ถึง 10 นาที โดยก่อนจะกลับข้าพเจ้านั่งคุยกับภริยาของจำเลยที่หน้าบ้าน

หลังจากออกจากบ้านของจำเลยแล้ว ข้าพเจ้าเดินทางกลับมาที่บ้านของยาย หลังจากวันดังกล่าวข้าพเจ้าไม่ได้เดินทางไปที่บ้านของจำเลยอีก ข้าพเจ้าทราบข่าวที่จำเลยถูกจับกุมในคดีนี้ในวันรุ่งขึ้น หลังเกิดเหตุคดีนี้ ข้าพเจ้าไม่เคยเดินทางไปสถานีตำรวจภูธรกันตัง”

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2553 ศาลได้พิพากษาคดีนายนิพนธ์จากการเป็นจำเลยในข้อหา ครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่าย และมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ผลการ พิพากษาศาลตัดสินจำคุกนายนิพนธ์ 6 ปี 6 เดือน และปรับ 300,000 บาท คดียาเสพติดตัดสินให้จำคุก 6 ปี เนื่องจากทางน้าสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่ทางพิจารณาอยู่บ้าง จึงลดโทษให้หนึ่งในสี่จากที่ จำคุก 8 ปีและปรับ 400,000 บาท เหลือจำคุกแค่ 6 ปีและปรับ 300,000 บาท

ส่วนคดีอาวุธปืนนั้นศาลตัดสินให้จำคุก 6 เดือน เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพเป็น ประโยชน์แก่การพิจารณาจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งจากที่จำคุก 1 ปี คงเหลือ 6 เดือน สรุปแล้วนายนิพนธ์ถูก ตัดสินจำคุก 6 ปี 6 เดือน และปรับ 300,000 บาท

ข้างล่าง คือ คำพิพากษาบางส่วน

“ในชั้นสอบสวนจำเลยให้การปฏิเสธ โดยแจ้งรายละเอียดให้ทราบว่ามีสาเหตุโกรธเคืองกับ นางพลอย สมประสงค์ มารดา จากกรณีพิพาทเรื่องที่ดินและเชื่อว่าถูกมารดาถ่มน้ำลายใส่ จึงเรียกภรรยาและ ผู้ใหญ่บ้านมาสอบถามต่างให้การยืนยันรับรองตรงกันว่าจำเลยไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และเชื่อว่าจำเลยน่าจะถูกลูกยิงจริง แต่โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยา เสพติดให้โทษย่อมต้องปิดบังพฤติกรรมของตนไม่ให้บุคคลอื่นรู้เห็นได้โดยง่าย คำรับรองของเพื่อน บ้านจึงไม่ใช่สิ่งที่ยืนยันว่าจำเลยไม่มีพฤติกรรมเช่นนั้นจริง ประกอบกับนางพลอยเป็นมารดาของจำเลย แม้ จำเลยกับมารดาจะมีข้อพิพาทกันจริงก็เป็นเพียงข้อพิพาททางแพ่งเท่านั้น ส่วนนายชัยศักดิ์เป็นหลานของ จำเลยและไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ไม่น่าเชื่อว่มารดาของจำเลยจะมีจิตใจโหดร้าย ถึงขนาดใช้ให้นายชัยศร่นายาเสพติดไปไว้ในบ้านของจำเลยเพื่อใส่ร้ายจำเลยให้ต้องรับโทษทาง อาญาอันเป็นการกระทำที่ผิดปกติวิสัยของมารดาที่พึงกระทำต่อบุตรของตนเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าในวันเกิดเหตุมีเพียงนางอารีย์และนายชัยยศเท่านั้นที่เดินทางไปที่บ้านของ จำเลยในขณะที่ภรรยาและบุตรชายของจำเลยอยู่ที่บ้าน เมื่อไม่ปรากฏว่าก่อนการตรวจค้นของเจ้าพนักงาน ตำรวจมีบุคคลอื่นใดเข้าไปในบ้านของจำเลยอีก หรือมีช่วงเวลาใดก่อนเกิดเหตุที่ภรรยาหรือบุตรชายของ จำเลยไม่อยู่บ้านอันอาจทำให้บุคคลอื่นอาศัยช่วงเวลาดังกล่าวเข้าไปซุกซ่อนยาเสพติดไว้ในห้องนอนของ จำเลย พยานหลักฐานของจำเลยที่นำสืบมาจึงไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์”

ฟังจากคำบอกเล่าว่าวันที่ที่สิ้นสุดเสียงอ่านคำพิพากษา ทันใดนั้นราวกับว่าอิสรภาพที่เป็นสิ่งที่ ทุกคนพึงมีมาแต่กำเนิด ก็สูญสิ้นไปด้วยเช่นกัน นายนิพนธ์ถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวโดยที่เจ้าตัวเองก็ไม่ ทันได้ตั้งตัว ไม่มีเวลาแม้เพียงรำลือลูกลืม ทั้งยังไม่รู้หรือแน่ใจว่าอนาคตของตัวเองจะเป็นเช่นไร

ในวันนั้นทางเมียและลูกพยายามสอบถามเรื่องประกันตัว แต่ก็ดูเหมือนจะสิ้นหวัง เพราะมี 2 ทางเลือกคือใช้หลักทรัพย์ กับเงินสดประกันตัว ถ้าเช่าหลักทรัพย์ก็ต้องใช้เงินถึงสี่หมื่นกว่าบาท ส่วน หลักทรัพย์ก็หมดหวังเพราะฐานะตนเองก็ลำบาก ส่วนญาติๆ ที่สนิทก็ไม่ได้ร่ำรวยมีที่ดินมากมายมาตั้ง

ประกันได้ ภายหลังที่นายนิพนธ์กลายเป็นผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดตรัง ทางเมียและลูกรวมถึงคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม ได้ค้นรณหาทางช่วยเหลืออยู่ไม่เว้นแต่ละวัน

วันที่ 29 มีนาคม 2553 นางวรรณ บุตสาว เพื่อนบ้านใกล้เคียง และกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมได้เข้ามาปรึกษากับทนายความที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (ทนายนิวัฒน์ ชื่นสั้น) เพื่อขอคำปรึกษาเรื่องการยื่นอุทธรณ์ ทนายได้ให้คำปรึกษาว่าอันดับแรกของการทำเรื่องอุทธรณ์ คือ ต้องไปขอคัดสำนวนคำพิพากษาจากศาลและหลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาคดีจากศาลมาก่อน ขณะที่ทุกคนนั่งรออยู่ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด นางวรรณและนางสาวสุทิน สีสุข เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรังในฐานะพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชน ได้ไปดำเนินการคัดสำนวนดังกล่าวที่ศาล สักพักใหญ่ๆก็กลับมาโดยศาลบอกว่าให้มาเอาได้อาทิตย์หน้า

วันจันทร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2553 นางวรรณและบุตรชายได้ไปคัดสำเนาคำพิพากษาที่ศาล โดยต้องมีคนคอยช่วยประสานสอบถามเพราะลำพังชาวบ้านธรรมดาไม่น่าจะไปหาเจ้าหน้าที่อย่างไร แม้แต่จะสอบถามก็ไม่กล้า หลังจากนั้นวันที่ 8 เมษายน 2553 นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมคนปัจจุบัน ได้นัดประชุมกรรมการเพื่อปรึกษาหารือหาช่องทางช่วยเหลือนายนิพนธ์ โดยมีพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตรังเข้าร่วมด้วย

จากการประชุมในครั้งนั้นได้ข้อสรุปว่าให้นางวรรณ ภรรยาของนายนิพนธ์ยื่นเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรมเพื่อเป็นเงินจ้างทนายว่าความศาลชั้นอุทธรณ์ เป็นเงินชำระค่าธรรมเนียมศาล และเป็นเงินที่ใช้ในการประกันตัวซึ่งต้องใช้เงิน 300,000 บาท นางวรรณบอกว่าตนไม่มีปัญญาที่จะหาเงินหรือหลักทรัพย์มาประกันตัวสามีได้ สิ่งเดียวที่ทำได้ในตอนนี้ คือ ให้กำลังใจนายนิพนธ์ซึ่งตอนนี้เป็นผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดตรังให้สู้ต่อไป อย่าได้หมดกำลังใจไปเสียก่อนเพราะว่าทุกคนข้างนอกที่เห็นความผิดของนายนิพนธ์พยายามหาทางช่วยเหลืออยู่

นอกจากแนวทางดังกล่าวแล้วจะต้องทำเรื่องขยายเวลาการยื่นอุทธรณ์ออกไป อย่างน้อยๆ ก็น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการหาแนวทางในการช่วยเหลือ

และสุดท้าย คือ จะหาใครมาเป็นพยานยืนยันความบริสุทธิ์ของนายนิพนธ์ในศาลอุทธรณ์ได้บ้าง และเขาที่ว่านั้นจะยินยอมหรือไม่ และด้วยวิธีการใด

หวังว่าเรื่องราวของนายนิพนธ์ที่เล่ามาทั้งหมดคงจะกระทบความรู้สึกของทุกท่านที่ได้อ่าน ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง พวกเราไม่สามารถรับรองได้ว่านายนิพนธ์เป็นผู้บริสุทธิ์ เพราะนั่นมีเพียงเขาคนเดียวเท่านั้นที่รู้ดี แต่สิ่งหนึ่งที่รับรู้และเชื่อมาตลอด คือ สัญชาตญาณความเป็นมนุษย์ในตัวของตัวเอง ที่คิดว่ามนุษย์ทุกคนมีญาณพิเศษบางอย่างที่จะรับรู้และสัมผัสได้ว่าใครดีใครชั่ว สำหรับกรณีของนายนิพนธ์ ญาณพิเศษนี้บอกกับพวกเราว่าเขาไม่น่าใช่คนที่จะพูดโกหกใครง่ายๆ โดยที่ไม่มีผู้ใดสามารถจับผิดได้

เพราะสำหรับคนที่จริงใจ ใสซื่อ และตรงไปตรงมาการพูดโกหกใครสักคนคงเป็นเรื่องที่ยากโขอยู่เหมือนกัน

คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ต.คลองขี้ล้อม

เมษายน 2553

หมายเหตุ : เรื่องราวที่เล่ามาทั้งหมดรวบรวมจากหลากหลายแหล่งข้อมูล มีทั้งข้อมูลที่ทีมวิจัย (คณะกรรมการศูนย์) ลงเก็บข้อมูลจากการบอกเล่าของผู้ที่เกี่ยวข้อง และคำให้การในชั้นศาลของจำเลย โจทย์และพยานของทั้งสองฝ่าย รวมถึงคำฟ้อง หมายเรียก หมายนัด บันทึกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และคำพิพากษาศาลชั้นต้น ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ข้างล่าง คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังส่งหนังสือฉบับนี้ไปยังกรมฯแล้ว)

ตอนที่ 6 ศาลนัดไต่สวนคำร้องคดีที่ดินหลังยื่นฎีกา

วันจันทร์ที่ 3 พฤษภาคม 2553 เวลา 9.00 น. ศาลฎีกานัดไต่สวนคำร้องของนายนิพนธ์คดีที่ดิน นางวรรณ สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์ นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลคลองขี้ล้อม นางกิมล้วน แดหวา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองขี้ล้อมและทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชนได้เดินทางไปฟังคำไต่สวนที่ศาล

ครั้งนี้นายนิพนธ์ถูกนำตัวมาขึ้นศาลในฐานะจำเลยของคดีที่ดิน ขณะที่สภาพในตอนนี้เป็นผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมไปเรียบร้อยแล้ว

หลังจากที่ต้องนั่งรอผู้พิพากษาจนเวลาล่วงเลยจากที่นัดไว้ร่วมสองชั่วโมงนั้น เมื่อถึงเวลานายนิพนธ์ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจนายหนึ่งควบคุมตัวมา พาที่สังเกตจากรูปลักษณ์ภายนอก นายนิพนธ์ดูอ่อนท้วนขึ้น ผมเผ้าถูกตัดสั้นเกรียนจากที่เคยยาวประป่า สวมชุดนช.สีน้ำตาลซีด ข้อมือและข้อเท้ามีกุญแจมือและโซ่เส้นใหญ่พันหนาจนการเอาไว้มองเหมือนว่าทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงและแปลกตาไปจากเดิม ถ้าจะมีสิ่งหนึ่งที่ยังเหมือนเดิมหรือพูดได้ว่าไม่เคยเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เกิดเรื่องก็คือ แววดา แม้แรกทีเดียวเข้ามาในห้องนายนิพนธ์จะแหย่ยิ้มให้กับทุกคนที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้น หากแต่แววดาที่सानกลับตรงข้ามกับรอยยิ้มที่ฉายอยู่บนใบหน้าอย่างเห็นได้ชัด

ทนายความได้สอบถามนายนิพนธ์ถึงเรื่องฐานะความเป็นอยู่ รายได้ในแต่ละเดือน และจำนวนบุตร นายนิพนธ์ให้การต่อศาลว่าตนไม่มีที่ดินอื่นนอกจากที่ดินที่เป็นกรณีพิพาทกับมารดา ตนอาศัยในที่ดินนั้นและยึดอาชีพรับจ้างทำงานในชุมชนหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ว่าจะรับจ้างแบกน้ำยาง แบกไม้ ยางพารา ตัดหญ้า และอื่นๆแล้วแต่เพื่อนบ้านจะว่าจ้าง รายได้เฉลี่ยวันละ 200 บาท นอกจากนี้ตนยังมีบุตรที่ต้องส่งเสียให้เล่าเรียนหนังสือและเลี้ยงดูอยู่อีกจำนวน 3 คนด้วย

จากนั้นทนายความได้เบิกตัวนางกิมส่วน แดหวา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคลองชีล้อม มาเป็นพยานให้การเรื่องฐานะความเป็นอยู่และรายได้ของนายนิพนธ์ นางกิมส่วนให้การต่อศาลว่าตนย้ายมาอยู่ที่ตำบลคลองชีล้อมเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว โดยย้ายมาจากตำบลบางเป่า ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ใกล้เคียงกับตำบลคลองชีล้อม และเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 เมื่อ 5 เดือนที่ผ่านมา ก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตนรับรู้เรื่องราวของนายนิพนธ์ในฐานะเพื่อนบ้านคนหนึ่ง เท่าที่สังเกตนายนิพนธ์เป็นคนขยันทำมาหากิน รับจ้างทำงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นแบกน้ำยาง ตัดหญ้า และแบกไม้ยางพารา ได้รายได้เฉลี่ยเดือนละ 4000 – 5000 บาท เพราะว่าไม่ได้ทุกวัน อาทิ การแบกน้ำยางถ้าวันไหนที่ฝนตก กริดยางไม่ได้ในวันนั้นก็ไม่มียาได้

เมื่อพิจารณาจากคำให้การของนายนิพนธ์และนางกิมส่วน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งสองคนให้การตรงกันว่านายนิพนธ์มีฐานะยากจนจริง ทั้งมียาได้ที่ไม่แน่นอน กอปรกับยังมีบุตรที่ต้องส่งเสียให้เรียนหนังสืออีกจำนวน 3 คน ศาลจึงพิจารณาแล้วทำให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา คือ ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นฎีกาให้

ตอนที่ 7 ติดตามความคืบหน้าการพิจารณาขอใช้กองทุนยุติธรรมของนายนิพนธ์

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2553 นางสาวสุทิน สีสุข หนึ่งในทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชน ได้โทรศัพท์ประสานงานไปยังกองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อสอบถามความคืบหน้าการยื่นขอใช้กองทุนของนายนิพนธ์ หลังจากที่ได้คุยกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้ว ได้ความว่าเจ้าหน้าที่คนดังกล่าวได้โทรศัพท์ไปสอบถามสารวัตรประดิษฐ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรกันตัง เกี่ยวกับข้อเท็จจริงครั้งที่นายนิพนธ์ได้พาแม่และหลานชายไปสารภาพที่สถานีตำรวจแล้ว สารวัตรประดิษฐ์บอกว่านายนิพนธ์เคยพาแม่และหลานชายไปที่สถานีตำรวจจริง แต่เป็นเพียงการมาพูดคุยตกลงกัน โดยที่ไม่ได้บันทึกอะไรไว้เป็นหลักฐาน

ช่วงบ่ายของวันนั้นทางทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชนได้ลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับทีมวิจัยตำบลคลองชีล้อม เป็นการวางแผนการจัดเตรียมเวทีสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐ โดยเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดตรังมาเป็นประธานเปิดและร่วมเสวนาในหัวข้อ “ยุติธรรมชุมชน ทุกคนมีส่วนร่วม” ร่วมกับแขกผู้มีเกียรติอีกหลายท่าน อาทิ นายอำเภอกันตัง ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกันตัง เป็นต้น ในเวทีดังกล่าวนอกจากมีการนำเสนอกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานวิจัยในโครงการฯของทีมวิจัยแล้ว ยังได้หยิบยกเรื่องของนายนิพนธ์มานำเสนอเป็นกรณีศึกษา และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและผู้เข้าร่วมเวทีด้วย โดยหวังว่าหากเรื่องราวของนายนิพนธ์เป็นที่รับรู้ของชาวบ้านและหน่วยงานในวงที่กว้างขวางขึ้น ก็อาจจะมีแนวทางช่วยเหลือทางอื่นที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

หลังจากวางแผนเวทีเรียบร้อยแล้วทั้งในส่วนของเนื้อหาและการจัดการ นางสาวสุทินได้แจ้งความคืบหน้าการขอใช้กองทุนของนายนิพนธ์ หลังจากที่ได้คุยกับเจ้าหน้าที่โดยตรงว่า ตอนนี้เจ้าหน้าที่

ที่รับผิดชอบในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้สอบถามไปยังสารวัตรประจักษ์แล้ว ได้ความว่าวันที่นายนิพนธ์พาแม่และหลานชายไปสารภาพที่โรงพักนั้น ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ไม่มีหลักฐานที่จะยืนยันได้ว่านายนิพนธ์ถูกมรดากลับแกเล้งจริง และได้สอบถามเบอร์โทรศัพท์ของนางพลอย สมประสงค์ เพื่อติดต่อสอบถามข้อเท็จจริง นางสาวสุทินได้สอบถามนางวรรณ สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์ที่ได้เข้าร่วมประชุมในวันนี้ด้วยว่ามีเบอร์โทรศัพท์ของนางพลอยหรือไม่ นางวรรณบอกว่าไม่มีเพราะไม่เคยติดต่อกัน ได้ข้อสรุปว่าต้องขอจากนางปราณี คนที่ซื้อที่ดินจากนายพลอย

นอกจากนี้ยังได้ปรึกษากรณีที่กองทุนอนุมัติใช้เงินให้ไม่ทัน เพราะเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบแจ้งว่าจะส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาในวันที่ 21 พฤษภาคม 2553 นี้ จะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยเหลือนายนิพนธ์ได้ เพราะตอนนี้ขยายเวลายื่นอุทธรณ์มาหนึ่งเดือนแล้วและจะหมดเขตในวันที่ 26 พฤษภาคมนี้ ถ้าหากขยายเวลาออกไปอีกทางทนายให้ความเห็นว่าอาจจะเป็นการสุ่มเสี่ยงเกินไป และไม่รู้จะให้เหตุผลกับทางศาลว่าอย่างไร ทั้งนายนิพนธ์เองก็อยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบเกรงว่าหากขยายเวลายื่นอุทธรณ์ออกไปอีกจะไม่เป็นผลดีแน่

ในเวทีได้หาทางออกร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่าบางทีอาจต้องเรียกรายเงินเพื่อว่าจ้างทนายในการว่าความไปก่อน ส่วนเงินประกันและค่าธรรมเนียมศาลนั้นจะขอใช้เงินจากกองทุนยุติธรรม

ตอนที่ 8 เจ้าหน้าที่จากกองทุนยุติธรรมขอหนังสือรับรองความประพฤติของนายนิพนธ์

11 พฤษภาคม 2553 นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมได้โทรศัพท์ไปสอบถามความคืบหน้ากรณีการขอใช้กองทุนของนายนิพนธ์กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ได้ความว่าทางเจ้าหน้าที่กำลังดำเนินการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาอย่างเร่งด่วน และจะให้เสร็จทันวันที่ 26 พฤษภาคม 2553 นี้แน่นอน

วันรุ่งขึ้นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ประสานงานมายังนายศรี แก้วลาย เพื่อให้ทางชุมชนจัดการทำหนังสือรับรองความประพฤติของนายนิพนธ์ ตามแบบฟอร์มที่ทางกรมฯส่งมาให้ โดยในตอนท้ายของหนังสือระบุว่า “ข้าพเจ้าขอรับรองว่านายนิพนธ์เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติกรรมที่จะหลบหนี โดยหากได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมเป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว ข้าพเจ้าจะนำผู้ต้องหา/จำเลย มาพบเจ้าหน้าที่ตามกำหนดทุกครั้ง หากไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหา/จำเลยมาได้ ข้าพเจ้ายินดีขอใช้เงินตามจำนวนหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราวในจำนวนที่ผู้ต้องหา/จำเลย และจะรับผิดชอบในค่าค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่าย และความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทุกประการ ”

ป้ายของวันนั้นทางทีมพี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมชุมชนได้ส่งแฟกซ์หนังสือรับรองความประพฤติของนายนิพนธ์ไปยังกรมฯ เพื่อเป็นหลักฐานในการประกอบการพิจารณา รายชื่อผู้รับรองมีดังนี้

1. นายศรี แก้วลาย
2. นายสมจิต สองเมือง
3. นางหลี่ ไชยฤทธิ์
4. นางกิมล้วน แดหวา
5. นายสวาสดี หาบละ
6. นายฟ้วน ช่วยสุวรรณ
7. นายสมนึก รุ่งสมบัติ
8. นายบุญฤทธิ์ เมืองทวี

ตอนที่ 9 ตัวแทนคณะกรรมการศูนย์ฯและนางวรรณ สมประสงค์ นำเสนอเรื่องราวของนายนิพนธ์ เป็นกรณีศึกษาในเวที “สร้างการเรียนรู้ยุติธรรมชุมชน ของชาวตำบลคลองขี้ล่อม”

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2553 ทีมวิจัยได้จัดเวที“สร้างการเรียนรู้ยุติธรรมชุมชน ของชาวตำบลคลองขี้ล่อม” ขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่คนในชุมชนและสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในตำบลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในวันนี้นางวรรณ สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์ ได้มาเล่าเรื่องราวของนายนิพนธ์ให้เพื่อนบ้านที่มาร่วมเวทีในวันนั้นรับรู้ โดยหวังว่าหากเรื่องราวของนายนิพนธ์เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน แนวทางการให้ความช่วยเหลือก็จะมีหลากหลายทางขึ้นด้วยเช่นกัน

ในวันนั้นแม้ว่าคนที่เข้าร่วมเวทีจะไม่สามารถหาทางช่วยเหลือได้ แต่หลังจากที่การนำเสนอในวันนี้จบลง ก็มีชาวบ้านจำนวนไม่น้อยที่มากำลังใจนางวรรณ และพร้อมยืนยันว่านายนิพนธ์เป็นผู้บริสุทธิ์

ตอนที่ 10 ทางกรมฯโทรมาบอกรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของกองทุนและขอหลักฐานเพิ่มเติม

เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2553 ทางเจ้าหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน กองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ประสานงานมายังนางสาวสุทิน สีสุข พี่เลี้ยงโครงการว่า กองทุนยุติธรรมจะมีหลักเกณฑ์การพิจารณาขอใช้กองทุนอยู่ อย่างกรณีของนายนิพนธ์ จะมีสิทธิ์ขอใช้กองทุนเฉพาะค่าประกันตัวเท่านั้น ส่วนค่าธรรมเนียมศาลนั้นในคดีอาญาไม่มีค่าธรรมเนียมศาล ส่วนเรื่องของการจ้างทนายก็สามารถใช้ทนายขอแรงจากศาลได้ รายละเอียดค่าใช้จ่ายทั้งสองส่วนจึงตกไป จึงมีสิทธิ์เฉพาะแต่การขอใช้กองทุนในการประกันตัวเท่านั้น

และตอนนี้ทางกองทุนต้องการหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา หลักฐานที่ต้องการคือ ภาพถ่ายตอนที่ทางทีมกรรมการศูนย์ฯเข้าพบและนั่งพูดคุยกับสารวัตรประคิษฐ์กรณีของนายนิพนธ์ และบันทึกการสนทนาที่สารวัตรลงชื่อรับรอง

ตอนที่ 11 ทีมคณะกรรมการศูนย์ฯ นางวรรณ สมประสงค์ และทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชนเข้าพบพันตำรวจโทประดิษฐ์ ชัยพล ที่สถานีตำรวจภูธรกันตัง

18 พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม นายสมจิต สองเมือง กรรมการศูนย์ฯ ต.คลองชีล้อม นางวรรณ สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์ และทีมพี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมชุมชน นางสาวสุทิน สีสุข เจ้าหน้าที่ของสกว. ตรัง และนางสาวจอมแก้ว เสนี เจ้าหน้าที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้เข้าพบพันตำรวจโทประดิษฐ์ ชัยพล ที่สถานีตำรวจภูธรกันตัง เพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมกรณีของนายนิพนธ์ สมประสงค์

เมื่อไปถึงสารวัตรเชิญพวกเราทั้งหมดเข้าไปคุยที่ห้องทำงาน นายศรี แก้วลาย แจ้งกับสารวัตรว่ามาสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมกรณีของนายนิพนธ์ จากนั้นนางสาวสุทิน สีสุข พี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชนแจ้งว่าทางเจ้าหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน กองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต้องการหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา หลักฐานที่ต้องการ คือภาพถ่ายตอนที่พวกเราเข้าพบและนั่งพูดคุยกับสารวัตรในวันนี้และบันทึกการสนทนาที่สารวัตรลงชื่อรับรอง สารวัตรบอกว่าการทำเช่นนั้นอาจจะไม่เป็นผลดีต่อตัวท่านเองนัก ด้วยเกรงว่าอาจจะกระทบกับการทำงานหรืออาจเป็นการผิดวินัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคล้ายการมาเป็นพยานให้กับจำเลยด้วยแล้วน่าจะไม่ใช่สมควร น่าจะมีวิธีการอื่นที่ดีกว่า ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่าให้ทางเจ้าหน้าที่กองทุนยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ทำหนังสือมาถึงท่านโดยตรง โดยในหนังสือให้อ้างถึงคำพิพากษาศาลชั้นต้นคดีของนายนิพนธ์ รวมถึงคำเบิกความของนายนิพนธ์ จำเลยในชั้นศาลที่ทำให้การว่าครั้งหนึ่งนายนิพนธ์ เคยได้พานางพลอย สมประสงค์ มารดาและนายชัยยศ หลานชายมาพบสารวัตรประดิษฐ์ที่สถานีตำรวจภูธรกันตัง ทางกองทุนขอทราบรายละเอียดว่าการมาในครั้งนั้นเป็นการมาปรึกษาในเรื่องใด และได้ข้อสรุปอย่างไร สารวัตรจะเป็นคนเขียนรายละเอียดที่ว่าลงไปเองและส่งเป็นหลักฐานให้กับกองทุนในการพิจารณาต่อไป

ทางเราได้สอบถามสารวัตรประดิษฐ์เกี่ยวกับการพาแม่และหลานชายมาที่โรงพักของนายนิพนธ์ในครั้งนั้น สารวัตรเล่าว่าครั้งนั้นนายนิพนธ์ได้พาแม่และหลานชายมาที่โรงพัก วันนั้นตนไม่ได้เข้าเวรแต่อยากช่วย เพราะรู้จักเป็นการส่วนตัวกับนายนิพนธ์ นายนิพนธ์มาเล่าว่าแม่ยอมรับแล้วว่ากลั่นแกล้งตน โดยให้หลานชายเอายาบ้าไปวางไว้ที่บ้าน แต่ปรากฏว่าเมื่อมาถึงที่โรงพักนายชัยยศ หลานชายกลับบอกว่าตนไม่รู้เรื่องอะไร ที่แรกสารวัตรเองเข้าใจว่านายนิพนธ์ได้ตกลงกับมารดาแล้ว แต่เมื่อตกลงกันไม่ได้ก็ได้บอกให้กลับไปตกลงกันก่อน สารวัตรได้บอกกับทางเราว่าถ้าวันนั้นนายชัยยศรับสารภาพว่าเป็นคนเอายาบ้าไปไว้ที่บ้านนายนิพนธ์จริง ณ ตอนนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมตัวได้เลย และเรื่องทั้งหมดก็จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม นายนิพนธ์อาจจะพ้นความผิดในตอนนั้นก็ได้อันนี้กลับกลายเป็นว่านายชัยยศปฏิเสธบอกว่าตนไม่รู้เรื่องอะไรด้วย การมาโรงพักในวันนั้นของนายนิพนธ์จึงไม่มีผลต่อรูปคดีแต่อย่างใด นายนิพนธ์บอกว่าเดี๋ยวอีกสองสามวันผมมาใหม่ แต่แล้วก็เงียบ

และไม่เคยเจอนายนิพนธ์นับแต่นั้นมา เพราะพักหลังสารวัตรเองก็ไม่ค่อยได้อยู่ประจำที่สถานีตำรวจ เนื่องจากต้องไปอบรมอยู่เป็นประจำ

สารวัตรประดิษฐ์เล่าว่าตนรู้สึกผิดมาจนทุกวันนี้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือนายนิพนธ์ได้ มารู้อีกที่นายนิพนธ์ก็ถูกตัดสินจำคุกไปแล้ว ตนกับนายนิพนธ์รู้จักกันเป็นการส่วนตัวและสนิทสนมกันมานานร่วม 10 ปีแล้ว เท่าที่รู้จักกันมานายนิพนธ์เป็นคนที่มีความใจ ออกปากให้ช่วยอะไรก็ไม่เคยเกี่ยง ถ้าเข้ามาในเมืองนายนิพนธ์จะแวะเวียนมาหาตนเสมอ ถ้าตอนที่นายนิพนธ์ถูกเรื่องถ้าตนได้เป็นเจ้าของคดีเองคงพอจะพิจารณาความถูกผิดให้ได้ คงจะยังไม่ส่งฟ้องไปในตอนนั้น แต่เจ้าหน้าที่ที่เป็นเจ้าของคดีเป็นเด็กใหม่

เมื่อเราได้ถามถึงทอมที่เป็นสามีคนล่าสุด ซึ่งคนในชุมชนต่างก็เล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า น่าจะเป็นคนคอยวางแผนเรื่องนี้ เพราะเป็นผู้ประสานเรื่องขายที่ดินของแม่ไป ซึ่งก็มีคดียกความกับนางปราณีอยู่ จึงถูกบีบคั้นให้ต้องมาทำร้ายลูก แล้วเราจะแจ้งความเอาผิดกับผู้วางแผนทางกฎหมายกลับได้หรือไม่

สารวัตรบอกว่าหลักฐานไม่เพียงพอ และถ้าแจ้งความกลับให้ตำรวจแจ้งเองไม่ดีกว่าหรือ และเล่าว่านางพลอย มารดาของนายนิพนธ์นั้นตนเองรู้จักนิสัยดี แต่ถ้าจะพูดไปก็เป็นการไม่สุจริตนัก อาจจะไม่เหมาะที่จะพูดในที่สาธารณะ ทางเราบอกว่าไม่เป็นไร เพราะคนในชุมชนก็ต่างรู้นิสัยของนางพลอยดีเช่นกัน สารวัตรจึงเล่าต่อว่าเมื่อก่อนนางพลอยมาติดตำรวจหนุ่มๆอยู่หลายคน นางพลอยชอบคนหนุ่ม แต่ไม่รู้ว่าตอนนี้นางพลอยเป็นอย่างไรบ้าง

สุดท้ายทางเราได้สอบถามถึงแนวทางการช่วยเหลือ ทางสารวัตรแนะนำว่าต้องหาพยานและหลักฐานเพิ่ม อาทิ อาจต้องให้กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านไปลงพุดคุยกับนายชัยยศและนางปราณีดูเพื่อมีอะไรเพิ่มเติมที่สามารถนำไปเขียนในหนังสืออุทธรณ์ได้ และอาจให้ทนายเขียนในหนังสืออุทธรณ์ว่าได้มาสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากสารวัตรแล้ว เพราะสารวัตรก็รู้จักกับทนายเป็นการส่วนตัวเช่นกัน

ตอนที่ 12 นางวรรณฯ สมประสงค์ มอบเงินค่าจ้างให้ทนายความจำนวน 8,000 บาท เพื่อเป็นค่าจ้างในการดำเนินการชั้นอุทธรณ์

เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 นางวรรณฯ สมประสงค์ และนางสาวสุทิน สีสุข พี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชน ได้เข้าพบทนายนิวัฒน์ ชื่นสันที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดตรัง เพื่อพุดคุยเกี่ยวกับการยื่นเรื่องอุทธรณ์ เหตุที่ต้องจ้างทนายนิวัฒน์ในการว่าความ ไม่ใช่ทนายขอแรงจากศาลก็เพราะว่าทนายนิวัฒน์เป็นผู้ที่รู้เรื่องราวนี้ดีอยู่แล้วตั้งแต่ต้น เนื่องจากเป็นผู้ว่าความคดีที่ดินกรณีที่นายนิพนธ์เกิดข้อพิพาทกับมารดาต้นเหตุของเรื่องราวทั้งหมด

สำหรับครั้งนี้นางวรรณฯ ได้ว่าจ้างทนายในจำนวนเงิน 8,000 บาท 5,000 บาทมาจากการตั้งหัวทะเบียนรถจักรยานยนต์ ส่วนอีก 3,000 บาท เป็นเงินค่าเดินทางของทนายนิวัฒน์ในโครงการฯ ที่หลายคนไม่รับเงินในส่วนนี้ แต่จะช่วยเหลือนายนิพนธ์

ในวันนั้นนางวรรณ ได้ลงชื่อในบันทึกการสนทนากับสารวัตรประดิษฐ์ที่ส่งไปเป็นหลักฐานเพิ่มเติมที่กองด้วย

ตอนที่ 13 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่งหนังสือถึงสารวัตรประดิษฐ์

เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2553 กองทุนยุติธรรม กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้ทำหนังสือขอความร่วมมือมายังพันตำรวจโทประดิษฐ์ ชัยพล เพื่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับคดีของนายนิพนธ์ ครั้งที่นายนิพนธ์พาแม่และหลานชายมาที่สถานีตำรวจภูธรกันดั้

หลังจากนั้นสารวัตรประดิษฐ์ได้ส่งหนังสือตอบกลับเป็นการบอกเล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น และเพิ่มเติมในส่วนความสัมพันธ์ของตนเองกับนายนิพนธ์ และลักษณะนิสัยของนางพลอย มารดาของนายนิพนธ์

ตอนที่ 15 ทนายยื่นอุทธรณ์

วันที่ 26 พฤษภาคม 2553 ทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้น และได้แจ้งกับนางวรรณ ภรรยาของนายนิพนธ์ว่าต้องรอการพิจารณาประมาณ 6 เดือน

ตอนที่ 16 โทรหาคุณนิษฐาเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อสอบถามความคืบหน้าการยื่นขอใช้กองทุน

คุณนิษฐาแจ้งว่าการพิจารณาการขอใช้กองทุนของนายนิพนธ์ต้องให้อนุกรรมการจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ปปท.) เข้าร่วมด้วย เนื่องจากเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของหลายๆฝ่าย โดยจะประชุมเพื่อพิจารณาในวันศุกร์ที่ 4 มิถุนายน 2553

ตอนที่ 17 เจ้าหน้าที่ปปท.ลงพื้นที่สืบหาข้อเท็จจริงที่ตำบลคลองชีล้อมเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2553 เจ้าหน้าที่จำนวน 8 ท่านลงพื้นที่ตำบลคลองชีล้อม สืบหาข้อเท็จจริง และสอบถามพยานที่ลงชื่อรับรองความประพฤติของนายนิพนธ์ จำนวน 8 คนที่ส่งชื่อไปที่กรมฯ โดยมีนายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ฯ และกรรมการศูนย์ฯ ที่ให้การรับรองความประพฤติของนายนิพนธ์ เป็นผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 18 นายศรี แก้วลาย เอาคำคัดค้านฎีกาคดีที่ดินมาปรึกษากับทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรม

เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2553 นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมได้นำหนังสือการยื่นคัดค้านฎีกาของโจทก์ หลังจากทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ทนายความของนายนิพนธ์จำเลยในคดีได้ยื่นฎีกาคดีที่ดินไปเมื่อเดือนมีนาคม 2553 ที่ผ่านมานางพลอย สมประสงค์ ฝ่ายโจทก์ได้ยื่นหนังสือคัดค้านฎีกาดังกล่าว และศาลได้รับคำคัดค้านั้น และได้ส่งหนังสือคัดค้านั้นแจ้งมายังนายนิพนธ์ สมประสงค์ ฝ่ายจำเลยให้ทราบเมื่อวันที่....ว่าฝ่ายโจทก์ทำหนังสือคัดค้านการยื่นฎีกา

หลังจากที่ได้พูดคุยกันฝ่ายของวันนั้นพี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมชุมชนได้นำเอกสารดังกล่าวเข้าไปปรึกษากับทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ทางทนายแจ้งว่าไม่มีอะไร เป็นแค่หนังสือที่ศาลแจ้งมาให้ทราบฝ่ายโจทก์ยื่นหนังสือคัดค้านฎีกา ต้องรอว่าศาลจะตัดสินอย่างไร

ตอนที่ 19 ขนิษฐาโทรมาแจ้งว่าจะพิจารณาชุดใหญ่วันที่ 6 ส.ค.นี้ (23 ก.ค. 53)

เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2553 พี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมได้โทรศัพท์ถามความคืบหน้าเรื่องการขอใช้กองทุนของนายนิพนธ์ สมประสงค์ คุณขนิษฐา เจียมอยู่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบแจ้งว่า จะมีการประชุมกรรมการชุดใหญ่เพื่อพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะในวันที่ 6 สิงหาคม 2553 นี้ เนื่องจากตอนนี้สามารถรวบรวมหลักฐานได้เพียงพอแล้ว ส่วนผลจะเป็นอย่างไรนั้นจะโทรมาแจ้งในภายหลัง

ตอนที่ 20 พี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมชุมชนโทรศัพท์หาคุณขนิษฐาถามผลการพิจารณา

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2553 พี่เลี้ยงโครงการฯได้โทรศัพท์ไปยังคุณขนิษฐา เพื่อสอบถามผลการพิจารณาการยื่นเรื่องขอใช้กองทุนยุติธรรมของนายนิพนธ์ สมประสงค์ ที่ได้นำเข้าที่ประชุมกรรมการชุดใหญ่เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2553 ที่ผ่านมา

คุณขนิษฐาได้แจ้งว่าผ่านการพิจารณา ทางกองทุนยุติธรรมอนุมัติเงินประกันตัวให้กับ นายนิพนธ์ สมประสงค์ เมื่อพิจารณาจากหลักฐานทั้งหมดเชื่อว่านายนิพนธ์ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง และจะส่งหนังสือแจ้งมายังผู้ร้อง คือ นางวรรณมา สมประสงค์ ภรรยาของนายนิพนธ์ และนายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อมในภายหลัง และจะทำเรื่องผ่านมายังสำนักงานยุติธรรมจังหวัดให้ดำเนินการเรื่องนี้ต่อไป

ตอนที่ 21 ศาลอุทธรณ์ตัดสินพิพากษาคดียาเสพติดนายนิพนธ์ สมประสงค์

เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2553 ศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินพิพากษาคดียาเสพติดของนายนิพนธ์ สมประสงค์ โดยศาลอุทธรณ์ได้ยื่นคำตัดสินพิพากษาศาลชั้นต้น คือ จำคุก 6 ปีและปรับ 300,000 บาท โดยที่ภรรยา รวมถึงกรรมการศูนย์ฯไม่มีใครรู้เรื่องนี้เลยแม้สักคนเดียว เพิ่งมารู้เอาตอนที่ศาลได้ตัดสินไปแล้ว

ตอนที่ 22 ทีมพี่เลี้ยงโครงการยุติธรรมชุมชนเข้าไปปรึกษาเรื่องของนายนิพนธ์กับทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2553 ทีมพี่เลี้ยงโครงการประเด็นยุติธรรมชุมชนเข้าไปปรึกษากับทนายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น เกี่ยวกับแนวทางการยื่นฎีกาได้ความว่าต้องพยายามหาพยานหลักฐานใหม่มาหักล้างคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ถ้าไม่มีก็ยากที่จะชนะในชั้นฎีกาได้

ตอนที่ 23 ทีมพีเลียงได้โทรศัพท์ประสานงานกับคุณชนิษฐา เจียมอยู่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อสอบถามความคืบหน้าเรื่องการขอใช้กองทุนยุติธรรมและแจ้งเรื่องศาลอุทธรณ์ตัดสินคดี

เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2553 ทีมพีเลียงโครงการยุติธรรมชุมชนได้โทรศัพท์สอบถามความคืบหน้าเรื่องการขอใช้กองทุนยุติธรรมของนายนิพนธ์ สมประสงค์ คุณชนิษฐาแจ้งว่าตอนนี้ทางกองทุนอนุมัติแล้วตอนนี้รอทางผอ.กองเซ็นรับรองอยู่

จากนั้นได้ปรึกษาเรื่องที่ศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินพิพากษาคดียาเสพติดของนายนิพนธ์แล้ว นายนิพนธ์ยังมีสิทธิ์ที่จะได้รับเงินประกันตัวจากกองทุนอีกหรือไม่ หลังจากที่ปรึกษากับหัวหน้าสักครู๋คุณชนิษฐาก็แจ้งว่าวงเงินประกันเหมือนเดิมหรือไม่ ทางนี้ได้แจ้งว่าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนศาลชั้นต้นวงเงินประกันจึงเหมือนเดิม นายนิพนธ์จึงมีสิทธิ์ที่จะใช้กองทุนประกันตัวในชั้นศาลฎีกาได้ระหว่างที่ดำเนินคดี

ตอนที่ 24 คุณสายรุ้ง พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โทรมาแจ้งว่ากองทุนส่งหนังสืออนุมัติมายังสำนักงานยุติธรรมแล้ว

เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2553 นายศรี แก้วลาย นางวรรณฯ สมประสงค์ นายสมจิต สองเมือง และนางสาวสุทิน ลีสุข เข้าพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อติดต่อเรื่องการอนุมัติเงินกองทุนเป็นเงินประกันแก่นายนิพนธ์ สมประสงค์ หลังจากชี้แจงทำความเข้าใจกันแล้ว ก็ได้ไปดำเนินการเรื่องการประกันตัวนายนิพนธ์ออกมา

ตอนที่ 25 คุณสายรุ้ง พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โทรมาแจ้งนายศรี แก้วลายว่ากองทุนได้โอนเงินประกันตัวมายังสำนักงานยุติธรรมแล้ว

เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2553 คุณสายรุ้ง พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้โทรศัพท์มาแจ้งข่าวกับนายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ฯว่าทางกองทุนได้โอนเงินประกันตัวจำนวน 300,000 บาทของนายนิพนธ์มายังบัญชีของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดแล้ว ขณะนี้กำลังรอศาลฎีกาอนุมัติการประกันตัว

ตอนที่ 26 ทีมกรรมการศูนย์ฯเข้าพบทนายความเพื่อปรึกษาเรื่องการยื่นฎีกาของนายนิพนธ์

เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2553 นายศรี แก้วลาย ประธานศูนย์ฯและนายสมจิต สองเมือง กรรมการศูนย์ฯ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากสกว.ตรัง และทีมพีเลียงประเด็นยุติธรรมชุมชนได้เข้าพบกับทนายชัยสิทธิ์ศิลป์ ช่วยอินทร์ ทนายความที่รับจะเขียนฎีกาให้ ในวันนั้นได้ปรึกษากับทนายเรื่องช่องทางของการเขียนฎีกาว่าจะมีทางไหนบ้าง ทางกรรมการศูนย์ฯแจ้งว่าหากศาลอนุมัติการประกันนายนิพนธ์เร็วๆนี้ บางทีการที่นายนิพนธ์ได้ออกมาข้างนอกอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเขียนฎีกาไม่มากนัก

ตอนที่ 27 คุณสายรุ้งโทรศัพท์มาแจ้งข่าวกับพี่เลี้ยงประเด็นยุทธธรรมชุมชนเกี่ยวกับการประกันตัวนายนิพนธ์

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 คุณสายรุ้ง พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้โทรศัพท์มาแจ้งข่าวกับทีมพี่เลี้ยงประเด็นยุทธธรรมชุมชนว่าทางศาลฎีกาไม่อนุมัติการประกันตัวนายนิพนธ์เนื่องจากจำเลยยังไม่ได้ยื่นฎีกาต่อศาล ฉะนั้นจะประกันตัวนายนิพนธ์ได้ต่อเมื่อทางทนายความได้ยื่นฎีกาต่อศาลแล้ว

ไม่ว่าเรื่องราวของนายนิพนธ์จะจบลงอย่างไรก็ตาม ถือได้ว่าเรื่องนี้เป็นบทเรียนชั้นเยี่ยมที่ทำให้ทีมวิจัย พี่เลี้ยง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ทั้งในส่วนของสภาพปัญหาในสังคมปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้เรื่องราวของนายนิพนธ์ยังเผยให้เห็นถึงจุดบอดของกระบวนการยุติธรรมของไทย ที่หลายฝ่ายมองว่าเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่แก้ยาก จนในที่สุดก็ไม่เคยมีใครลุกขึ้นมาแก้อย่างจริงจัง พวกเราหวังว่ายุทธธรรมชุมชนจะเป็นจุดเริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บ้างไม่มากนักน้อย แม้จะเป็นเพียงจุดเล็กๆก็ตาม

ประมวลภาพ

เวทีเตรียมความพร้อมทีมวิจัย

เวทีชี้แจงชาวบ้าน

เก็บข้อมูล/รวบรวมข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล

เติมเต็มข้อมูล

แยกประเด็นข้อมูล

เวทีนำเสนอระดับหมู่บ้านครั้งที่ 1

เวทีนำเสนอระดับหมู่บ้านครั้งที่ 2

เวทีนำเสนอระดับตำบล

เวทีนำเสนอระดับจังหวัด

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่าย

ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน

ฝึกทบทวนระดับตำบล

ฝึกทบทวนระดับจังหวัด

ประชุมประจำเดือนของชุมชน

จัดการประชุมความขัดแย้งในชุมชน

ประวัตินักวิจัย

ยุทธธรรมชุมชนเกิดผลดีกว่าที่คิด”

จากวันนั้นถึงวันนี้หนึ่งปีผ่าน
เกิดประโยชน์กับชุมชนเป็นผลดี
มีปัญหาข้อขัดแย้งและพิพาท
หลายคดีแก้ไขได้ด้วยพลัง
การคลี่คลายคดีนั้นมีมาก
ใช้คำพูดใช้วาจาหลอมใจคน
ยอมกันแล้วเป็นมิตรดีมีความสุข
เอื้ออาทรต่อกันในสิ่งดี
ถ้าคบหาพึงพาหน่วยงานรัฐ
คนไม่ค่อยได้พูดคุยกุญแจ
ยังมีการเสียรู้ขึ้นสู่ศาล
คดีเสร็จความเป็นมิตรไม่กลับคืน
ในเหตุการณ์ที่ผ่านมาถ้าเปรียบเทียบ
ไม่เคยพบไม่เคยมีในตำรา
ใช้หลักคิดความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง
เอาธรรมมาภิบาลที่ท่านมี

กับโครงการยุทธธรรมนำวิถี
ณ ศูนย์นี้ยุทธธรรมชี้นำทาง
ศูนย์สามารถแก้ไขได้ให้ความหวัง
สร้างความหวังครั้งใหม่ให้ชุมชน
ความง่ายยากอยู่ที่มีเหตุผล
จนเจ้าทุกข์ยอมจำนนกันเสียที
หมดความทุกข์หมดใช้ได้ฝากผี
ทิ้งลูกหลานยอมพาที่ได้พึ่งพา
มีแต่นัดให้ไปสอบตอบปัญหา
นัดหลายครั้งผ่านมาเสียแต่เงิน
ประมาณค่าใช้จ่ายไปหลายหมื่น
ความขึ้นมึนหายกลับไปกับตา
ตามระเบียบของชุมชนชุดค้นหา
แต่รู้ว่าความเป็นคนที่ตนมี
มาเกี่ยวข้องแบบเครือข่ายดีไม่หน่ายหนี
ความยินดีที่เกิดอยู่สู่ชุมชน

นางหลี่ ไชยฤทธิ์
ทีมวิจัยตำบลคลองขี้ล้อม

1. นายศรี แก้วลาย	อายุ 56 ปี
ที่อยู่	หมู่ 4 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
อาชีพ	เกษตรกร
ตำแหน่งทางสังคม	ผู้นำชุมชน
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4
เบอร์โทรศัพท์	081-2723901

😊 ความรู้สึกจากคำว่าอาสา

1. ได้รู้จักเพื่อนหลากหลายที่เรายังไม่ได้รู้จัก
2. ได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์จากเพื่อนอาสาสมัครต่างพื้นที่
3. ได้ฝึกอบรมทำให้พอรู้กฎหมายที่ชาวบ้านควรรู้เบื้องต้น นำมาเผยแพร่ขยายผลให้คนในชุมชนได้รับทราบ
4. ได้ช่วยเหลือคนในชุมชนและประสานงานชี้แนะแนวทางเพื่อยุติข้อขัดแย้งใกล้เคียงข้อพิพาทในชุมชน

ภูมิใจมากที่ได้เป็นกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สองสามปีที่ผ่านมามีความสุขที่ได้ช่วยเหลือคนในชุมชน เป็นแสงสว่างให้กับคนที่อยู่ในความมืดได้ เพื่อพิทักษ์ความถูกต้องและยุติธรรมให้อยู่คู่คนไทยไปนานๆ เราคนไทยต้องต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ยุติธรรมต่อสังคมไทย

2. นายสมจิต สONGเมือง

อายุ 49 ปี

ที่อยู่

หมู่ 6 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อาชีพ

ทำสวน

ตำแหน่งทางสังคม

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2

การศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 6

เบอร์โทรศัพท์

086-2684367

ผลหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทีมและชุมชนหลังทำโครงการ คือ มีความเชื่อมั่นที่จะทำงานมากขึ้น ในการที่จะแก้ปัญหาคือความขัดแย้งในชุมชน “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น” นี่คือนสิ่งที่ได้และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงภายหลังจากการทำโครงการ

3. นางหลี่ ไชยฤทธิ์

อายุ 51 ปี

ที่อยู่

ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อาชีพ

รับจ้างทั่วไป

ตำแหน่งทางสังคม

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5

การศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 4

เบอร์โทรศัพท์

087- 0612156

สองสามปีที่ผ่านมาในการทำงานยุทธธรรมชุมชนหรือทีมวิจัยของศูนย์ยุทธธรรมชุมชน ได้เดินทางไปทำภารกิจและสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่ชุมชนในเรื่องการไถ่เกวียน การจัดการความขัดแย้งในชุมชน จนทำให้เกิดกระบวนการ เกิดทีมงานที่เข้มแข็ง การประสานงานกันอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง

ณ วันนี้ชุมชนนี้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ด้านการรับฟัง ด้านการมีเหตุผล จนเป็นแรงบันดาลใจให้กับทีมวิจัยที่จะเดินทางไปข้างหน้าอย่างมีจุดหมาย ในการทำงานของทีมวิจัยชาวบ้านที่ใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้าน หลักคิดของชาวบ้าน คุยกันแบบชาวบ้าน ยอมรับกันโดยดี โดยสันติวิธี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งผิดกับการพึ่งพาหน่วยงานของรัฐ ที่ต้องมีค่าใช้จ่าย ใช้เวลา เสียเงินเสียทองโดยใช่เหตุ เสียเวลาประกอบอาชีพ ซึ่งมีแต่การสูญเสีย เสียความเป็นญาติ ความเป็นเพื่อน ความเป็นพี่น้อง ทำให้คนในชุมชนเริ่มคิดได้หันกลับมาใช้ศูนย์ยุทธธรรมชุมชนในการแก้ปัญหา

4. นายสมนึก รุ่งสมบัติ	อายุ 56 ปี
ที่อยู่	155 หมู่ 4 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่งทางสังคม	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 1
เบอร์โทรศัพท์	083-1939480

ถ้าถามว่าผลหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัยหรือชุมชนจากการทำโครงการวิจัย ยุติธรรมชุมชนคืออะไร

คำตอบก็คือ ผลสรุปของศูนย์ยุติธรรมชุมชน คือ ทำให้รู้ปัญหาของชุมชนและความเปลี่ยนแปลงของชุมชน แล้วเกิดการวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างกันของสังคม ดังนี้

1.ชุมชนที่ขาดที่พึ่ง คือ ชุมชนที่ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นชุมชนที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีฐานะยากจน มีรายได้น้อย กลุ่มคนเหล่านี้มักขาดที่พึ่ง จึงรอคอยความช่วยเหลือและขอความเป็นธรรมจากองค์กรของส่วนราชการ คือ ศาลยุติธรรมนั่นเอง

2. กลุ่มคนที่มีอำนาจทางสังคม คือ คนที่มีฐานะดี เป็นคนกว้างขวาง และมีพวกพ้องมากและพวกพ้องมักเป็นนักธุรกิจการเงินหรือเป็นหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ หรือแม้แต่นักการเมือง กลุ่มคนเหล่านี้จึงมักเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลเหนือคนด้อยโอกาส การดำเนินการใดๆทางด้านความยุติธรรมจะเร็วขึ้นและมักจะสำเร็จตามความประสงค์

จากทั้งหมดที่กล่าวมานี้ คือ ความแตกต่างของชุมชนและสังคม ที่ได้รับทราบข้อมูลมาจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้รู้ว่าสังคมไทยทุกวันนี้ยังมีความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคมอยู่มาก

5. นายชัยพร พะจิ	อายุ 46 ปี
ที่อยู่	57/4 หมู่ 3 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่งทางสังคม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3
เบอร์โทรศัพท์	081-6077984

เมื่อมีศูนย์ยุติธรรมชุมชนเกิดขึ้น ณ ตำบลคลองชีล้อม

1. ชุมชนมีความรู้เรื่องกฎหมาย
2. ชุมชนลดข้อขัดแย้งขึ้นโรงขึ้นศาล
3. คนภายในชุมชนมีที่พึ่ง

6. นายชนพล คงผลาญ	อายุ 45 ปี
ที่อยู่	205/1 หมู่ 5 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
อาชีพ	รับจ้าง
ตำแหน่งทางสังคม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3
เบอร์โทรศัพท์	089 - 8686974

หลังเปิดศูนย์เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านในตำบลใกล้เคียงได้หมด (ยกเว้นเรื่องฆ่ากัน) เรื่องราวที่เกิดขึ้นหากผู้ใหญ่หรือผู้ช่วยใกล้เคียงไม่ได้ จะนำเข้าสู่ศูนย์เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ขอคำแนะนำจากศูนย์ยุติธรรมจังหวัด กรรมการมีความมั่นใจว่าใกล้เคียงได้หมด

7. นายผ้วน ช่วยสุวรรณ

อายุ 57 ปี

ที่อยู่

53 หมู่ 4 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อาชีพ

ทำสวน

ตำแหน่งทางสังคม

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4

การศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 6

เบอร์โทรศัพท์

081-0919309

😊 ความรู้สึกจากคำว่า “อาสา”

1. ได้รับรู้เรื่องราวจากอดีตความหลังของแต่ละเรื่องในชุมชน
2. ได้มีความรู้ที่ศูนย์อบรมแต่ละครั้ง
3. มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือคนในชุมชน
4. ได้เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน

8. นางยินดี สวัสดิ์รักษา

อายุ 52 ปี

ที่อยู่

ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อาชีพ

ทำสวน

ตำแหน่งทางสังคม

ผู้ช่วยกำนัน

การศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 4

เบอร์โทรศัพท์

089-9088433

ถ้าถามว่าผลหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัยหรือชุมชนจากการทำโครงการวิจัย ยุติธรรมชุมชนคืออะไร

คำตอบก็คือ ผลสรุปของศูนย์ยุติธรรมชุมชน คือ ทำให้รู้ปัญหาของชุมชนและความเปลี่ยนแปลงของชุมชน แล้วเกิดการวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างกันของสังคม ดังนี้

1.ชุมชนที่ขาดที่พึ่ง คือ ชุมชนที่ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นชุมชนที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีฐานะยากจน มีรายได้น้อย กลุ่มคนเหล่านี้มักขาดที่พึ่ง จึงรอคอยความช่วยเหลือและขอความเป็นธรรมจากองค์กรของส่วนราชการ คือ ศาลยุติธรรมนั่นเอง

2. กลุ่มคนที่มีอำนาจทางสังคม คือ คนที่มีฐานะดี เป็นคนกว้างขวาง และมีพวกพ้องมากและพวกพ้องมักเป็นนักธุรกิจการเงินหรือเป็นหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ หรือแม้แต่นักการเมือง กลุ่มคนเหล่านี้จึงมักเป็นกลุ่มคนที่มีอิทธิพลเหนือคนด้อยโอกาส การดำเนินการใดๆทางด้านความยุติธรรมจะเร็วขึ้นและมักจะสำเร็จตามความประสงค์

จากทั้งหมดที่กล่าวมานี้ คือ ความแตกต่างของชุมชนและสังคม ที่ได้รับทราบข้อมูลมาจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้รู้ว่าสังคมไทยทุกวันนี้ยังมีความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคมอยู่ (น้ำดีกับดงสมช่วยกันคิด คำตอบจึงเหมือนกัน)

9. นายสวัสดิ์ หาบละ	อายุ 49 ปี
ที่อยู่	14 หมู่ที่ 3 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
การศึกษา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เบอร์โทรศัพท์	-
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552	

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นองค์กรภาคเอกชนที่น่าเชื่อถือ(เป็นความเข้าใจของผู้ใหญ่สวัสดิ์) เพราะเข้าถึงประชาชนโดยตรง เป็นองค์กรที่ให้ความเป็นธรรมกับประชาชนทุกคน เป็นศูนย์ใกล้เคียงให้กับประชาชนได้ทุกเรื่อง ทางด้านปัญหาเมื่อคณะกรรมการของศูนย์รับปัญหาจากชาวบ้าน ทางคณะกรรมการจะไปช่วยใกล้เคียงให้จนถึงที่สุด บางเรื่องถ้าหากไปถึงโรงถึงศาล ทางศูนย์ยุติธรรมช่วยชี้นำไปในทางที่ถูกต้อง สามารถปรึกษาได้ทุกเรื่อง ศูนย์ยุติธรรมชุมชนนี้เป็นศูนย์ที่สามารถให้ความเป็นธรรมกับประชาชนทุกคนได้

10. นายบุญฤทธิ์ เมืองทวี	อายุ 52 ปี
ที่อยู่	112/1 หมู่ที่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่ง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม หมู่ที่ 4
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4
เบอร์โทรศัพท์	-
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552	

กระผมได้มีความรู้จากการอบรมจากศูนย์ยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกฎหมาย ได้มีความรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน กระผมมานั่งอบรมที่ศูนย์ยุติธรรมและภูมิใจมากที่ได้ความรู้จากศูนย์ยุติธรรมชุมชน

11. นายชวน อธิธิปัญญากุล

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

อายุ 50 ปี

160 หมู่ 4 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ทำสวน

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 6

082 - 2705787

12. นายสะฟา โต๊ะดำ

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

อายุ 68 ปี

หมู่ที่ 3 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ทำสวน

โต๊ะอิหม่าม

-

-

13. นายขศดี แสงรัตน์

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

อายุ 45 ปี

ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ทำสวน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม

-

-

14. นายวีรพงษ์ สองเมือง

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

อายุ 28 ปี

126 หมู่ 2 ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ทำสวน

อพม.

ปวส.

086-2679665

15. นายวุฒิชัย ชิตพงษ์

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่งทางสังคม

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

-

ตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ทำสวน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

มัธยมศึกษาปีที่ 3

-

16. นายสระบุรี ยังชุม

วันเดือนปีเกิด

ที่อยู่

อาชีพ

ตำแหน่ง

การศึกษา

เบอร์โทรศัพท์

เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552

อายุ 31 ปี

17 มกราคม 2522

80 หมู่ที่ 2 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง

ทำสวน

-

มัธยมศึกษาปีที่ 6

-

17. นายรินทร์ชัย ศรีปรารักษ์	อายุ 38 ปี
วันเดือนปีเกิด	14 สิงหาคม 2515
ที่อยู่	84/1 หมู่ที่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่ง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม หมู่ที่ 2
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3
เบอร์โทรศัพท์	-
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552	
18. นายวรวิธ สองเมือง	อายุ 40 ปี
วันเดือนปีเกิด	5 เมษายน 2513
ที่อยู่	36/1 หมู่ที่ 2 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ	ทำสวน
ตำแหน่ง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม หมู่ที่ 2
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 6
เบอร์โทรศัพท์	-
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552	

19. นางกิมล้วน แดหว่า อายุ 42 ปี
วันเดือนปีเกิด 27 กันยายน 2509
ที่อยู่ 42/3 หมู่ 4 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ ทำสวน
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

20. นางเครือวัลย์ สะคะ อายุ -
ที่อยู่ 1 หมู่ที่ 5 ต.คลองชีล้อม อ.กันตัง จ.ตรัง
อาชีพ ทำสวน
เข้าเป็นทีมวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

ที่ปรึกษา

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม
กำนันตำบลคลองชีล้อม
สายตรวจตำบลคลองชีล้อม